

EEN NEDERZETTING
UIT DE LATE BRONSTIJD
EN VROEGE IJZERTIJD TE LENT-LAAUWIK

Claartje Schamp
Huub Scholte Lubberink

**EEN NEDERZETTING
UIT DE LATE BRONSTIJD
EN VROEGE IJZERTIJD TE LENT-LAAUWIK**

**ARCHEOLOGISCH ONDERZOEK
IN NIJMEGEN-NOORD**

C.R.C. Schamp
H.B.G. Scholte Lubberink

met bijdragen van

L. van Beurden
E. Boshoven
D.C. Nieweg
F. van Oosterhout
E.M.P. Verhelst

© 2012 Gemeente Nijmegen, Bureau Archeologie en Monumenten

Een nederzetting uit de late bronstijd en vroege ijzertijd te Lent-Laauwik. Archeologisch onderzoek in Nijmegen-Noord

C.R.C. Schamp en H.B.G. Scholte Lubberink. Met bijdragen van L. van Beurden, E. Boshoven, D.C. Nieweg, F. van Oosterhout en E.M.P. Verhelst.

Vormgeving: R.M.H.C. Mols

Tekstredactie: P.W. van den Broeke en A.A.W.J. Daniël

In opdracht van: gemeente Nijmegen en Grond Exploitatie Maatschappij Waalsprong

Autorisatie: P.W. van den Broeke

ISSN 1873-829X

Omslag: Overzichtsfoto van structuren 9 en 10 na couperen, gezien vanuit het westen.

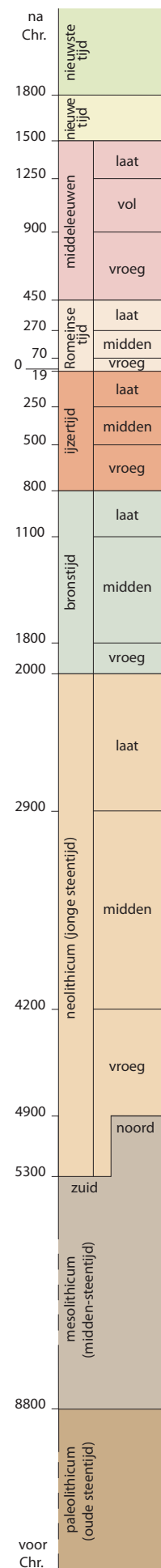
RAAP/BAMN

Niets van deze uitgave mag worden veeelvoudigd in een geautomatiseerd gegevensbestand of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke andere wijze ook zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever. Voor zover het maken van kopieën uit deze uitgave is toegestaan op grond van artikel 16B Auteurswet 1912 j^o, het besluit van 29 juni 1974, St.b. 351, zoals gewijzigd bij Besluit van 23 augustus 1985, St.b. 471 en artikel 17 Auteurswet 1912, dient men daarvoor wettelijk verschuldigde vergoedingen te voldoen aan de Stichting Reprorecht (Postbus 882, 1180 AW Amstelveen).

Voor het overnemen van gedeelte(n) van deze uitgave in bloemlezingen, readers en andere compilatiewerken (artikel 16 Auteurswet 1912) dient men zich tot de uitgever te wenden.

De Gemeente Nijmegen aanvaardt geen aansprakelijkheid voor eventuele schade voortvloeiend uit de toepassing van de adviezen of het gebruik van de resultaten van dit onderzoek.

No part of this book may be reproduced in any form, by print, photoprint, microfilm or any other means, without the written permission from the publisher.

INHOUDSOPGAVE

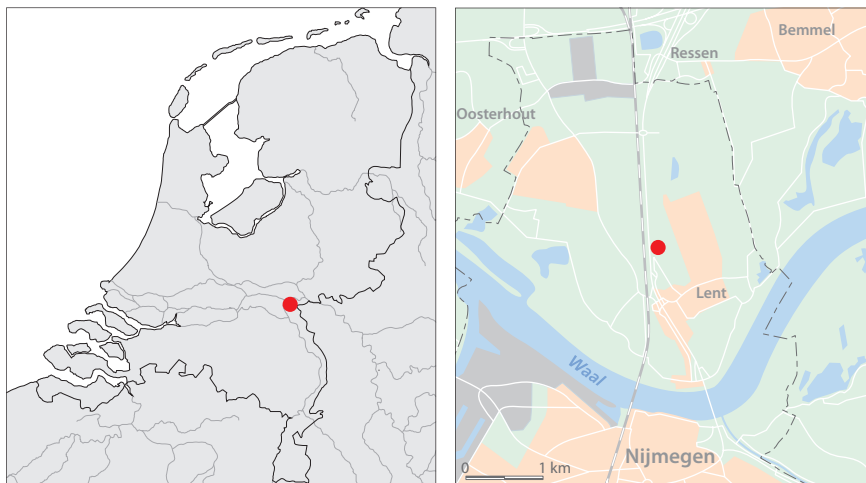
1	Inleiding	5
1.1	Kader en administratieve gegevens	5
1.2	Historische achtergrond en vooronderzoek	6
1.3	Doel van het onderzoek en onderzoeksvragen	8
2	Methodiek van het veldwerk	11
3	Aardkundige aspecten <i>E. Boshoven</i>	13
3.1	Regionaal kader	13
3.2	Lentseveld	13
3.2.1	Geologische ontwikkeling	13
3.2.2	Beschrijving en interpretatie van de putprofielen	14
3.2.3	Reliëf en gebruik van het terrein sinds de late bronstijd	16
4	Sporen en structuren	19
4.1	Inleiding	19
4.2	Nederzettingssporen uit de late bronstijd en vroege ijzertijd	19
4.2.1	Beschrijving van de structuren	19
4.2.2	Hoofdgebouwen	19
4.2.3	Bijgebouwen	23
4.2.4	Kleine bijgebouwen of spiekers	25
4.2.5	Palenrijen	25
4.2.6	Greppels	25
4.2.7	Kuilen	25
4.2.8	Chronologie en typologie	27
4.3	Agrarische en overige sporen uit de middeleeuwen en nieuwe tijd	33
4.3.1	Verkavelingssporen	33
4.3.2	Recente sporen van machinale bodemingrepen	34
5	Vondstmateriaal	35
5.1	Prehistorisch aardewerk	35
5.1.1	Kenmerken	35
5.1.2	Datering	40
5.2	Gebakken klei/leem	42
5.3	Aardewerk en bouwkeraamiek vanaf de Romeinse tijd tot heden <i>H.B.G. Scholte Lubberink/E.M.P. Verhelst</i>	42
5.4	Voorwerpen van metaal <i>E.M.P. Verhelst</i>	43
5.4.1	Inleiding	43
5.4.2	Metaal uit de ijzertijd	43
5.4.3	Metaal uit de nieuwe en nieuwste tijd	46
5.4.4	Conclusie	46

5.5	Steen	47
	<i>F. van Oosterhout</i>	
5.5.1	Inleiding	47
5.5.2	Vuursteen	48
5.5.3	Kwartsiet, kwarts en (kwartsitisch) zandsteen	48
5.5.4	Tefriet en porfier	49
5.5.5	Leisteen	49
5.6	Dierlijk bot	50
	<i>D.C. Nieweg</i>	
5.6.1	Inleiding	50
5.6.2	Het materiaal	50
5.6.3	Conclusie	50
5.7	Botanische resten	51
	<i>L. van Beurden</i>	
5.7.1	Inleiding	51
5.7.2	Materiaal en methode	51
5.7.3	Resultaten	52
6	Synthese	55
6.1	Inleiding	55
6.2	Een nederzetting uit de late bronstijd en vroege ijzertijd	55
6.3	Relicten van agrarisch gebruik vanaf de Romeinse tijd	59
	Literatuur	61
	Illustratieverantwoording	66
	Bijlage 1: Vondstinventaris grondsporen	67
	Bijlage 2: Alle-sporenkaart in delen met spoornummers	85
	Bijlage 3: Vondstnummerinventaris van afgebeelde voorwerpen	89

1 INLEIDING

1.1 Kader en administratieve gegevens

In het kader van de toekomstige inrichting van plangebied Lent-Laauwik te Nijmegen-Noord heeft Bureau Archeologie en Monumenten van de gemeente Nijmegen (BAMN) in samenwerking met RAAP Archeologisch Adviesbureau een archeologische opgraving uitgevoerd aan de noordzijde van de oude dorpskern van Lent. Het onderzoeksgebied lag tussen de Prins Mauritssingel/Pastoor van Laakstraat en de Visveldsestraat in het gelijknamige Lentseveld (fig. 1.1). Direct ten noorden van het plangebied bevindt zich de fabriekshal van de voormalige apparaten- en gloeilampenfabriek Thermion, later de materiaalproductieafdeling van Phillips.

Figuur 1.1. De locatie van het onderzoeksgebied binnen Nederland en Nijmegen-Noord.

RM

De onderhavige vindplaats, vindplaats 76 in de nummering van de Waalsprong zoals die door RAAP wordt gehanteerd, is in 2008 ontdekt tijdens een karterend booronderzoek.¹ Later dat jaar en in 2009 is de vindplaats door middel van het graven van proefsleuven gewaardeerd, waarbij op een hoger gelegen zandig deel van het terrein bewoningssporen uit de late bronstijd en/of (vroeg) ijzertijd aan het licht kwamen (fig. 1.2). Vermoed werd dat het sporen betrof van een aantal huisplaatsen met bijgebouwen, van elkaar gescheiden door (relatief) lege ruimtes.² Dit vermoeden vormde aanleiding om in het gebied een opgraving te starten. Hiertoe is een 0,5 ha groot onderzoeksgebied geselecteerd dat van 16 november 2009 tot en met 3 februari 2010 het decor vormde voor een vlakdekkende opgraving van een nederzetting uit de late bronstijd en vroege ijzertijd. In de loop van deze periode is het onderzoeksgebied in westelijke richting uitgebreid om de nederzetting zo volledig mogelijk te kunnen blootleggen. Uiteindelijk omvatte het onderzoek een gebied van circa 0,6 ha.

De wetenschappelijke leiding van het veldonderzoek was in handen van Eugene Ball (senior archeoloog). Het veldwerk werd geleid door Claartje Schamp (senior-veldarcheoloog, RAAP). Zij werd hierbij geassisteerd door Twan van Rooij (senior-veldtechnicus, RAAP) en medewerkers van Bureau Archeologie en Monumenten van de gemeente Nijmegen: Marlies van Kruining (veldarcheoloog), Maarten Huisman, Jolanda Lohuis, Heroen Damen, Marcel van Loon, Marcel Degen en Jeroen Oosterbaan (veldarcheoloog). Jean-François Gentenaar verzorgde het meetsysteem. De fysisch-geografische ondersteuning in het veld werd geleverd door Eckhart Heunks. De graafmachine werd geleverd door de firma Basten uit Horssen.

¹ Boemaars/Pronk 2008.

² Van der Linde e.a. 2012.

Voorafgaand aan het veldwerk heeft in verband met te verwachten munitie en explosieven uit de Tweede Wereldoorlog een munitieaanraking plaatsgevonden door de firma Leemans Speciaalwerken B.V.

De uitwerking en rapportage is voor het grootste deel uitgevoerd door medewerkers van archeologisch adviesbureau RAAP. De technische uitwerking en rapportage is verricht door Claartje Schamp en Huub Scholte Lubberink. Zij werden hierbij geassisteerd door Evert Boshoven (fysische geografie). Het aardewerk is gedetermineerd door Claartje Schamp en Huub Scholte Lubberink, waarbij Peter van den Broeke (Bureau Archeologie en Monumenten gemeente Nijmegen) zijn gewaardeerde ondersteuning leverde bij de determinatie van het prehistorische aardewerk. Erik Verhelst en Martin Schabbink ondersteunden de determinatie van respectievelijk het Romeinse draaischijfaardewerk en het aardewerk uit de middeleeuwen en nieuwe tijd. De metalen voorwerpen zijn gedetermineerd door Erik Verhelst. Het natuursteen werd beschreven door Floris van Oosterhout en het (onverbrande) dierlijke botmateriaal door Dennis Nieweg (conservator natuur Twentse Welle, Enschede). De kaarten in dit rapport zijn vervaardigd door Thomas Engels; redactie en opmaak werden verzorgd door Peter van den Broeke, Antoinet Daniël en Rob Mols (Bureau Archeologie en Monumenten, gemeente Nijmegen). Het paleobotanisch onderzoek werd verricht door Liesbeth van Beurden (BIAX Consult, Zaandam). Germ Berkenbosch vervaardigde de objecttekeningen van het aardewerk en het metaal. De metalen artefacten zijn geconserveerd en gerestaureerd door Floris Reijnen (Bureau Archeologie en Monumenten, gemeente Nijmegen). Het CEDAD van de universiteit van Salento (Italië) verrichtte de AMS C14-dateringen.

De documentatie en de vondsten van het onderzoek bevinden zich in het depot van het Bureau Archeologie en Monumenten van de gemeente Nijmegen, onder de projectcode Nla2.

Administratieve gegevens

Provincie:	Gelderland
Gemeente:	Nijmegen
Plaats:	Lent
Toponiem:	Lentseveld
Kadastrale gegevens:	LEN00, sectie A, nrs. 1277/1278
Kaartblad:	40C
Hoekcoördinaten:	ZW 187.615/431.390 NW 187.575/431.450 ZO 187.670/431.430 NO 187.635/431.490
Projectverantwoordelijken:	Eugene Ball, Kees Brok, Huub Scholte Lubberink
Bevoegd gezag:	gemeente Nijmegen, contactpersoon Mieke Smit
Opdrachtgever:	gemeente Nijmegen, contactpersoon Wim Pranger Grond Exploitatie Maatschappij Waalsprong, contactpersoon Brenda Cornielje
Soort onderzoek	definitief onderzoek
Archis2-onderzoeks- meldingsnummer:	37999
Projectcode:	Nla2
Complex en codering:	nederzetting (NX)
Periode(n):	BRONSL-IJZV
Geomorfologische context:	oever- op beddingafzettingen
Hoogte maaiveld:	circa 8,5–9,1 m +NAP
Uitvoering van het veldwerk:	16-11-2009 tot en met 03-02-2010
Beheer en plaats vondsten en documentatie:	Bureau Archeologie en Monumenten gemeente Nijmegen

1.2 Historische achtergrond en vooronderzoek

Vindplaats 76 is één van de vele locaties met prehistorische bewoningssporen in Nijmegen-Noord, een gebied waarin door middel van grootschalig archeologisch onderzoek in het kader van de ontwikkeling van de Waalsprong resten van menselijke activiteiten sinds het eind van het laat-mesolithicum omstreeks 5500 voor Chr. zijn aangetoond.³

³ O.a. Van den Broeke 2002a en 2005a; Van den Broeke/Ball 2012.

Figuur 1.2. De locatie van de werkputten en proefsleuven op het terrein. Schaal 1:2000. In rood is de positie van het profiel van figuur 3.4 aangegeven. TE

De locaties van de oudste vindplaatsen met resten uit het meso- en neolithicum bevinden zich op enkele kilometers ten noorden van de onderhavige vindplaats in het Lentseveld, waar nog oude pleistocene terrasafzettingen in de ondergrond aanwezig zijn.⁴ Elders in Nijmegen-Noord zijn deze in de loop van de tijd onder invloed van meerdere stroomgordels geërodeerd en verdwenen. Mede daardoor stamt het merendeel van de vele vindplaatsen in Nijmegen-Noord uit latere perioden.⁵ Het areaal van het huidige dorp Lent en het gebied ten noorden daarvan bezat de kwaliteiten om een min of meer continue bewoning vanaf de midden-bronstijd tot aan heden te kunnen toelaten.⁶ Recent onderzoek, onder meer in het gebied rond de oude dorpskern van Lent, heeft op tientallen plaatsen archeologische resten uit de brons- en ijzertijd, de Romeinse tijd en de middeleeuwen aan het licht gebracht. Bewoningssporen uit de brons- en ijzertijd beperkten zich vooralsnog tot afvallagen en -dumps en kuilen en paalkuilen, waaruit op diverse plaatsen bijgebouwen gereconstrueerd konden worden. Hoofdgebouwen ontbraken nog, maar zijn elders in Nijmegen-Noord inmiddels wel aangetroffen.⁷ Daarnaast zijn in en rondom Lent grafvelden onderzocht waarin zich naast de gebruikelijke crematiegraven ook vlakgraven met inhumaties bevonden. Aan de oostzijde van Lent bevonden zich aan de Steltsestraat⁸ en de Laauwikstraat⁹ twee grafvelden met respectievelijk bijzettingen (crematies en inhumaties) uit de vroege en midden-ijzertijd. Bovendien is aan de Schoolstraat te Lent een inhumatiegraf uit de vroege ijzertijd opgegraven.¹⁰

Ook aan de noordzijde van Lent, in de directe nabijheid van het onderhavige onderzoeksgebied, hebben in recente tijd diverse archeologische onderzoeken plaatsgevonden, waarbij naast resten uit de Romeinse tijd en middeleeuwen tevens resten uit de brons- en ijzertijd zijn blootgelegd. In plangebied Visveld, circa 500 m ten oosten van vindplaats 76, zijn nederzettingssporen uit de late bronstijd en/of vroege ijzertijd en bovendien de resten van een klein urnenveld uit de late bronstijd opgegraven.¹¹ Van 2006 tot en met 2009 heeft (met onderbrekingen) grootschalig archeologisch onderzoek plaatsgevonden in het Lentseveld op ongeveer 500 m ten zuiden van de

4 O.a. Van den Broeke 2002b; Ball/Van den Broeke 2007; Van den Broeke e.a. 2010; Daniël/Van den Broeke 2012.

5 Van den Broeke 2002a en 2005a.

6 Van den Broeke 2002a en 2005a/b.

7 Daniël/Van den Broeke 2012.

8 Van den Broeke 2002a, 28; Van den Broeke/Daniël 2011b, 138–141.

9 Van den Broeke 2002a, 22–23.

10 Van den Broeke 2002a, 29.

11 Van den Broeke 2002a, 21.

onderhavige onderzoekslocatie. Hierbij is onder meer een klein gemengd grafveld met vier inhumatie- en acht crematiegraven uit de 6^e en eventueel de 5^e eeuw voor Chr. en een erf uit de late middeleeuwen opgegraven.¹² Niet ver van hier zijn tijdens het graven van proefsleuven bovendien nederzettingen uit de late bronstijd gevonden.¹³ Ten noorden hiervan zijn langs een restgeul sporen en mobilia uit de late bronstijd en vroege ijzertijd gevonden.¹⁴ In het cunet van de Castiliëstraat, circa 230 m ten zuiden van vindplaats 76, zijn bovendien twee crematiegraven uit de vroege of eventueel het begin van de midden-ijzertijd gedocumenteerd.¹⁵

Zoals vermeld is vindplaats 76 in 2008 ontdekt door medewerkers van RAAP Archeologisch Adviesbureau tijdens een karterend booronderzoek.¹⁶ Hierbij zijn in zes boringen archeologische indicatoren aangetroffen. Deze bestonden uitsluitend uit kleine spikkels verbrande leem in de top van zandige beddingafzettingen op een diepte van 35 tot 80 cm beneden het maaiveld. Iets ten zuiden hiervan is in één boring een scherp handgevormd aardewerk uit de late prehistorie of Romeinse tijd gevonden. Extra boringen leverden echter geen aanvullende indicatoren op, waardoor er geen aanleiding werd gezien om de vindplaats in zuidelijke richting uit te breiden.

In december 2008 is de vindplaats door medewerkers van Archeologisch Onderzoek Leiden BV (Archol) gewaardeerd door middel van het graven van 14 proefsleuven.¹⁷ Ter plaatse van de tijdens het booronderzoek aangetroffen vindplaats en ten noorden daarvan werden kuilen en paalkuilen van een nederzetting uit de late bronstijd en/of ijzertijd aangesneden. Er zijn diverse structuren herkend, waarbij het vermoedelijk om delen van huisplattegronden en bijgebouwen ging. Handgevormd aardewerk dat in en rond de sporen is aangetroffen, duidde op een datering in de periode late bronstijd en/of ijzertijd. Behalve aardewerk bevatten de grondsporen fragmenten natuursteen, verbrand bot en verbrande leemresten. Het meeste archeologische materiaal bevond zich in de basis van de oeverafzetting (S5010) en in de daaronder gelegen cultuurlaag (S5020). Buiten de structuren zijn weinig tot geen sporen gevonden en vondsten gedaan. De kern van de nederzetting leek zich voornamelijk te concentreren in het midden van het onderzoeksgebied, daar waar de fossiele beddingafzettingen vlak onder het huidige maaiveld aanwezig zijn. Op basis van het proefsleuvenonderzoek kon worden geconstateerd dat de sporen van de nederzetting goed waren geconserveerd onder afdekkende lagen. Het sporenniveau bevond zich in de top van de fossiele beddingafzettingen ten westen van de restgeul die in het noordelijk aangrenzende onderzoeksgebied van project N1a1 is aangesneden.¹⁸ De sporen bevonden zich direct onder de oeverafzettingen (S5010) en cultuurlaag (S5020) op een diepte van 0,4 tot 0,9 m -mv. Op de vindplaats zijn tijdens het proefsleuvenonderzoek geen grootschalige, diepe bodemverstoringen geconstateerd. Alleen ten oosten van de nederzetting bleek de recente sloop van een huis een diepe verstoring te hebben nagelaten in de ondergrond.

Sporen en mobilia uit jongere perioden waren schaars. Er is slechts één greppel uit de nieuwe tijd aangesneden, terwijl uit de afdekkende lagen een twintigtal artefacten (keramiek en metaal) uit de Romeinse tijd en middeleeuwen is verzameld.

1.3 Doel van het onderzoek en onderzoeksvragen

De in het plangebied aanwezige archeologische resten werden bedreigd door grondwerkzaamheden in verband met de bouw van woonwijk Laauwik met bijbehorende voorzieningen en infrastructurele werken. De bouwwerkzaamheden vormden een dusdanige bedreiging dat het archeologische bodemarchief ter plaatse grotendeels of geheel vernietigd zou worden. Doel van de opgraving was het volledig documenteren en veiligstellen (behoud ex situ) van de archeologische resten van de nederzetting uit de late bronstijd/vroege ijzertijd die tijdens het proefsleuvenonderzoek waren aangetroffen.

In het ten behoeve van de opgraving opgestelde Programma van Eisen zijn de volgende onderzoeksvragen geformuleerd.¹⁹

Algemene vragen

- Waaruit bestaan de archeologische resten?

¹² Van den Broeke e.a. 2011.

¹³ Van den Broeke 2008b.

¹⁴ Van den Broeke 2008b; Daniël 2010.

¹⁵ Daniël 2012.

¹⁶ Boemaars/Pronk 2008.

¹⁷ Van der Linde e.a. 2012.

¹⁸ Heunks 2012.

¹⁹ Ball 2009.

- Wat is de aard, datering en omvang van de archeologische resten? Tot welk complex-type kunnen ze worden gerekend?
- Wat is de relatie tussen de aangetroffen resten, de vastgestelde stratigrafie, de bodemgesteldheid en het landschap (geomorfologie en reliëf)?

Specifieke vragen

- Is het nederzettingsterrein begrensd? Zo ja, hoe?
- Hoe is het nederzettingsterrein ingericht? Hoeveel huisplaatsen zijn er binnen de nederzetting te onderscheiden? Zijn er aanwijzingen voor gelijktijdigheid van de huisplaatsen?
- Zijn de grenzen van de erven te reconstrueren? Zijn de individuele erven begrensd?
- Welke structuren zijn er binnen elke huisplaats te onderscheiden en kunnen uitspraken gedaan worden over hun functie?
- Kunnen de gebouwen in de bestaande typologieën voor Zuid- en Midden-Nederland geplaatst worden, of hebben we te maken met afwijkende typen?
- Wat is de ruimtelijke verspreiding van de structuren en de vondsten binnen het erf? Zijn hier voor de verschillende erven overeenkomsten of verschillen in te herkennen?
- Zijn er uitspraken te doen over de indeling van de huizen (haardplaatsen, stalboxen etc.)?
- Zijn er aanwijzingen voor bouwoffers of verlatingsoffers in de plattegronden? Er dient aandacht te zijn voor secundair verbrand aardewerk en huttenleem.
- Zijn er aanwijzingen voor reparatiefasen binnen de plattegronden van huizen of bijgebouwen?
- Hoe past de ijzertijdnederzetting in het beeld van wat bekend is uit de Betuwe in die periode?
- Is de lay-out van de individuele erven vergelijkbaar met wat we kennen van het grootschalig nederzettingsonderzoek op de zandgronden?
- Kunnen er op basis van dit onderzoek uitspraken gedaan worden over het waarom van het ontbreken van huisplattegronden op andere ijzertijdsites in de Waalsprong?
- Zijn er geïsoleerde graven aanwezig binnen of aan de rand van de nederzetting, of is er een grafveld aanwezig?
- Welke cultuurgewassen en wilde planten zijn aanwezig in de geanalyseerde zadenmonsters?
- Is het ontbreken van botmateriaal tijdens het vooronderzoek toe te dichten aan slechte lokale conserveringsomstandigheden?
- Welke diersoorten zijn in het bottenspectrum vertegenwoordigd?

Figuur 2.1. Sfeerbeeld van de werkzaamheden in de winter van 2009/2010.

RAAP/BAMN

Figuur 2.2. Werkzaamheden in werkput 3 rond structuur 2 in het noorden van de opgraving.

RAAP/BAMN

2 METHODIEK VAN HET VELDWERK

Voorafgaand aan de opgraving¹ is met behulp van een Global Positioning System (GPS) een aantal grondslagpunten van het meetsysteem uitgezet. Deze grondslagpunten zijn tijdens de opgraving gebruikt bij de plaatsbepaling van de Robotic Total Station (RTS) in het Rijksdriehoeknet. Vervolgens zijn op het terrein conform het onderzoeksontwerp zes westzuidwest–oostnoordoost georiënteerde opgravingsputten (putten 1 t/m 6) uitgezet met een gezamenlijke oppervlakte van circa 4200 m² (fig. 1.2).

Toen tijdens de opgraving geconstateerd werd dat in het westen de grens van de nederzetting nog niet was bereikt, zijn naast de geplande putten vijf aanvullende opgravingsputten aangelegd (putten 7 t/m 11), in dezelfde richting als de eerste reeks. De lengte van de opgravingsputten varieerde van 20 tot 70 m, de breedte van 3 tot 24 m. De gezamenlijke oppervlakte van de opgegraven putten bedraagt 6188 m².

De opgravingsputten zijn aangelegd met een hydraulische rupskraan met een gladde bak en een schaaftak. Na het verwijderen van de bouwvoor is laagsgewijs verdiept tot op de diepte van het (vermoede) sporenniveau. Het eerste vlak is steeds aangelegd onder de oeverafzettingen (S5010) of tot onder de cultuurlaag (S5020) in de top van de oeverafzettingen S5030 en S5040, op een diepte van circa 0,8 tot 1,0 m beneden het maaiveld. Vanwege de mogelijke aanwezigheid van diepere archeologische niveaus zijn alle werkputten vervolgens verdiept tot in de beddingafzettingen (circa 1,0 tot 1,2 m beneden het maaiveld). Bij de aanleg van de vlakken is gebruik gemaakt van een metaaldetector. Vanaf het niveau (in de top van het oorspronkelijke maaiveld) waarop metalen objecten kunnen worden aangetroffen, werd het vlak telkens met een metaaldetector onderzocht. De vondsten die hierbij gedetecteerd zijn, zijn per vak en laag of als puntvondst ingemeten met behulp van een RTS. Na het opschonen van de vlakken en het aankrassen van lagen en eventuele grondsporen, zijn de vlakken gefotografeerd en met behulp van de RTS ingemeten in het landelijke coördinatenstelsel (RD). Alle grondsporen zijn in het veld van spoornummers voorzien en volledig gedocumenteerd. Vondsten zijn per spoor of per laag verzameld. Alle antropogene sporen zijn gecoupeerd, getekend, gefotografeerd en afgewerkt (fig. 2.1 en 2.2). Uit kansrijke sporen zijn monsters genomen ten behoeve van natuurwetenschappelijke dateringen en paleobotanisch onderzoek. Van alle vlakken zijn met behulp van een RTS hoogtes ingemeten ten opzichte van NAP.

Vondstmateriaal dat tijdens de aanleg van de putten is verzameld, is per laag en in vakken van 5 bij 5 m geregistreerd. Bij de nummering van de vakken per put is het meest westelijk gelegen vak steeds als vak 1 genummerd. De vaknummers lopen in volgnummer op, richting het noordoosten.

Bijzondere vondsten en metalen voorwerpen zijn met behulp van een RTS ingemeten.

Van alle werkputten zijn steeds om de 20 m profielkolommen opgeschaafd, gefotografeerd, getekend (schaal 1:20) en beschreven. Van werkput 2 is een compleet lengteprofiel gedocumenteerd. Voor de profielwanden zijn de volgende vlaknummers gereserveerd: 101 (noordprofiel), 102 (oostprofiel), 103 (zuidprofiel) en 104 (westprofiel). De bodemlagen die in de vlakken en profielen zijn waargenomen, zijn in een reeks genummerd (putnummer-5000 en verder). De laagnummers in de profielen zijn identiek aan de overeenkomstige lagen in de vlakken. De gegevens van sporen en lagen zijn in het veld in een computer ingevoerd.

¹ De werkzaamheden zijn uitgevoerd volgens de richtlijnen van de Kwaliteitsnorm Nederlandse Archeologie, versie 3.1.

Figuur 3.1. Geomorfogenetische kaart van Lent en omgeving. Jaartallen gekalibreerd (calBP = jaren voor 1950). Naar Lodiers 2008. De rode stip geeft de onderzoekslocatie aan.

3 AARDKUNDIGE ASPECTEN

3.1 Regionaal kader

Net als in de overige delen van de Betuwe bestaan de bovenste meters van de bodem in Nijmegen-Noord voornamelijk uit sedimenten die zijn afgezet na de laatste ijstijd (Weichselien).¹ Ook al was het afvoerregime in de periode ruim na de ijstijd rustiger, de rivieren schuurden daarbij wel veel van de oudere, gemiddeld grovere afzettingen van de vlechtende rivieren uit het Laat-Weichselien en Vroeg-Holoceen (Formatie van Kreftenheye) weer uit, ofwel werd het jongere sediment van zand, silt en klei door het meanderende riviersysteem hier bovenop gedeponed. Dit holocene pakket met fluviatiele afzettingen wordt gerekend tot de Echteld Formatie (voorheen Betuwe Formatie). De stroomgordels die dit systeem van meanderende rivieren in de Betuwse riviervlakte kenmerken, hebben juist in Nijmegen-Noord – het gebied van de Waalsprong samen met de kern van Lent – een dynamiek gekend die de hier onderscheiden Rensense stroomgordel tot de meest complexe stroomgordel van het Midden-Nederlandse riviereengebied maakt. De oudste fase hiervan is provisorisch rond 3550 voor Chr. gedateerd,² maar in een recente studie van de paleogeografie van de Waalsprong wordt een begin rond 5500 voor Chr. gepropageerd.³

Extra complicerend is dat het algemene beeld – Kreftenheye-afzettingen op enkele meters diepte – inmiddels in het Waalsprong-gebied nogal wat uitzonderingen kent, vooral in het noordelijke deel. De soms grindrijke zanden van Kreftenheye (IV–)VI zijn daar plaatselijk nog op een diepte van minder dan een meter onder het maaiveld aanwezig.⁴

De vele boringen die door RAAP zijn verricht in het kader van de Waalsprong, hebben een gedetailleerd beeld van de ondergrond opgeleverd, met daarin onder meer restgeulen (fig. 3.1 en 3.2).⁵ De dorpskern van Lent is daarbij buiten beeld gebleven, aangezien hier geen grootscheepse ontwikkelingen zijn voorzien.

3.2 Lentseveld

3.2.1 Geologische ontwikkeling

Vindplaats 76 bevindt zich in een gebied op de noordelijke oever van de grote Waalbocht van Nijmegen en wordt gekenmerkt door een oeroud landschap opgebouwd uit fossiele meandergordelafzettingen van vroegere holocene Rijnsystemen. Het onderzoeksgebied ligt zo'n 250 m zuidoostelijk van een meandergordel die tussen 3000 en 2180 jaar BP actief was (late bronstijd tot late ijzertijd). De huidige Waal, die actief werd vanaf 2180 jaar BP (late ijzertijd) bevindt zich ruim 1 km ten zuidwesten van het onderzoeksgebied. Elders in het gebied van Nijmegen-Noord bevinden zich nog erosie-restanten van laat-pleistocene fluviatiele terrassen in de vorm van grindeilanden.⁶

Zoals weergegeven in het Waalsprong-model (fig. 3.1) zijn ter hoogte van het onderzoeksgebied oever- op beddingafzettingen aanwezig. Het betreft kronkelwaardafzettingen van een meandergordel die actief was tussen 4500 en 3000 jaar BP (laat-neolithicum tot late bronstijd).

In het gebied rond vindplaats 76 was vermoedelijk al geruime tijd voor de aanvang van de bewoning sprake van een verlandend kronkelwaardenlandschap, waarin fossiele restgeulen en kleinere kronkelwaardgeulen zich geleidelijk vulden met kleiige afzettingen. Ook de lagere delen van de kronkelwaarden werden uiteindelijk door deze kleien afgedekt. Uitgaande van het Waalsprong-model⁷ fungeerde het gebied vermoedelijk vanaf de midden-bronstijd als oever- en komgebied van de centraal door de Waalsprong lopende, jongste prehistorische Rijnstroom ten noorden van vindplaats 76.⁸ Ongeveer 100 m ten oosten van het gebied is een brede zuidoost–noordwest georiënteerde laagte aanwezig die onderdeel is van een fossiel geulsysteem dat reeds in de late bronstijd buiten gebruik is geraakt. Met een voortgaande opslibbing van het gebied en een geleidelijk verdere insnijding van het actieve systeem werden de mogelijkheden voor bewoning hier geleidelijk steeds beter en kon het gebied worden geoccupeerd. In de vroege ijzertijd zullen de kleinere kronkelwaardgeulen vrijwel volledig zijn genivelleerd, maar de restgeul zal nog wel als een duidelijke depressie in het landschap zichtbaar zijn geweest.⁹

¹ De inhoud van deze paragraaf is ontleend aan Heunks/Van den Broeke 2011, 15.

² Berendsen/Stouthamer 2001, 230–231 en 256.

³ Lodiers 2008.

⁴ Vgl. met name Heunks 2005.

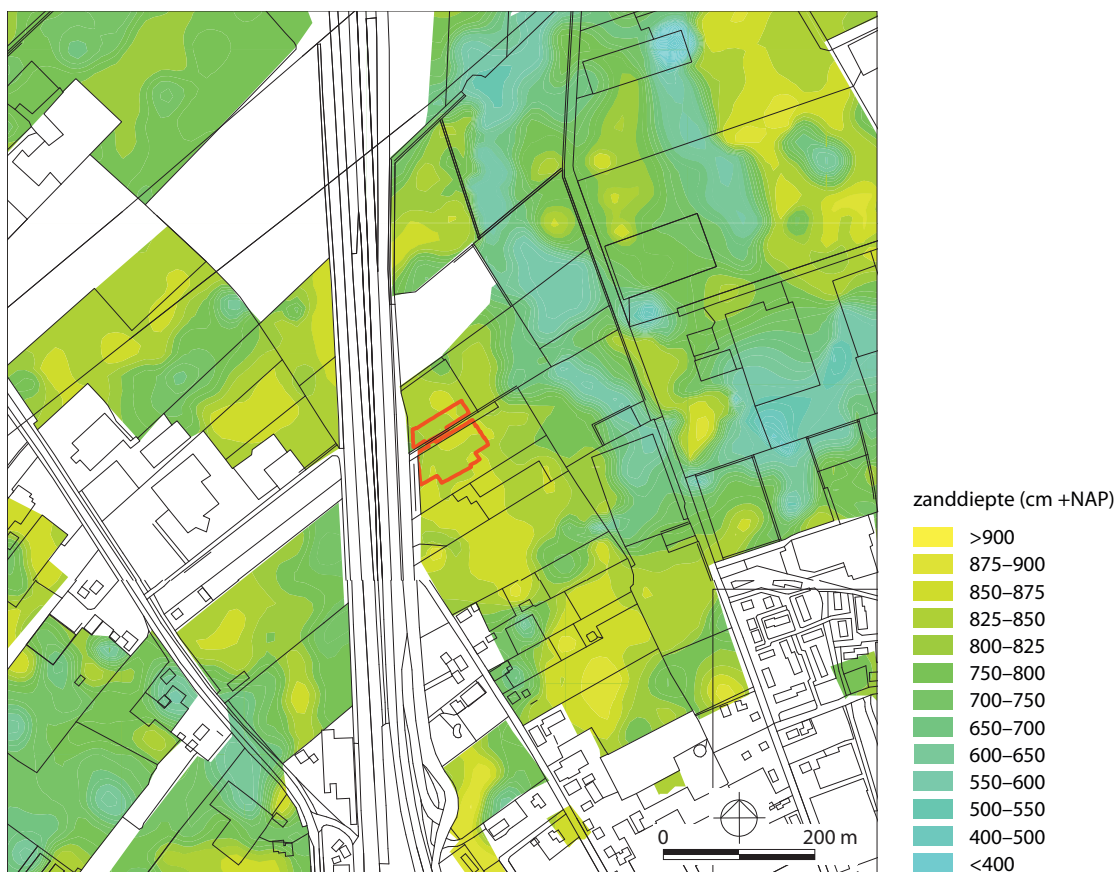
⁵ Zie ook Haarhuis 1998, fig. 21.

⁶ Heunks/Van den Broeke 2011, 15.

⁷ Lodiers 2008.

⁸ Heunks 2012.

⁹ Heunks 2012.

Figuur 3.2. Zanddieptekaart van het Lentseveld en zijn omgeving op basis van boringen van RAAP. De grenzen van de onderzoekslocatie zijn in rood aangegeven. Schaal 1:10.000.

TE

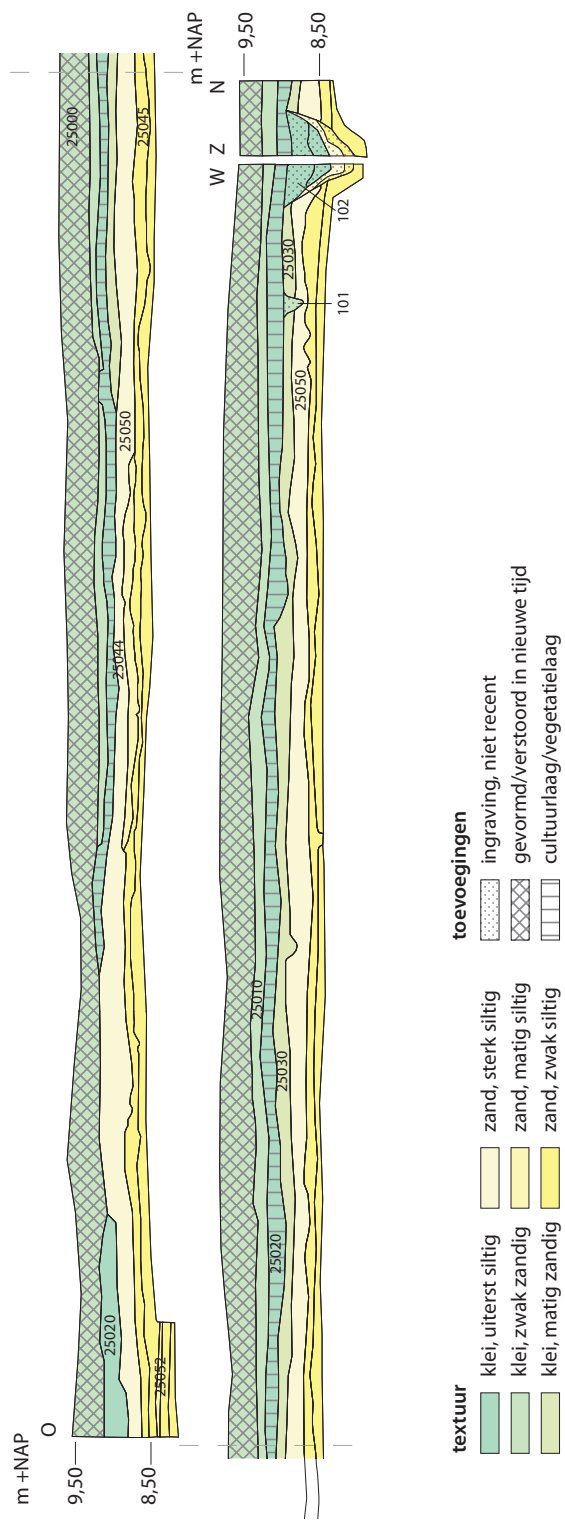
3.2.2 Beschrijving en interpretatie van de putprofielen

Van werkput 2 is een doorlopend profiel over een lengte van 72 m gedocumenteerd (fig. 3.3 en 3.4). In de overige putten zijn in totaal 31 secties of profielkolommen van circa 1 m breed beschreven. De profielen tonen voor de gehele vindplaats een uniforme stratigrafie (zie ook tabel 3.1).

De top van het bodemprofiel wordt gekenmerkt door een 20 tot ruim 40 cm dikke, donkerbruingrijze bouwvoor bestaande uit zandige klei (5000). Hieronder ligt een pakket oeverafzettingen (5010, 5020, 5030 en 5040) met een dikte variërend van 45 tot 85 cm. In het oeverpakket is een humeuze, circa 15 cm dikke cultuurlaag aanwezig (5020). In enkele profielkolommen is deze cultuurlaag niet aangetroffen.¹⁰ Waarschijnlijk is deze laag hier minder goed ontwikkeld of niet herkend, aangezien rondom de bewuste kolommen de cultuurlaag wel degelijk aanwezig was. De onderste 10 cm van de oeverafzettingen (5040) kunnen worden gezien als overgang naar de hieronder liggende beddingafzettingen (5044, 5045, 5050–5052 en 5060; zwak siltig, matig grof zand). De beddingafzettingen duiden op de ligging van het onderzoeksgebied binnen een grotere

laagnr.	geologisch	bodemkundig	lithologisch	archeologisch
(2)5000	bouwvoor	klei en zand	Kz1	recent
(2)5010	oeverafzetting	klei	Kz1	post-Romeins (VME/LME)
(2)5020	oeverafzetting/cultuurlaag	klei	Ks4	Romeinse tijd
(2)5030	oeverafzetting	klei	Kz2	pre-Romeins
(2)5040	overgang oever- naar beddingafzetting	zand	Zs3	late bronstijd
(2)5045	beddingafzetting	zand	Zs1	(late) bronstijd
(2)5050	beddingafzetting	zand	Zs1	bronstijd

Tabel 3.1. Systematische weergave van de bodemopbouw van vindplaats 76, zoals vastgelegd in put 2.

Figuur 3.3. Primaire lithologische kenmerken van het zuidprofiel van werkput 2. Schaal horizontaal 1:200; verticaal 1:100.

TE

Figuur 3.4. Fotografisch overzicht van een deel van het zuidprofiel van werkput 2.

RAAP/BAMN

kronkelwaard. De top van het beddingzand vertoont slechts een zeer lichte glooiing binnen het onderzoeksgebied en is aangetroffen op een niveau van 8,5 tot 8,8 m +NAP (tussen 80 en 120 cm -mv). Binnen het onderzoeksgebied zijn geen (rest)geulafzettingen aangetroffen, zoals het Waalsprong-model deed vermoeden (fig. 3.1). Hiermee wordt de situatie als eerder weergegeven op de zanddieptekaart bevestigd (fig. 3.2).

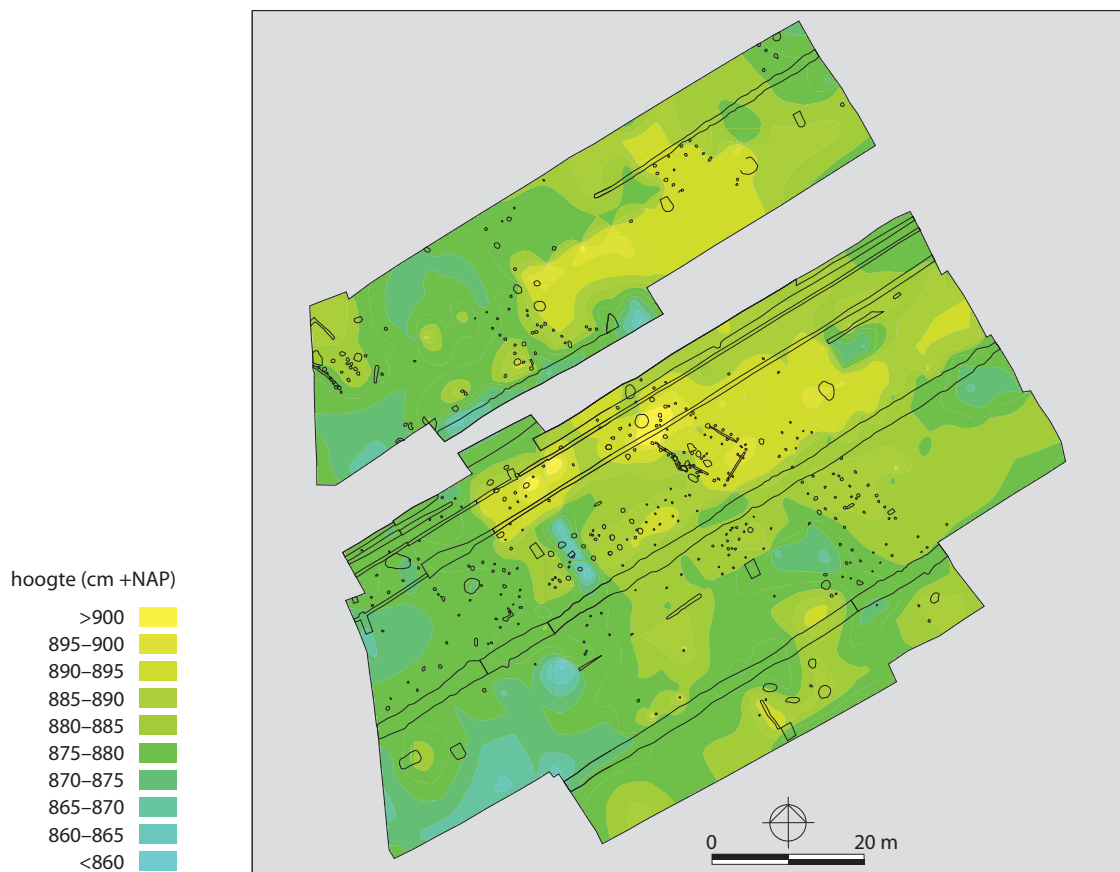
3.2.3 Reliëf en gebruik van het terrein sinds de late bronstijd

Het hoogste niveau waarop grondsporen zijn aangetroffen, bevindt zich in de (kleiige) top van de beddingafzettingen in een laag op de overgang van oever- naar beddingafzettingen. Dit niveau ligt op een diepte van circa 0,8 tot 1,0 m onder maaiveld (circa 8,9 tot 8,7 m +NAP; fig. 3.5). Na het afwerken van het eerste vlak zijn alle werkputten verdiept tot in het beddingzand, tot een diepte van circa 1,0 tot 1,2 m -mv (circa 8,7 tot 8,5 m +NAP). In dit tweede opgravingsvlak zijn nog eens 28 grondsporen herkend, die tot dezelfde bewoningsfase behoren als die op vlak 1, maar op dat niveau niet zichtbaar waren.

De stratigrafische ligging van het vondstmateriaal, de datering ervan en het oorspronkelijke niveau van waaraf de grondsporen zijn ingegraven, leveren informatie om het landschap en reliëf vanaf de late bronstijd/vroege ijzertijd te kunnen reconstrueren. De sporen zijn ingegraven vanuit een overgangslaag van de oever- naar beddingafzettingen (5040). Het aangelegde vlak heeft een licht glooiend reliëf, waarbij het vlak ter hoogte van de diverse aangetroffen structuren circa 10 cm hoger ligt dan in de zones waar minder of geen sporen zijn aangetroffen (fig. 3.5). Het hoogteverschil is dermate gering dat niet kan worden nagegaan of hier sprake is van een verhoogde ligging ten tijde van de bewoning of dat het vlak ter plaatse van de grote spoorconcentraties minder diep is aangelegd.

Het sporenniveau is afgedekt door oeverafzettingen (5030) uit de ijzertijd, afkomstig van de in die tijd noordelijk van het plangebied actieve geul. De oeverafzettingen zijn binnen het gehele onderzoeksgebied aanwezig en net als de overige lagen uniform van uiterlijk en dikte.

In de humeuze cultuurlaag (5020) is een aanzienlijke hoeveelheid aardewerk aangetroffen, veelal daterend uit de late bronstijd/ijzertijd en de Romeinse tijd, maar ook vroeg-middeleeuws aardewerk ontbreekt niet. Verder is de aanwezigheid van fijn gefragmenteerd houtskool kenmerkend voor deze laag. Het humeuze karakter is toe te schrijven aan het gebruik als akkerland, waarbij mogelijk organisch, huishoudelijk afval (inclusief aardewerk, houtskool e.d.) als mest heeft gediend. De ruime datering

Figuur 3.5. Reconstructie van het reliëf binnen vlak 1. Schaal 1:1000.

TE

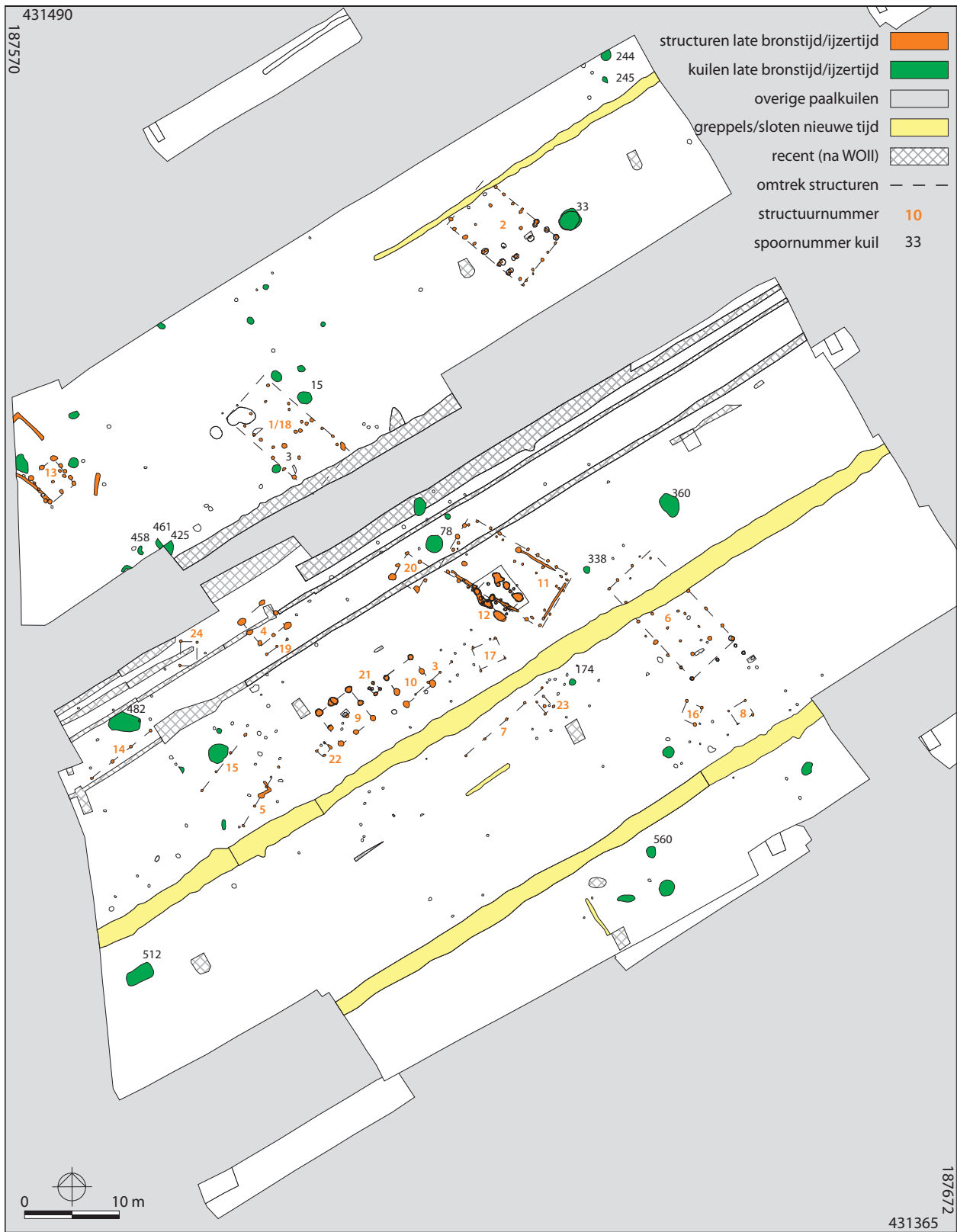
van het archeologische materiaal doet vermoeden dat gedurende lange tijd nauwelijks sediment is afgezet in het gebied.¹¹

De boven de cultuurlaag aanwezige oeverafzettingen (5000 en 5010), waarvan de top de huidige bouwvoor vormt, bestaan uit een pakket met een dikte van circa 50 cm dat voornamelijk gevormd moet zijn in de middeleeuwen, voordat het gebied bedijkt werd. Daarna zal bij dijkdoorbraken nog incidenteel materiaal zijn afgezet, maar gezien de grote afstand tot de dijk (ruim 1 km) zal dit hooguit enkele centimeters sediment per doorbraak betreffen. Desondanks betreft dit een vrij dik pakket. Het is niet uit te sluiten dat in de loop van de eeuwen de bovengrond verrijkt is door van elders afkomstig opgebracht kleimateriaal. Zo zijn langs de IJssel locaties bekend waar kleiputten gegraven zijn om het als gevolg van dijkdoorbraken ontstane zanddek te verrijken.¹²

Door akkerbouw is in de top van het bodemprofiel een bouwvoor ontstaan. Lange tijd zal deze hooguit 10 tot 20 cm dik zijn geweest. Als gevolg van de toegenomen ploegdieptes door de landbouwmechanisatie in de 20^e eeuw is de bouwvoor gegroeid tot het huidige gemiddelde van 40 cm.

¹¹ Heunks/Van den Broeke 2011, 22.
Zie ook Heunks 2012.

¹² Hamming 1991.

Figuur 4.1. Overzicht van sporen en structuren. Schaal 1:600.

TE

4 SPOREN EN STRUCTUREN

4.1 Inleiding

Tijdens het onderzoek zijn in 11 werkputten 563 grondsporen opgetekend. Daarnaast zijn 81 spoornummers uitgeschreven ten behoeve van de beschrijving van (natuurlijke) lagen in het profiel en in het vlak. De grondsporen zijn geïnterpreteerd als paalsporen, kuilen, greppels, natuurlijke sporen en recente verstoringen. Ze zijn hoofdzakelijk aangetroffen in de top van de zandige beddingafzettingen op een diepte van circa 8,9 m +NAP. De meeste sporen, 448 in getal, behoorden tot twee complexen: een nederzetting uit de late bronstijd en vroege ijzertijd en een verkaveling uit de (late middeleeuwen? en) nieuwe tijd. De overige sporen bestonden uit recente machinale verstoringen van na de Tweede Wereldoorlog die in verband staan met de aanwezigheid van kabels en leidingen, het ruimen van munitie en het archeologisch proefsleuvenonderzoek voorafgaand aan de opgraving. Daarnaast zijn sporen van een natuurlijke origine opgetekend. De gegevens van de individuele sporen zijn opgenomen in bijlage 1. In bijlage 2 is de alle-sporenkaart voorzien van spoornummers.

4.2 Nederzettingssporen uit de late bronstijd en vroege ijzertijd

4.2.1 Beschrijving van de structuren

Het centrale deel van de opgraving kenmerkt zich door een vrij hoge dichtheid aan sporen, die verband houdt met een nederzetting uit de late bronstijd en vroege ijzertijd. Het gaat om de paalsporen van vier hoofdgebouwen, 13 bijgebouwen of spiekers, zes palenrijen en enkele tientallen kuilen en greppels (fig. 4.1). Het gebied daar omheen is relatief leeg, met uitzondering van kleine sporenclusters en diverse min of meer geïsoleerd gelegen paalsporen en kuilen.

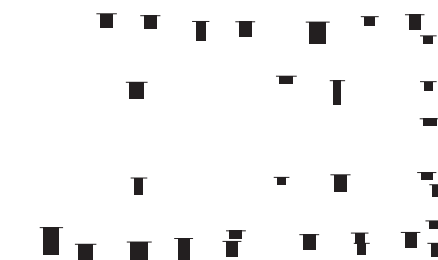
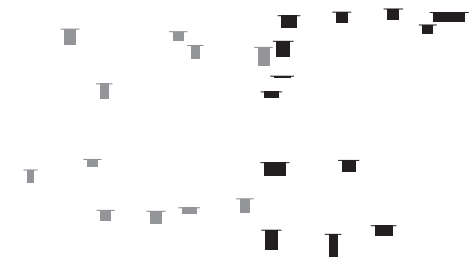
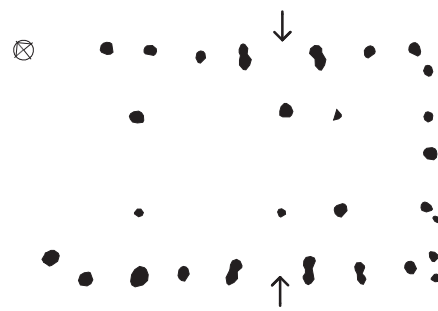
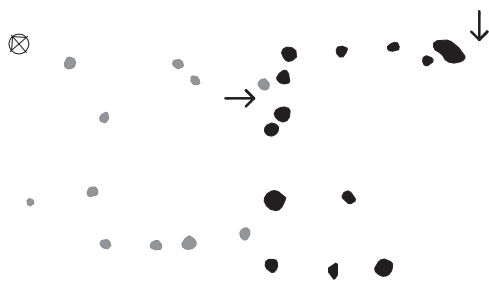
4.2.2 Hoofdgebouwen

In het noordelijke en centrale deel van de opgraving zijn de plattegronden opgetekend van vier hoofdgebouwen of boerderijen (structuren 1, 2, 6 en 11; fig. 4.2). De plattegronden zijn allemaal globaal noordwest-zuidoost georiënteerd en, met uitzondering van structuur 1, redelijk goed geconserveerd. Wel zijn van andere plattegronden delen verstoord door sloten of andere recente ingravingen.

Structuur 1

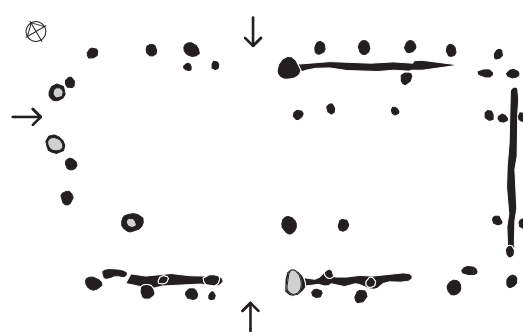
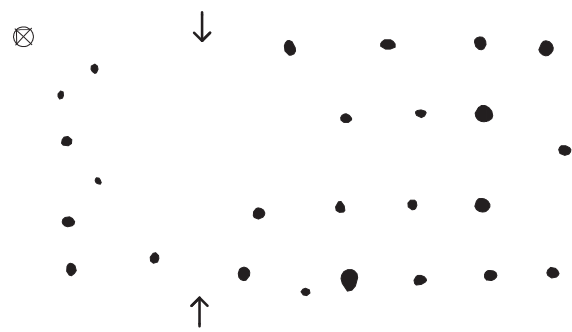
Structuur 1, vermoedelijk de kopse zijde van een driebeukige boerderijplattegrond, ligt in het noordwestelijke deel van het opgravingsterrein (fig. 4.2). Aangezien het zuidoostelijke deel van de plattegrond in het recente verleden is vergraven bij de aanleg of verbreding van een watergang, kon de oorspronkelijke lengte niet achterhaald worden.

Van het circa 6 m lange en brede restant van de plattegrond resteren uitsluitend delen van de draagconstructie: de paalsporen van 11 buitenstijlen en één binnenstijl. De onderlinge afstand tussen de buitenstijlen varieert van circa 1,3 tot 1,7 m. Ze bevonden zich oorspronkelijk vermoedelijk op circa 60 cm buiten een (ondiep gefundeerde) vlechtwerkwand, waarvan geen sporen zijn teruggevonden. Aangenomen mag worden dat de relatief diep ingegraven buitenstijlen (overlangs) waren gekoppeld en een belangrijke rol speelden bij het dragen van het dak. De meest zuidoostelijke (resterende) buitenstijl is enigszins naar binnen geplaatst en mogelijk onderdeel van een ingangspartij in de lange zijde. Van zijn tegenhanger in de tegenovergelegen lange zijde resteert niets. Wel kunnen drie of vier paalsporen in de westwand een aanwijzing zijn voor een excentrisch gelegen derde ingang in de kopse zijde. In dezelfde positie is bij structuur 11 een ingang vastgesteld (zie hieronder). Aan de noordwestzijde van de plattegrond is verder een onregelmatige, rechthoekige configuratie van grondsporen (structuur 18) opgetekend, die mogelijk gezien moet worden als een aanbouw, waarmee het oorspronkelijke gebouw ongeveer 6,5 m werd verlengd, of als het restant van een

1/18

2

6

11

Figuur 4.2. Hoofdgebouwen. Schaal 1:200 (vlak) en 1:100 (coupes).

TE

aangebouwde omheining.¹ De tot structuur 18 gerekende paalsporen zijn in figuur 4.2 in grijs aangegeven.

Structuur 2

Ongeveer 25 m ten noordoosten van structuur 1 is een tweede driebeukige plattegrond opgetekend (fig. 4.2 en 4.3). Structuur 2 ligt min of meer geïsoleerd in het noordoosten van het terrein. Met uitzondering van een grote kuil (S33) bij de zuidoosthoek zijn in en rond de plattegrond vrijwel geen andere sporen aangetroffen. De noordwestelijke kopse zijde is enigszins verstoord geraakt door een latere greppel, waardoor de paalsporen van enkele buitenstijlen ontbreken.

Structuur 2 heeft een lengte van circa 10 m en een breedte van circa 6 m. Iets ten zuiden van het midden van de plattegrond verraden de naar binnen buigende rijen buitenstijlen en de verdubbeling van de paalsporen aan het einde van elke rij de positie van twee tegenover elkaar liggende ingangen met een breedte van 2,0 m. Zowel ten noorden als ten zuiden van het ingangsvak bevinden zich binnenstijlen die een middenbeuk met een breedte van circa 2,8 m flankeren. Opmerkelijk genoeg is het middelste paar midden in het ingangsvak geplaatst. Mogelijk betreft het een latere toevoeging. Sporen van een wand zijn niet (meer) aangetroffen. Aangenomen kan worden dat deze zich direct binnen de rij overlans gekoppelde buitenstijlen bevond die de plattegrond omzoomden en waarvan de onderlinge afstand varieerde van circa 1,2 tot 1,5 m.

Structuur 6

In het zuidoosten van de opgraving is een derde driebeukige plattegrond opgetekend (fig. 4.2). De noordwestelijke helft is deels verstoord door een brede, recente sloot. Nabij de noordoosthoek van de plattegrond bevond zich een grote kuil (S360).

Structuur 6 heeft een omvang van 15,5 bij 5,5 m en is daarmee de langste van de vier hoofdgebouwen. Ter weerszijden van de circa 2,4 m brede middenbeuk zijn de paalsporen van vier stijlparen opgetekend. Een vijfde paar dat ten noordwesten hiervan verwacht mag worden, is mogelijk verdwenen tijdens het graven van de sloot. Hoewel ook bij deze plattegrond twee tegenover elkaar liggende ingangen in de lange zijden verwacht mogen worden, zijn geen duidelijke aanwijzingen gevonden voor de exacte ligging daarvan. Mogelijk kunnen de ter weerszijden van de sloot gelegen paalkuilen in de westelijke lange zijde tot een ingang gerekend worden. Rond de plattegrond zijn paalkuilen van (overlans gekoppelde) buitenstijlen opgetekend die het overkragende dak droegen. Enkele aan de binnenzijde daarvan gelegen paalkuilen in het noordwestelijke deel van de plattegrond kunnen vermoedelijk als het restant van een wand gezien worden.

De plattegrond wijkt op een aantal constructieve details af van de plattegronden van de andere huizen. In het zuidoostelijke deel van de plattegrond is sprake van relatief dicht op elkaar en regelmatig geplaatste paren binnenstijlen die grotendeels op één lijn met de buitenstijlen liggen, waaruit geconcludeerd kan worden dat deze mogelijk gekoppeld waren. Bovendien is de afstand tussen de buitenstijlen relatief groot.

Structuur 11

De vierde plattegrond bevindt zich midden in de opgraving tussen de structuren 1 en 6 (fig. 4.2 en 4.4). De plattegrond oversnijdt enkele paalsporen van een zwaar gefundeerd bijgebouw uit een eerdere bewoning- of gebruiksfase (structuur 12). Ten westen daarvan liggen de plattegronden van verscheidene vergelijkbare bijgebouwen. Voor de noordwestelijke kopse zijde van structuur 11 zijn twee grote kuilen gevonden (S78 en 191), waarvan kuil S191 mogelijk aan de bewoning van het onderhavige gebouw is te relateren. Kuil S78 is hiervoor waarschijnlijk te jong (zie tabel 4.1).

De noordwestzijde van structuur 11 is deels verstoord door een recente kabel- of leidingsleuf.

Structuur 11 heeft een omvang van 12,5 bij 6,5 m. De driebeukige plattegrond kenmerkt zich door een circa 3,0 m brede middenbeuk die geflankeerd wordt door ten

¹ Gerritsen (2003, 76–77 en fig. 3.26) geeft diverse voorbeelden van even oude plattegronden met vergelijkbare constructieve aanpassingen uit Zuid-Nederland, bijv. uit Den Dungen, Mierlo-Hout en Weert. Dat het verschijnsel ook in Oost-Nederland en het rivierengebied bekend is, blijkt onder meer uit plattegronden uit Winterswijk-Eelinkes (Waterbolk 2009, 57), Zutphen-Leestense Enk (Fontijn 1996, 43–45) en Wijk bij Duurstede-De Horden huis 1 (Hessing 1992, 302).

Figuur 4.3. Overzichtsfoto van structuur 2 na couperen, gezien vanuit het noorden.

RAAP/BAMN

Figuur 4.4. Overzichtsfoto van structuur II na couperen, gezien vanuit het zuiden.

RAAP/BAMN

minste vier paren binnenstijlen. Direct ten noordwesten van het tweede stijlenpaar bevinden zich in de lange zijden twee tegenover elkaar gelegen ingangen, met een breedte van circa 1,6 tot 1,9 m. De kuilen waarin zuidoostelijke palen van de ingangen zijn gefundeerd, zijn opvallend groot. In de noordwestelijke kopse zijde heeft (net als bij structuur 1) mogelijk een derde, circa 1,4 m brede ingang gelegen. Ingangen in de kopse zijden zijn binnen de bekende huistypen uit de late bronstijd en vroege ijzertijd zeldzaam, maar ook elders uit Nederland niet geheel onbekend.² In het rivierengebied kan gewezen worden op een plattegrond uit Heteren-Uilenburg, waarbij in één van de korte zijden eveneens een ingangspartij aanwezig lijkt te zijn.³ Anders dan bij de Lentse plattegronden is deze ingang op de centrale as geplaatst.

Circa 40 cm aan de binnenzijde van een reeks dakdragende, overlans gekoppelde buitenstijlen, is een restant van de wand in de vorm van een circa 25 cm brede greppel aangetroffen. In deze 4 tot 6 cm diepe greppel is oorspronkelijk de onderzijde van een (vlechtwerk)wand ingegraven. Aan de binnenzijde van de greppel zijn op diverse plaatsen sporen van wandondersteunende palen opgetekend.

4.2.3 Bijgebouwen

Ten westen van de hoofdgebouwen bevinden zich de plattegronden van zes opvallend grote en zwaar gefundeerde bijgebouwen of grote spiekers (fig. 4.5: structuren 4, 9, 10, 12, 13 en 20) en zeven kleinere, minder zwaar gefundeerde spiekers (fig. 4.5: structuren 8, 16, 17 en 21 t/m 24). Ze zijn hoofdzakelijk noordwest-zuidoost georiënteerd.

Structuur 4

Structuur 4 is onderdeel van een cluster van bijgebouwen in het westelijk-centrale deel van het onderzochte gebied (fig. 4.5). De plattegrond bestaat uit zes (mogelijk zeven) paalsporen. Structuur 4 wordt doorsneden door een recente (kabel- of leiding) sleuf. Onder deze verstoring zijn nog grote delen van grondsporen aangetroffen. De min of meer vierkante plattegrond heeft een omvang van circa 3,5 bij 3,7 m (gemeten vanaf de buitenkant van de paalkuilen) en bestaat uit grote ovale paalsporen, waarbij in alle gevallen een paalkern is waargenomen met een maximale omvang van 65 bij 90 cm. De diepte van de paalsporen varieert van 18 tot 52 cm onder het opgravingsvlak.

Structuur 9

Structuur 9 is het grootste van de in de opgraving aangetroffen bijgebouwen (fig. 4.5 en 4.6). De negenpalige plattegrond ligt direct naast structuur 10 en vertoont dezelfde oriëntatie. Het middelste paalspoor is gecoupeerd tijdens het proefsleuvenonderzoek. De min of meer vierkante plattegrond heeft een omvang van 4,7 bij 4,9 m. Ook deze plattegrond bestaat hoofdzakelijk uit forse ronde tot ovale paalsporen, met een maximale omvang van 75 bij 100 cm. De diepte van de paalsporen varieert van 20 tot 54 cm.

Structuur 10

Structuur 10 is een zespalig bijgebouw direct naast structuur 9 (fig. 4.5 en 4.6). De vrijwel vierkante plattegrond heeft een omvang van 4,0 bij 4,1 m. De plattegrond bestaat uit zes ovale paalsporen met een maximale omvang van 65 bij 75 cm, die van noord naar zuid toeneemt. De spoordieptes zijn redelijk uniform en variëren van 43 tot 50 cm, waarbij S282 afwijkt met een diepte van 'slechts' 29 cm. Er zijn geen paalkernen waargenomen.

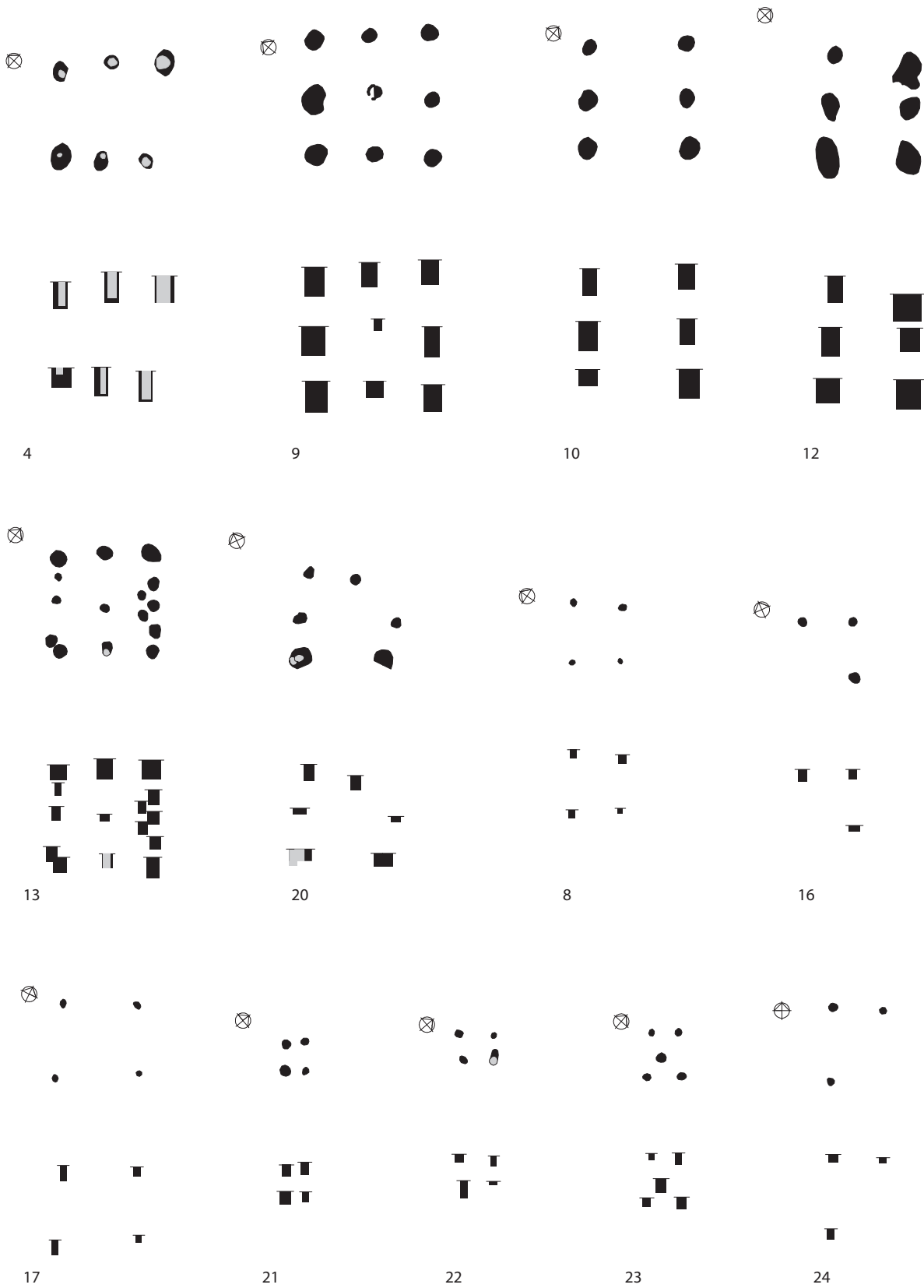
Structuur 12

Deze structuur is de meest oostelijke van het cluster van bijgebouwen in het westelijk-centrale deel van het opgravingsterrein en wordt oversneden door de plattegrond van een hoofdgebouw (structuur 11).

De rechthoekige plattegrond heeft een omvang van 4,5 bij 3,5 m en bestaat uit zes ronde tot langgerekte ovale paalsporen met een maximale omvang van 120 bij 80 cm (fig. 4.5). De diepte van de sporen varieert van 30 tot 50 cm. Gezien de omvang, de

² Zie bijvoorbeeld Oss-Ussen plattegrond H130 (Fokkens 1991, fig. 8) en Peelo-Kleuvenveld huis 106 en huis 109 (Waterbolk 2009, afb. 32).

³ Blom/Roessingh 2010.

Figuur 4.5 Bijgebouwen. Schaal 1:200 (vlak) en 1:100 (coupes).

TE

langgerekte vorm van een deel van de sporen en de vorm van de sporen in de coupes is het aannemelijk dat er meerdere palen in één kuil waren geplaatst en/of dat er reparaties aan het gebouw zijn uitgevoerd. Twee paalsporen aan de westzijde van de plattegrond (S306 en S352) duiden op een soortgelijke activiteit.

Structuur 13

Deze plattegrond bevindt zich in het uiterste noordwesten van het onderzochte gebied. Het betreft een min of meer vierkante plattegrond van een vermoedelijk zes- of negenpalig bijgebouw, waarin (in een later stadium?) extra palen geplaatst zijn (fig. 4.5). De plattegrond heeft een omvang van 3,9 bij 3,9 m; de paalsporen zijn rond tot ovaal van vorm met een maximale omvang van 75 bij 50 cm. De diepte van de paalsporen varieert van 12 tot 35 cm en er zijn geen paalkernen waargenomen. Opvallend zijn de (stand?)greppels aan de noordwestzijde die één geheel lijken te vormen met structuur 13.

Structuur 20

Structuur 20 ligt direct ten (noord)westen van structuur 11 en vertoont exact dezelfde oriëntatie als dit hoofdgebouw. De vierkante plattegrond heeft een omvang van circa 3,5 bij 3,5 m (fig. 4.5). Vermoedelijk bestond de plattegrond oorspronkelijk uit acht paalsporen, waarvan er twee in een recente sleuf zijn verdwenen. In het centrum is geen paalspoor aangetroffen. Ook deze plattegrond bestaat uit forse ronde tot ovale paalsporen, waarbij de sporen aan de westzijde met een omvang van 90 bij 60 cm het grootst zijn. De diepte van de sporen is geringer dan bij de andere grote bijgebouwen en varieert van 10 tot 28 cm.

4.2.4 Kleine bijgebouwen of spiekers

Naast de hierboven beschreven grote bijgebouwen zijn de plattegronden van bijgebouwen van een meer bescheiden formaat opgetekend (fig. 4.5: structuren 8, 16, 17 en 21 t/m 24). Het gaat om plattegronden van vier- tot vijfpalige spiekers die qua omvang variëren van circa 1,0 bij 1,5 tot 2,7 bij 2,7 m, die verspreid over het opgravingssterrein zijn aangetroffen.

4.2.5 Palenrijen

Tijdens het veldwerk en de uitwerking van de onderzoeksresultaten zijn in het gebied ten westen van de hoofdgebouwen zes (rechte) rijen van drie tot vijf paalkuilen herkend, waarvan de oorspronkelijke functie onbekend is (fig. 4.7: structuren 3, 5, 7, 14, 15 en 19). De lengte van de min of meer noordoost-zuidwest georiënteerde palenrijen varieert van circa 2,7 tot 11,0 m. De afstand tussen de op regelmatige afstand van elkaar liggende paalsporen bedraagt 1,4 tot 2,6 m; de spoordieptes bedragen 10 tot 36 cm.

4.2.6 Greppels

Tijdens de opgraving van vindplaats 76 is een klein aantal grondsporen aangetroffen die als (restanten van) greppels geïnterpreteerd kunnen worden. Behalve een los fragment in het zuiden van het terrein⁴ gaat het om drie greppels of greppelfragmenten in de noordwesthoek van het terrein die tezamen een bijgebouw (structuur 13) en een kleine open ruimte ten noorden daarvan omsluiten (fig. 4.8).⁵ Mogelijk heeft men in de greppels een afrastering of omheining geplaatst. De opgraving heeft geen aanwijzingen opgeleverd over de aard van de activiteiten die binnen de omheinde ruimte zijn uitgevoerd. Wellicht moet daarbij gedacht worden aan stalling van vee of een werkruimte.

4.2.7 Kuilen

Tijdens de opgraving zijn 34 grondsporen geïnterpreteerd als kuil (fig. 4.9). Deze kuilen vormen een gevarieerde groep sporen met een ronde, ovale of afgerond rechthoekige vorm, waarvan de diameter varieert van circa 50 tot 240 cm, het oppervlak van 0,2 tot

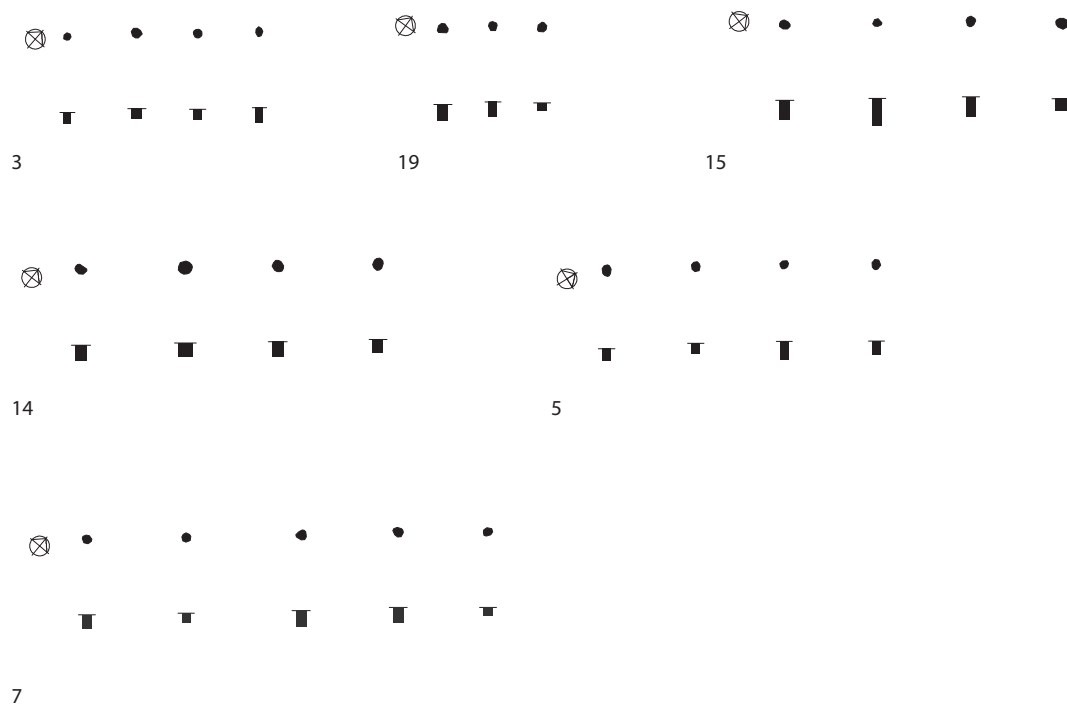
4 S409.

5 S439, 448 en 464.

Figuur 4.6. Overzichtsfoto van structuren 9 en 10 na couperen, gezien vanuit het westen.

RAAP/BAMN

Figuur 4.7. Palenrijen. Schaal 1:200 (vlak) en 1:100 (coupes).

TE

5,0 m² en de diepte van 2 tot meer dan 60 cm. Een deel van de kuilen zou wat betreft hun geringe omvang eventueel ook als grote paalkuil omschreven kunnen worden. Verder kan van de ondiepe kuilen met een onregelmatige vorm een natuurlijke origine niet altijd uitgesloten worden.

De meeste kuilen (n=19) zijn relatief ondiep (6 tot 22 cm) en kenmerken zich door een (onregelmatig) vlak tot komvormig profiel en een homogene bruingrijze vulling (fig. 4.9: type 1 en 4.10).⁶ Het merendeel van de tot dit type behorende kuilen is relatief klein; slechts zes kuilen beslaan een oppervlak groter dan 1 m². Verder zijn deze sporen arm aan artefacten – slechts drie kuilen hebben vondsten opgeleverd (S16, 442 en 478) – en zijn ze over het algemeen in kleine kuilenclusters op een relatief grote afstand van de hoofdgebouwen gelegen.

Diepe(re) kuilen met een kom- of enigszins trechtervormig profiel (fig. 4.9: type 2 en 4.11) zijn tien keer aangetroffen.⁷ Het gaat over het algemeen om ronde en ovale tot afgerond-rechthoekige kuilen met een bruingrijze tot donkerbruingrijze vulling, een diepte van 18 tot 60 cm, een diameter van 65 tot meer dan 250 cm en een omvang van 0,35 tot 3,9 m² (zie bijv. S360, fig. 4.12). Vier van de komvormige kuilen hebben vondsten opgeleverd (S33, 338, 360 en 560). Kuilen van type 2 zijn verspreid in de opgraving aangetroffen, soms als onderdeel van een klein kuilencluster en soms (met name aan de oostzijde van het terrein) min of meer geïsoleerd. Vier kuilen bevinden zich in de onmiddellijke nabijheid van een hoofdgebouw.

Als laatste moet gewezen worden op vijf diepe kuilen met in enkele gevallen vrij steile wanden en een vlakke bodem (fig. 4.9: type 3 en 4.13).⁸ De diameter van deze kuilen varieert van 95 tot meer dan 300 cm, de oppervlakte van 0,6 tot 5,1 m² en de diepte van 45 tot 68 cm beneden het opgravingsvlak. De kuilen van type 3 vertonen alle een gelaagde vulling, die de indruk wekt dat ze enkele keren opnieuw zijn uitgegraven of geschoond (zie bijv. S15, fig. 4.14). Drie keer (S3, 15 en 78) was tevens sprake van een humeuze, houtskool- en vondstrijke laag op de bodem. Mogelijk zijn deze kuilen (secundair) gebruikt voor het dumpen van afval.

4.2.8 Chronologie en typologie

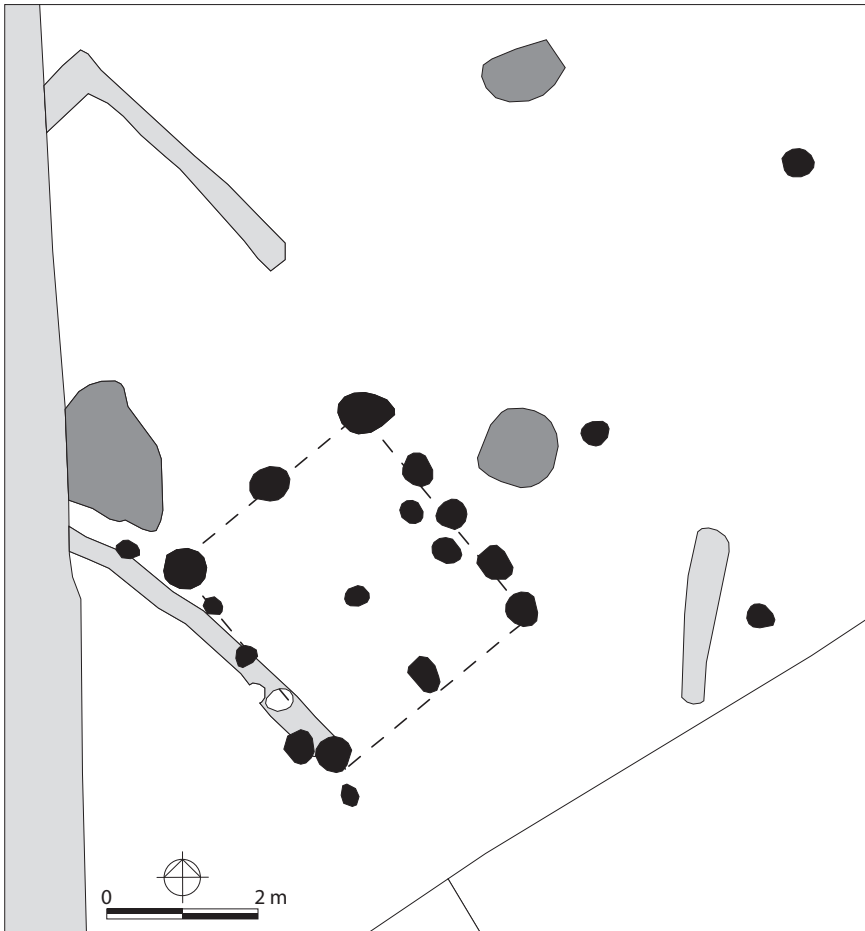
Vier monsters van de opgraving zijn gedateerd middels een C14-analyse (AMS). Het gedateerde materiaal bestond uit verkoold graankorrels.⁹ In figuur 4.15 zijn de locaties van de gedateerde sporen afgebeeld. De resultaten van de analyses staan weergegeven in

6 S16, 112, 119, 232, 234, 238, 242, 377, 392, 399, 402, 404, 442, 457, 475, 478, 557, 559 en 564.

7 S33, 174, 191, 244, 245, 338, 360, 102/425/461, 458 en 560.

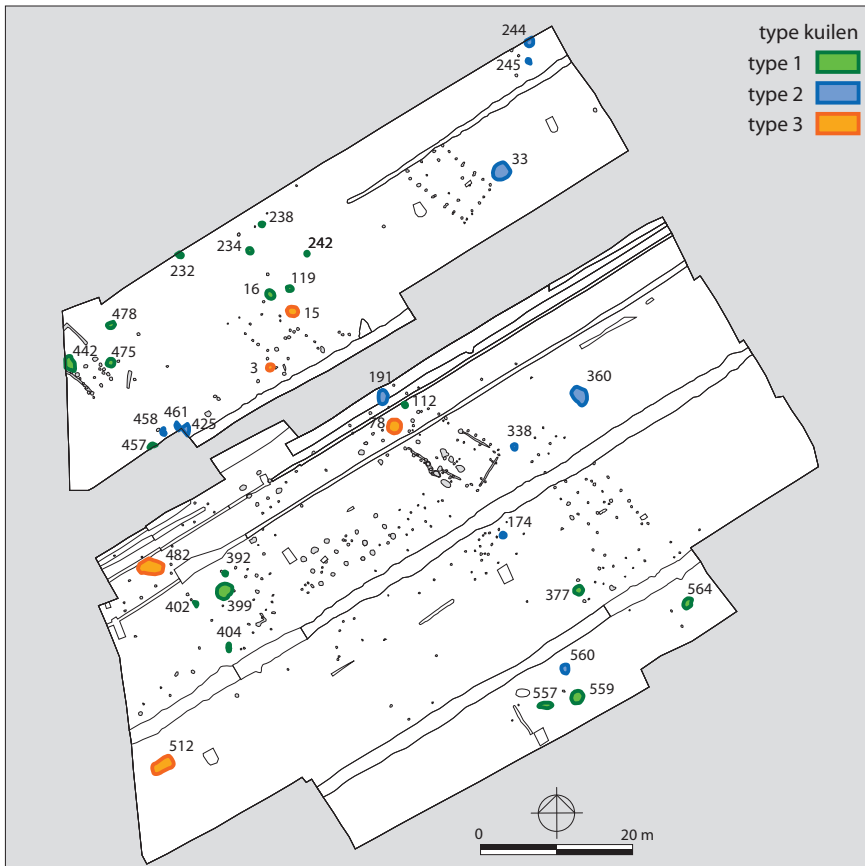
8 S3, 15, 78, 482 en 512.

9 De C14-monsters zijn uit grondmonsters geselecteerd door medewerkers van BIAAX Consult. De dateringen zijn uitgevoerd door het CEDAD van de Universiteit van Lecce (Italië). De dateringen zijn gekalibreerd aan de hand van het programma Oxcal 4.1.

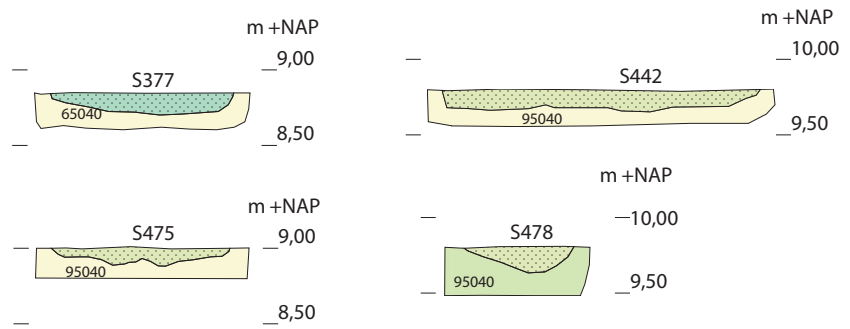
Figuur 4.8. Structuur 13 met bijbehorende (?) greppels. Schaal 1:100.

TE

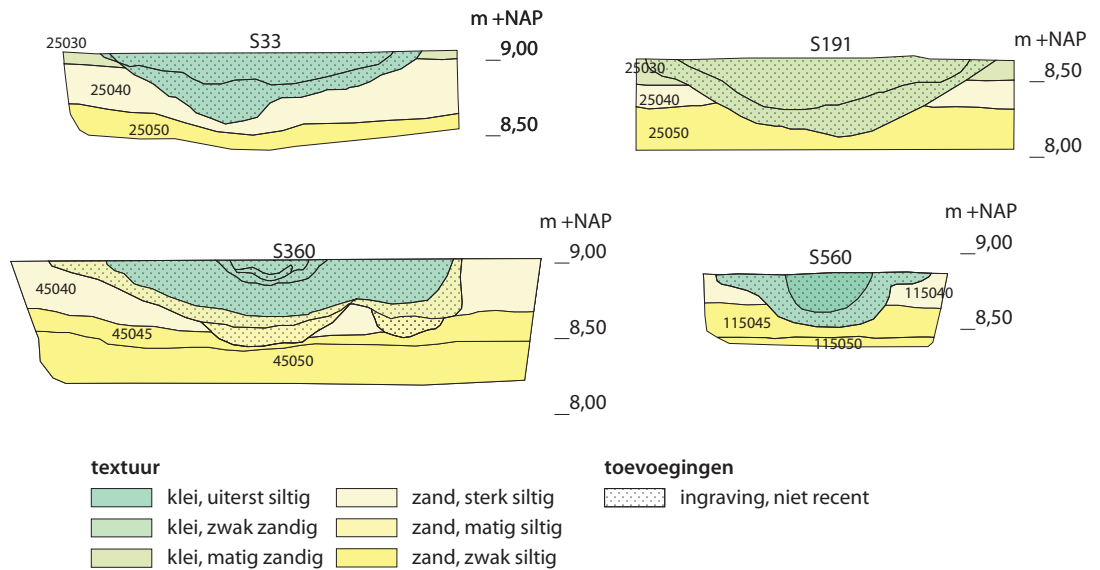

Figuur 4.9. De verspreiding van de diverse typen kuilen binnen de opgraving. Schaal 1:1000.

TE

Figuur 4.10. Coupes over kuilen van type 1, S377, 442, 478 en 478. Schaal 1:50. TE

Figuur 4.11. Coupes over kuilen van type 2, S33, 191, 360 en 560. Schaal 1:50. TE

tabel 4.1. De resultaten van de dateringen aan monsters uit de sporen 3, 15 en 33 waren conform de verwachting en vallen binnen in hoofdzaak binnen de tijdspanne van de vroege ijzertijd. De datering aan verkoold graan uit spoor 78 viel jonger uit dan werd verwacht op basis van de kenmerken van de keramiek, namelijk in de midden-ijzertijd, of eventueel nog in het begin van de late ijzertijd. Om zekerheid te verkrijgen met betrekking tot de datering van de bewuste kuil is besloten om het betreffende monster nogmaals te laten dateren, waarna de datering wederom globaal in de midden-ijzertijd uit kwam, met een kleine kans op een datering in de vroege ijzertijd.

Op grond van de kenmerken van het tijdens de opgraving verzamelde aardewerk (zie par. 5.1) en de verrichte C14-dateringen is het aannemelijk dat de opgegraven structuren en de kuilen in verband staan met kortstondige bewoning van één tot anderhalve eeuw in de tijdspanne tussen circa 900 en 750 voor Chr. Daarnaast duidt een C14-datering aan materiaal uit kuil S78 op activiteiten rond de overgang van de vroege naar de midden-ijzertijd in de eeuwen rond 500 voor Chr.

De opgraving heeft een voor het riviergebied opmerkelijk grote hoeveelheid structuren uit de tijdspanne van de late bronstijd en vroege ijzertijd opgeleverd. Ondanks dat maakt het nederzettingsareaal van vindplaats 76 een geordende indruk. De globaal noordwest-zuidoost georiënteerde hoofdgebouwen bevinden zich in het oosten, op

spoor	context	monster	monstercode	datering	gekalibreerd (2 sigma)
3	kuil	verkoold graan	LTL-12211A	2496 ± 40 BP	788–417 voor Chr.
15	kuil	verkoold graan	LTL-12212A	2386 ± 40 BP	746–388 voor Chr.
33	kuil	verkoold graan	LTL-12214A	2568 ± 45 BP	820–540 voor Chr.
78	kuil	verkoold graan	LTL-12213A	2273 ± 40 BP	403–207 voor Chr.
78	kuil	verkoold graan	LTL-12632A	2360 ± 45 BP	750–360 voor Chr.

Tabel 4.1 Administratieve gegevens van de C14-dateringen.

Figuur 4.12. Coupe over kuil S360.

RAAP/BAMN

een relatief hooggelegen deel van het terrein (fig. 3.5). Ten westen daarvan, op de overgang naar een lager gelegen zone, ligt een cluster van bijbehorende bijgebouwen en palenrijen. Bij elk hoofdgebouw zijn één of meerdere (diepe) kuilen aangetroffen die waarschijnlijk met huishoudelijke activiteiten (opslag?) in verband staan. Individuele erven met bijbehorende structuren laten zich vanwege het ontbreken van sporen van afrasteringen of greppels niet herkennen.

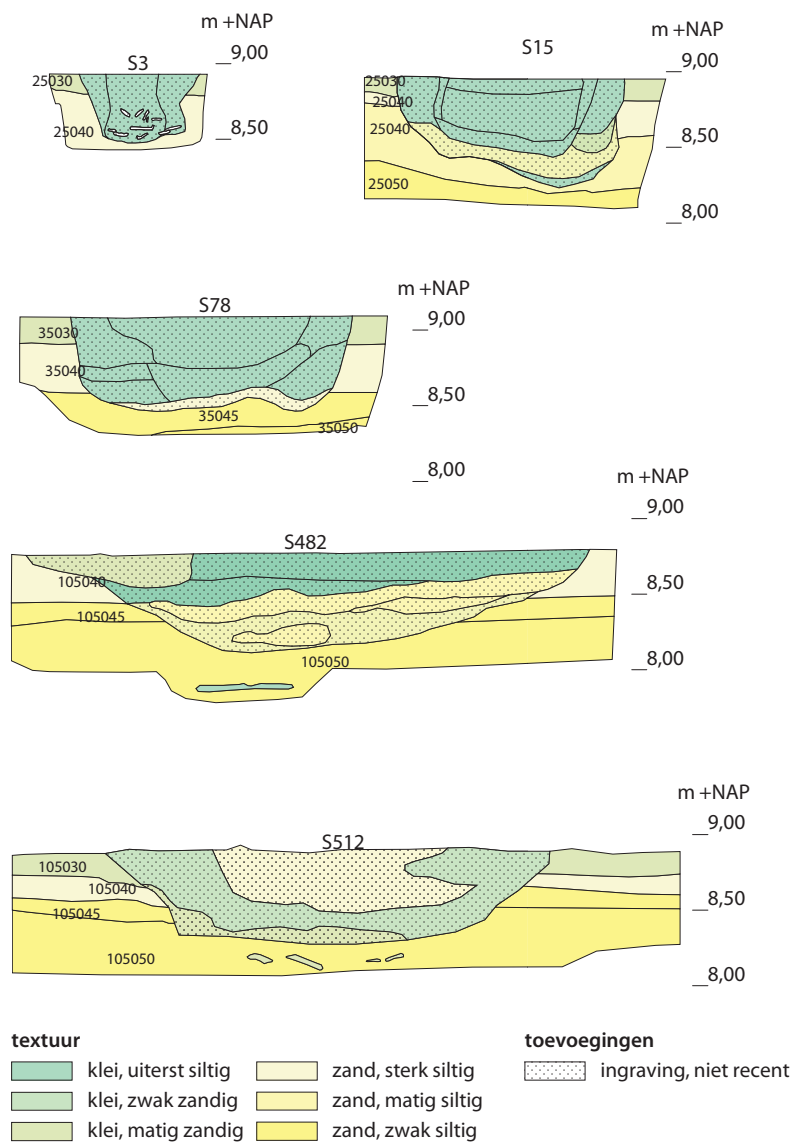
De in het noordelijke en het centrale deel van de opgraving opgetekende plattegronden van vier globaal noordwest–zuidoost georiënteerde hoofdgebouwen vertonen overeenkomsten met plattegronden uit de vroege ijzertijd elders het rivierengebied en met min of meer gelijktijdige plattegronden van de zandgronden ten noorden en ten zuiden daarvan. In een recent overzicht van de plattegronden uit de late prehistorie in het rivierengebied bespreken Arnoldussen en Theunissen de momenteel bekende plattegronden uit de late bronstijd en vroege ijzertijd en hun kenmerken.¹⁰ Zij constateren dat eenduidige plattegronden uit de late bronstijd zeer schaars zijn en dat bovendien nog veel onduidelijkheid bestaat over het grondplan van deze plattegronden.

Omstreeks het begin van de vroege ijzertijd, rond 800 voor Chr., wordt volgens hen een nieuw huistype geïntroduceerd. Het gaat om driebeukige plattegronden met een gemiddelde lengte van 17,4 m en tegenover elkaar liggende ingangen die uit één of meer naar binnen geplaatste stijlen bestaan. Links van het ingangsvak bevindt zich in de regel slechts één paar dakdragende stijlen. Rechts van het ingangsvak zijn tussen de dakdragende stijlen soms één of meerdere middenstijlen geplaatst waardoor de betreffende plattegronden ten dele vierbeukig van karakter zijn.

Van de plattegronden van vindplaats 76 vertoont vooral structuur 2 en misschien ook structuur 1 overeenkomsten met de door Arnoldussen en Theunissen besproken plattegronden uit de vroege ijzertijd. Tevens is er sprake van enige gelijkenis met representanten van het Noord-Nederlandse type Een uit dezelfde periode.¹¹ Op grond van het uit deze plattegrond en de ernaast gelegen kuil S33 verzamelde aardewerk en een uit deze kuil verkregen C14-datering op basis van verkoolde zaden kan echter voor structuur 2 ook een iets oudere datering, in de laatste fase van de late bronstijd, niet worden uitgesloten. De twee andere plattegronden zijn op enkele punten afwijkend. Structuur 6 laat relatief dicht op elkaar en regelmatig geplaatste paren binnenstijlen in het zuidoostelijke deel van de plattegrond zien, die grotendeels op één lijn met de buitenstijlen zijn geplaatst. Mogelijk waren de stijlparen en buitenstijlen gekoppeld, net als bij plattegronden uit de midden-bronstijd. De afstand tussen de buitenstijlen is

¹⁰ Arnoldussen/Theunissen in voorbereiding, 18–21.

¹¹ Waterbolk 2009, 54 en afb. 32.

Figuur 4.13. Coupes over kuilen van type 3, S3, 15, 78, 482 en 512. Schaal 1:50.

TE

bovendien groter dan bij de andere plattegronden. De plattegrond doet wat dit betreft denken aan Noord- en Oost-Nederlandse plattegronden van het type Borger (A) uit de (gevoerde) late bronstijd.¹² Helaas is onder de schaarse vondsten uit de paalsporen van structuur 6 geen materiaal dat een eenduidige datering in de late bronstijd bevestigt. Materiaal uit de nabijgelegen kuil S360 wekt wel de indruk uit deze periode te stammen. Er lijkt derhalve enige reden te zijn om structuur 6, weliswaar met enige voorzichtigheid, als het oudste hoofdgebouw vindplaats 76 aan te merken en qua datering nog in (de tweede helft van) de late bronstijd te plaatsen.

Door de aanwezigheid van een wandconstructie in de vorm van een standgreppel verschilt ook structuur 11 van het merendeel van de plattegronden uit het rivierengebied. Alleen twee min of meer gelijktijdige plattegronden die elders in Nijmegen-Noord opgegraven zijn, laten een overeenkomstige wandconstructie zien. Ze zijn op grond van het op die vindplaats (nr. 73) verzamelde aardewerk in de eerste helft van de vroege ijzertijd geplaatst.¹³ Deze wandgreppelhuizen uit Nijmegen-Noord vertonen overeenkomsten met plattegronden van de gelijktijdige typen Wachstum¹⁴ en St. Oedenrode/Oss-Ussen type 2B op respectievelijk de noordoostelijke en zuidelijke zandgronden, die eveneens in de vroege ijzertijd gedateerd worden.¹⁵

Onder de overige structuren vallen vooral de grote en zwaar gefundeerde zes- tot negenpalige bijgebouwen op, die ook in de voorgaande midden- en late bronstijd geen onbekende verschijning in het rivierengebied waren. In die perioden waren ze echter duidelijk in de minderheid ten opzichte van vierkante en rechthoekige vier- en zespalige

12 Waterbolk 2009, 49 en afb. 30.

13 Daniël/Van den Broeke 2012, 44.

14 Waterbolk 2009, 54–55 en afb. 33.

15 Van Bodegraven 1991, 129–139; Schinkel 1998, 191–192.

Figuur 4.14. Coupe over kuil S15.

RAAP/BAMN

spiekers met een over het algemeen veel geringere omvang.¹⁶ Aan het eind van de late bronstijd en in de vroege ijzertijd lijkt dit te zijn omgekeerd en domineren vooral grote bijgebouwen. Het lijkt te duiden op een grote(re) behoefte aan werkruimte en opslagcapaciteit buiten de relatief kleine hoofdgebouwen uit die periode. Gezien de zware constructie gaat het om gebouwen met een vrij lange levensduur. Wat betreft hun grote omvang doen de grote bijgebouwen uit het riviergebied denken aan de vergelijkbaar zwaar gefundeerde, maar over het algemeen meer rechthoekige bijgebouwen of schuren die bekend zijn van nederzettingsterreinen uit de (late bronstijd) en vroege ijzertijd in Zuid- en Oost-Nederland.¹⁷

Vergelijkbare plattegronden van grote bijgebouwen zijn in vrijwel elke (onderzochte) nederzetting uit de vroege ijzertijd in het rivierengebied aanwezig.¹⁸ Het lijkt erop dat op korte afstand van elke boerderij tenminste één groot bijgebouw aanwezig was, zoals bijvoorbeeld blijkt uit opgravingen te Wijk bij Duurstede-De Horden en Heteren-Uilenburg (fig. 4.16).¹⁹ Voor vindplaats 76 is het minder eenvoudig om individuele bijgebouwen aan hoofdgebouwen te koppelen, omdat deze in twee min of meer gescheiden clusters liggen. Op grond van hun overeenkomstige, afwijkende oriëntatie zouden hoofdgebouw structuur 11 en het naastgelegen bijgebouw structuur 20 bij elkaar kunnen horen. Ten aanzien van de overige hoofd- en bijgebouwen is hier niets over te zeggen. Wel kan op basis van het verzamelde aardewerk verondersteld worden dat alle grote bijgebouwen uit dezelfde periode(n) stammen als de hoofdgebouwen, maar absolute zekerheid kan hierover niet verkregen worden. Tijdens recente opgravingen te Culemborg zijn bijvoorbeeld diverse grote bijgebouwen zonder bijbehorende hoofdgebouwen aangetroffen.²⁰ Hieruit blijkt dat grote bijgebouwen ook buiten de context van een nederzetting werden opgericht.

Behalve de grote bijgebouwen zijn op vindplaats 76 zeven kleine spiekers gevonden. Gezien het aantal en hun geringe oppervlakte speelden deze slechts een bescheiden rol in de onderhavige periode.

Tijdens het veldwerk en de uitwerking is rond de bijgebouwen een aantal regelmatige, rechte rijen van paalsporen herkend, waarvan de oorspronkelijke functie onbekend is. Er zijn voor dergelijke palenrijen diverse interpretaties denkbaar, bijvoorbeeld restanten van windschermen, hekwerken, droogrekken en de binnenstijlen (staanders) van gebouwen met een wand zonder (diep) ingegraven palen (bijvoorbeeld een zodenwand) etc. Gezien de ligging van de palenrijen te midden van een cluster van bijgebouwen of spiekers wordt echter een interpretatie als funderingskuilen van enkelpalige graanmijten ten behoeve van de (tijdelijke) opslag van ongedorst graan aantrekkelijk geacht. Ook elders zijn palenrijen geassocieerd met spiekers, bijvoorbeeld te Nijmegen-Groot Oosterhout²¹ en Borne-Zuid Esch.²²

16 Arnoldussen 2008, figuur 5.40.

17 O.a. Loon op Zand (Roymans/Hiddink 1991, 120) en Lochem-Almen (Van Hoof/Scholte Lubberink in voorbereiding).

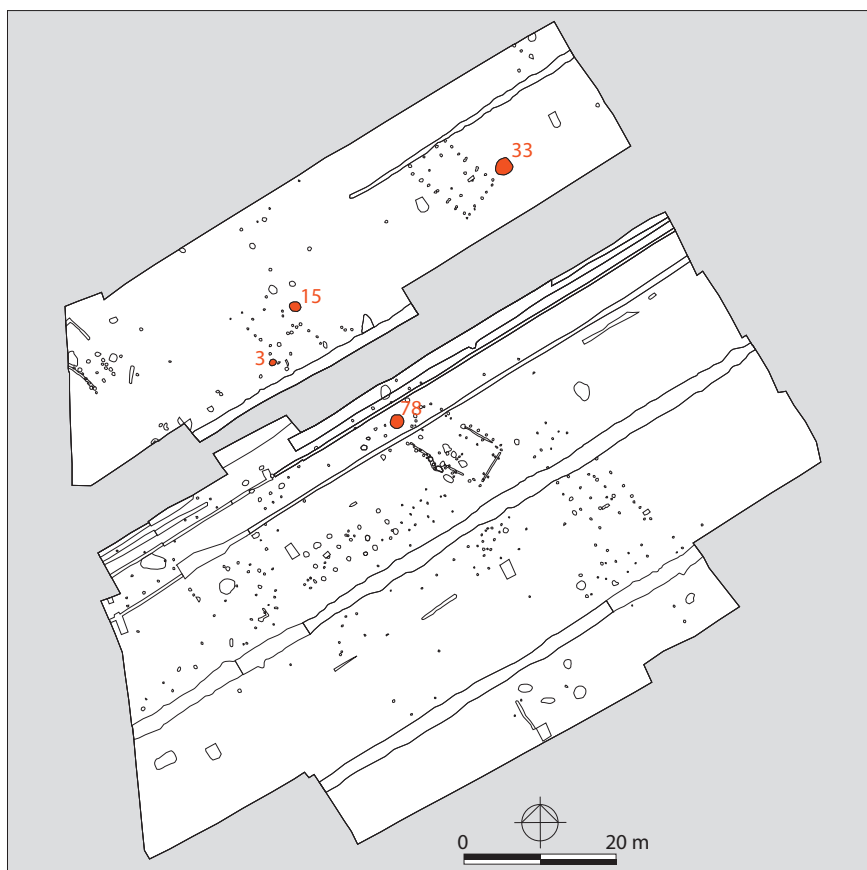
18 Nijmegen-Groot Oosterhout (Daniël/Van den Broeke 2012); Wijk bij Duurstede-De Horden (Hessing 1991 en 1992) en Culemborg-De Hoge Prijs (Verhelst in voorbereiding).

19 Hessing 1992, Abb. 3 en Blom/Roesingh 2010.

20 Mondelinge mededeling E. Verhelst (RAAP Oost-Nederland).

21 Daniël/Van den Broeke 2012.

22 Scholte Lubberink 2007.

Figuur 4.15. De ligging van de sporen met C14-dateringen. Schaal 1:2000.

TE

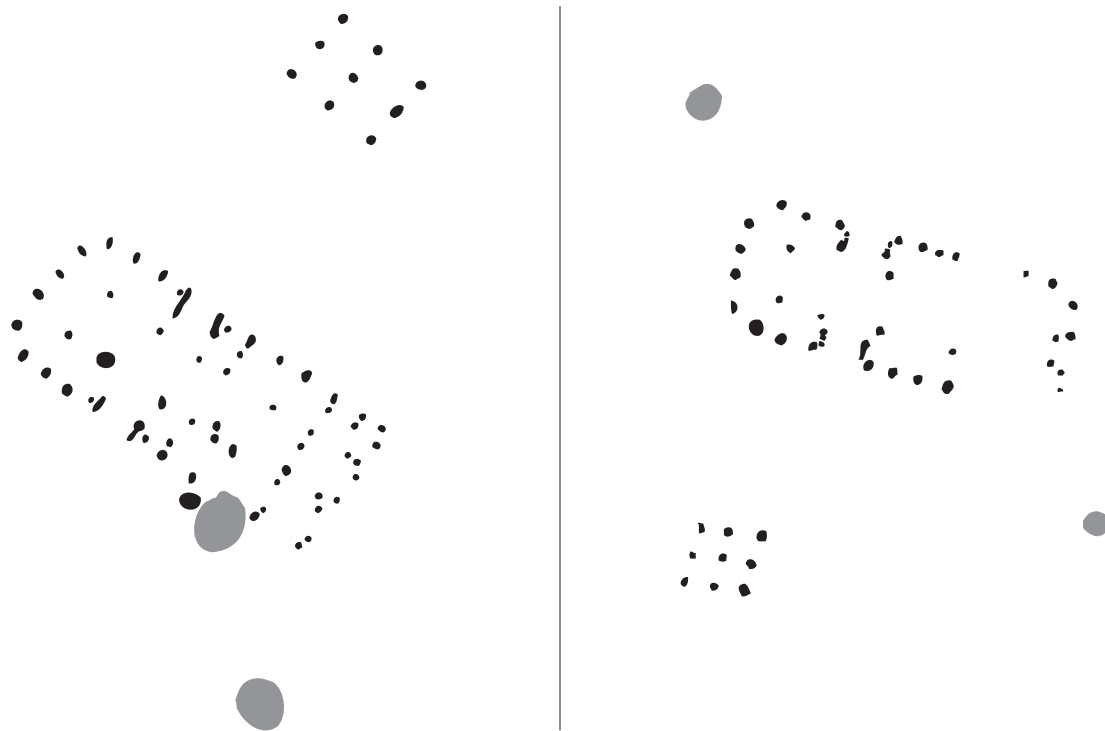
Kuilen lijken eveneens tot de standaardinventaris van een nederzetting uit de late bronstijd en/of vroege ijzertijd te behoren. Kuilen kunnen om allerlei redenen zijn gegraven, waarbij grondstofwinning, watervoorziening en opslag het meest voor de hand liggen. Daarnaast kunnen kuilen (secundair) gebruikt zijn om afval in te begraven. Ze worden in de huizen, naast de huizen op de erven, maar ook daarbuiten aangetroffen. Vorm, vulling en artefactinhoud verraden echter zelden hun oorspronkelijke functie. In veel kuilen werd nadat ze hun oorspronkelijke functie hadden verloren afval gedumpt. Op vindplaats 76 is dit niet anders. Ook hier is in de kuilvullingen, vooral in de kuilen nabij de hoofdgebouwen, huishoudelijk afval aangetroffen.

Op grond van hun vorm en diepte zijn in de onderhavige opgraving drie typen kuilen onderscheiden. Het is opvallend dat het merendeel (55%) van de kuilen dieper dan 50 cm, en behorend tot de typen 2 en 3, nabij (< 5 m) één van de hoofdgebouwen ligt (fig. 4.9). Van de kuilen ondieper dan 50 cm en behorend tot de typen 1 en 2 ligt slechts 13% nabij één van de hoofdgebouwen. Er is dus duidelijk sprake van een relatie tussen hoofdgebouwen en relatief diepe kuilen, waarvan bovendien een deel herhaaldelijk opnieuw lijkt te zijn uitgegraven. Er zijn geen concrete aanwijzingen (bijvoorbeeld de diepte, een venige en/of sterk gelamineerde vulling of een houten constructie) dat deze kuilen (periodiek) waterhoudend waren en een rol speelden bij de watervoorziening. Mogelijk dienden deze diepe kuilen oorspronkelijk voor de ondergrondse (koele) opslag van bepaalde gewassen of andere producten, al dan niet verpakt in een mand of pot. Tevens kan gedacht worden aan het bewaren van wortelgewassen of vruchten gedurende de winter door ze in te kuilen.

4.3 Agrarische en overige sporen uit de middeleeuwen en nieuwe tijd

4.3.1 Verkavelingssporen

Tijdens de opgraving zijn restanten van een oude verkaveling gevonden in de vorm van gedempte greppels/sloten. De diepte van de 50 tot 200 cm brede greppels varieert van 6 tot 45 cm onder het opgravingsvlak. De oriëntatie van vier van de vijf greppels is noordoost-zuidwest en daarmee identiek aan die van de nog bestaande sloot, die

Figuur 4.16. Twee erven uit de vroege ijzertijd. Aan de linkerzijde Wijk bij Duurstede-De Horden (schaal 1:200, uit: Hessing 1992, Abb. 3), aan de rechterzijde Heteren-Uilenburg (schaal 1:200, uit: Blom/Roessingh 2010, 40).

het opgravingsterrein in twee delen verdeelt. Een vijfde greppel staat haaks op deze oriëntatie. Het gaat in alle gevallen om greppels die (in het verleden) als afwaterings-sloot en perceelscheiding hebben gefungeerd en die het terrein in langgerekte, smalle kavels verdeelden, zoals op historische kaarten zichtbaar is. Vermoedelijk zijn de greppels pas in recente tijd in ongebruik geraakt. Het uit de greppelvullingen verzamelde vondstmateriaal, dat in ouderdom uiteenloopt van de ijzertijd tot en met de nieuwe tijd, verschaft geen informatie over de ouderdom van de verkaveling. Een middeleeuwse oorsprong kan niet uitgesloten worden.

4.3.2 Recente sporen van machinale bodemingrepen

In de opgraving, met name in de putten 3, 7, 8 en 10, is een aantal grote machinale verstoringen uit de 20^e eeuw gevonden. Deze houden verband met een watergang tussen de putten 2 en 3 en met greppels die gegraven zijn ten behoeve van kabels en leidingen. Daarnaast zijn verspreid in de opgraving sporen gedocumenteerd die verband houden met het opsprengen en ruimen van munitie en explosieven uit de Tweede Wereldoorlog.

5 VONDSTMATERIAAL

Tijdens het onderzoek zijn in totaal 338 vondstnummers uitgedeeld. Het merendeel van de vondsten bestaat uit handgevormd aardewerk uit de ijzertijd dat hoofdzakelijk afkomstig is uit vullingen van paalkuilen, kuilen en greppels. Verder is tijdens de aanleg van de werkputten veel materiaal verzameld uit afdekkende lagen. Het vondstmateriaal uit het proefsleuvenonderzoek wordt hieronder niet behandeld. Hiervoor wordt verwezen naar de afzonderlijke rapportage van het inventariserend veldonderzoek (IVO).¹

5.1 Prehistorisch aardewerk

De opgraving van vindplaats 76 heeft een relatief groot complex prehistorisch aardewerk opgeleverd. Er zijn 1832 scherven handgevormd aardewerk met een gezamenlijk gewicht van circa 9 kg verzameld. Het materiaal is afkomstig uit afdekkende lagen en uit de paalsporen van gebouwen, kleinere constructies en kuilen behorende bij een nederzetting uit de tweede helft van de late bronstijd en het begin van de vroege ijzertijd, rond 800 voor Chr. Daarnaast moet op grond van het resultaat van een C14-datering uit kuil S78 rekening gehouden worden met latere activiteiten, rond de overgang van de vroege naar de midden-ijzertijd.

5.1.1 Kenmerken

Tijdens de opgraving zijn 1832 scherven handgevormd aardewerk verzameld. Hiervan zijn er 244 bestempeld als onbepaalde brokken en gruis (< 1 cm²). Van de 1588 determineerbare scherven zijn de kenmerken in een database beschreven.² Het betreft: baksel (o.a. bakwijze en de magering), morfologische aspecten (pot-, rand-, wand- en bodenvorm), de afwerking van de buitenzijde (besmeten, ruw, glad of gepolijst) en eventuele versieringstechnieken. Het handgevormde aardewerk is relatief

variabele	type	N (Max AE)	%
verschalingsmateriaal		1588	
	grof mineraal (incl. grof zand)	72	4,5
	potgruis/overig/niets	1516	95,5
	organisch	–	–
potopbouw		27	
	open	4	14,8
	gesloten zonder hals	0	0
	gesloten met hals	23	85,2
afwerking		1588	
	(deels) besmeten	80	5,0
	onbesmeten	1508	95,0
randversiering		37	
	aanwezig	15	40,5
	afwezig	22	59,5
wandversiering		1588	
	aanwezig	11	0,7
	afwezig	1577	99,3
techniek wandversiering		11	
	vingertop/nagel, los	6	55,0
	vingertop/nagel, aaneen	2	18,2
	kamstreek	1	9,1
	groef/lijn	2	18,2
	overige	0	0

¹ Van der Linde e.a. 2012.

² De determinatie en uitwerking van het aardewerk is begeleid door Peter van den Broeke (Bureau Archeologie en Monumenten, gemeente Nijmegen).

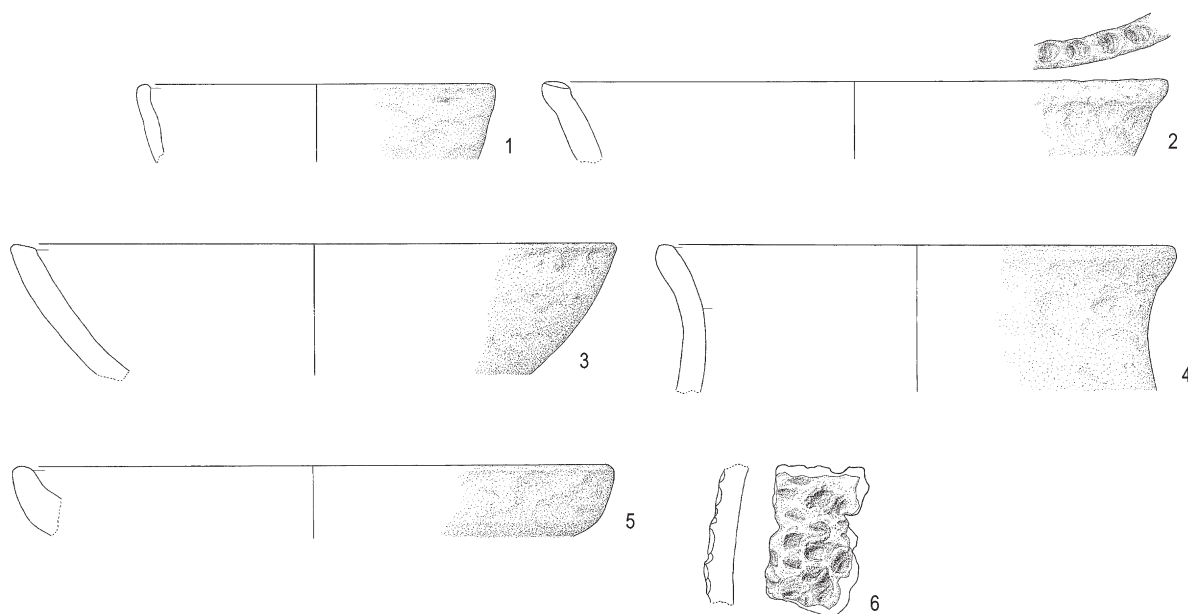
Tabel 5.1. Aardewerk uit de late bronstijd en vroege ijzertijd. Typenverdeling van enkele chronologisch relevante variabelen binnen het gehele vondstcomplex. MaxAE = maximaal aantal exemplaren.

variabele	structuur	2		4		9		10		11		12	
		n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
verschalingsmateriaal	type	37	100	28	100	92	100	36	100	60	100	34	100
	grof mineraal	1	2,7	-	-	2	2,2	1	2,8	-	-	2	5,9
	potgruis/overig/niets	36	97,3	28	100	90	97,8	35	97,2	60	100	32	94,1
potopbouw	type	-	-	1	100	-	-	-	-	-	-	-	-
	open	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	gesloten zonder hals	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	gesloten met hals	-	-	1	100	-	-	-	-	-	-	-	-
afwerking	type	37	100	28	100	92	100	36	100	60	100	34	100
	(deels) besmeten	-	-	-	-	71	77,2	-	-	-	-	-	-
	onbesmeten	37	100	28	100	21	22,8	26	100	60	100	34	100
randversiering	type	2	100	1	100	-	-	-	-	1	100	-	-
	aanwezig	1	50	-	-	-	-	-	-	1	100	-	-
	afwezig	1	50	1	100	-	-	-	-	-	-	-	-
wandversiering	type	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	aanwezig	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	afwezig	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
techniek wandversiering	type	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	vingertop/nagel, los	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	vingertop/nagel, aaneen	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	kamstreek	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	groef/lijn	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	overige	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

Tabel 5.2. Aardewerk uit vondstrijke structuren. Typenverdeling van enkele chronologisch relevante variabelen binnen het gehele vondstcomplex.

variabele	spoornummer	S3		S15		S16		S33		S78		S338		S360	
		n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
verschalingsmateriaal	type	186	100	320	100	103	100	99	100	69	100	34	100	32	100
	grof mineraal	12	6,5	22	6,9	-	-	-	-	4	5,8	-	-	1	3,1
	potgruis/overig/niets	174	93,5	298	93,1	103	100	99	100	65	94,2	34	100	31	96,9
potopbouw	type	4	100	14	100	1	100	2	100	1	100	1	100	-	-
	open	-	-	4	28,6	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	gesloten zonder hals	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	gesloten met hals	4	100	10	71,4	1	100	2	100	1	100	1	100	-	-
afwerking	type	186	100	320	100	103	100	99	100	69	100	34	100	32	100
	(deels) besmeten	17	9,1	37	11,6	-	-	1	1	-	-	-	-	1	3,1
	onbesmeten	169	90,9	283	88,4	103	100	98	99	69	100	34	100	31	96,9
randversiering	type	4	100	15	100	1	100	2	100	1	100	1	100	-	-
	aanwezig	3	75	3	20	1	100	-	-	1	100	1	100	-	-
	afwezig	1	25	12	80	-	-	2	100	-	-	-	-	-	-
wandversiering	type	186	100	320	100	103	100	99	100	69	100	34	100	-	-
	aanwezig	2	1,1	6	1,9	-	-	-	-	1	1,4	-	-	-	-
	afwezig	184	98,9	314	98,1	103	100	99	100	68	98,6	34	100	-	-
techniek wandversiering	type	2	100	6	100	-	-	-	-	1	100	-	-	-	-
	vingertop/nagel, los	2	100	3	50	-	-	-	-	1	100	-	-	-	-
	vingertop/nagel, aaneen	-	-	1	16,6	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	kamstreek	-	-	1	16,6	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	groef/lijn	-	-	1	16,6	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	overige	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

Tabel 5.3. Aardewerk uit vondstrijke kuilen. Typenverdeling van enkele chronologisch relevante variabelen binnen het gehele vondstcomplex.

Figuur 5.1. Aardewerk uit kuil S15. Schaal 1:3.

GB

sterk gefragmenteerd. Het gemiddelde gewicht per scherv bedraagt slechts 4,85 gr. De vullingen van de meest vondstrijke kuilen (zie hieronder) leverden over het algemeen scherven van groter formaat op. Hun gemiddelde gewicht bedraagt 6 gr.

De kenmerken van het totale complex zijn in tabel 5.1 opgenomen. Van het materiaal uit grote(re) gesloten contexten zijn specifieke tabellen per structuur (gebouwen: structuren 9 t/m 12) of per spoor (kuilen: S3, 15, 16, 78, 33, 318 en 360) vervaardigd (tabel 5.2 en 5.3).

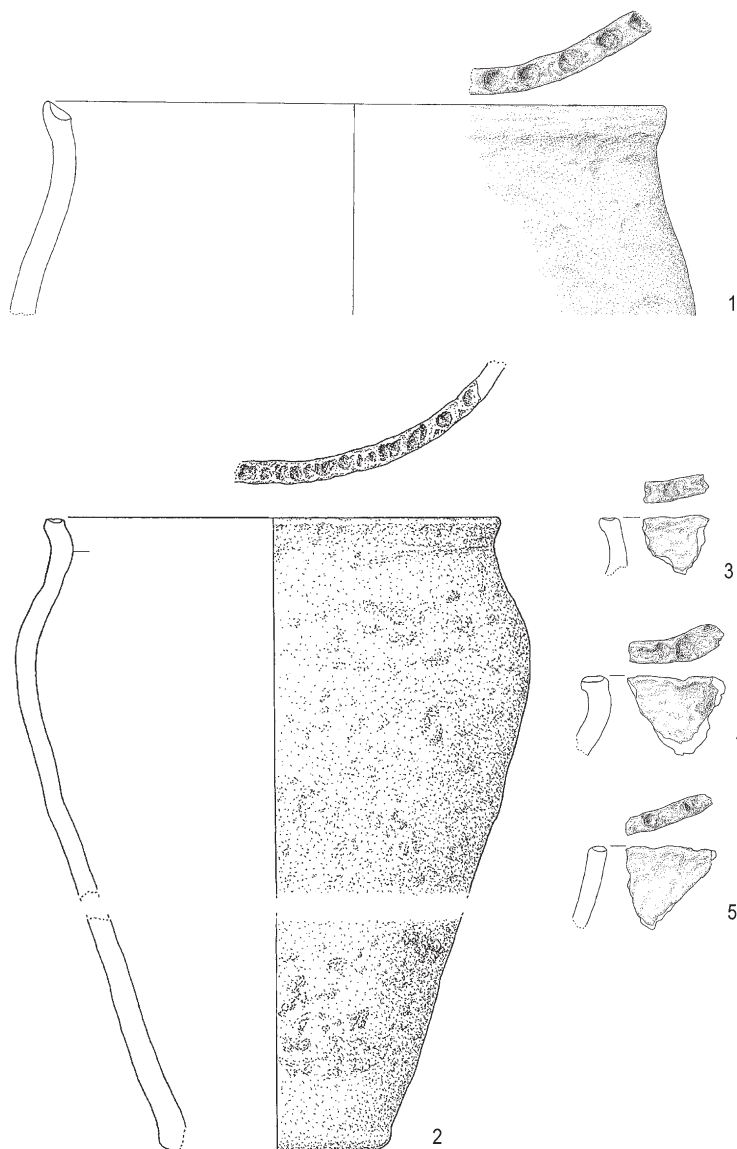
Maakwijze en baksel

Het handgevormde aardewerk is vervaardigd door vanaf de bodem van de pot kleirollen op elkaar te plaatsen en aaneen te strijken (de zogenaamde *coiling*-techniek). Daarna werd de pot in een open vuur gebakken, waarbij de uiteindelijke kleur van de pot werd beïnvloed door het zuurstofgehalte tijdens het bakproces. Ongeveer een kwart (23,5%) van de scherven is grijs tot donkergrijs van kleur en heeft een volledig reducerend (zuurstofarm) bakproces ondergaan. Een ruime meerderheid van de scherven (76,5%) is lichter van kleur. De bruine en beige- tot zalmroze tinten duiden erop dat ze zich tijdens het bakproces in een niet volledig zuurstofvrij (oxiderend) milieu bevonden.

Aan de klei waarvan het aardewerk is vervaardigd, is voorafgaand aan het bakproces als magering (een combinatie van) pot- en steengruis (gebroken kwarts) toegevoegd. Daarnaast is in ongeveer 80% van de scherven (fijn) zand vastgesteld. De hoeveelheid is vaak zo groot dat de buitenzijde van veel onafgewerkte en verweerde scherven aanvoelt als schuurpapier, een kenmerk dat ook bij andere aardewerkcomplexen uit de late bronstijd/vroege ijzertijd in de regio Nijmegen is vastgesteld.³ Het is aannemelijk dat het zand al van nature in de gebruikte klei aanwezig was en dat deze is gewonnen uit de opgevulde geulen van voormalige rivierbeddingen. Bij het overgrote deel van het aardewerk is, buiten het al van nature aanwezige zand, uitsluitend potgruis toegepast als bestanddeel in de magering (88,6%). Bij de overige scherven is sprake van een minerale magering, hoofdzakelijk relatief fijn kwartsgruis (2–4 mm; 4%) of grof zand (0,2%). Daarnaast is bij 2,6% van de scherven geen magering herkend en is bij 4,6% uitsluitend fijn (natuurlijk) zand vastgesteld.

Wanneer de magering van het materiaal uit de grotere gesloten contexten afzonderlijk beschouwd wordt, valt op dat de in het centrale deel van het opgravingssterrein gelegen kuilen S3, 15 en 78 het grootste aantal scherven met een magering van kwartsgruis of grof zand bevatten, respectievelijk 6,5%, 6,9% en 5,7%. In de overige kuilen en de sporen van de vondstrijke gebouwen is dit percentage aanzienlijk lager of ontbreken scherven met een grove minerale magering geheel (tabel 5.2 en 5.3).

³ Zie o.a. Van den Broeke 2008b.

Figuur 5.2. Aardewerk uit kuil S3. Schaal 1:3.

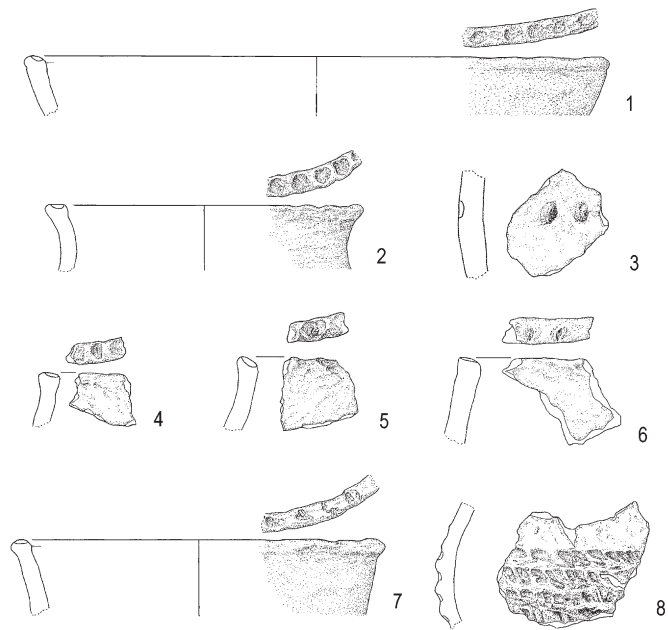
GB

Van het merendeel van de scherven is de wanddikte globaal vastgesteld. Hierbij is uitgegaan van dikteklassen van < 7 mm, 7–13 mm en > 13 mm. Een ruime meerderheid van het aardewerk (97%) valt in de middelste klasse. Het overige materiaal (3%) is dunwandig. Dikwandig aardewerk met een wanddikte > 13 mm ontbreekt volledig.

Morfologie

Op basis van rand- en halsscherven zijn drie basistypen onderscheiden: open vormen (eenledig), gesloten vormen zonder hals (tweeledig) of gesloten vormen met hals (drieledig). Er zijn slechts 57 randfragmenten van handgevormd vaatwerk aangetroffen. Ze zijn te herleiden tot maximaal 36 potten of individuen. Van 27 hiervan kon met een meer of mindere mate van zekerheid de vorm bepaald worden. Hieruit volgt dat het aardewerkcomplex wordt gedomineerd door gesloten vormen met een hals (85,2%), gevolgd door open vormen, uitsluitend schalen en/of borden (14,8%). Gesloten halsloze vormen zijn niet met zekerheid aan te wijzen, hoewel een deel van de randfragmenten van dergelijke vormen afkomstig zou kunnen zijn (fig. 5.3:4, 5).

Fragmenten van open vormen zijn uitsluitend aangetroffen in kuil S15. Het gaat om twee hoge(re) schalen met een eenvoudige rechthoekige, afgestreekte gladde rand (fig. 5.1:1) en om twee lage schalen of borden met een maximale hoogte van ongeveer 3 cm en afgerond-rechthoekige randen (fig. 5.1:3, 5). Van één schaal en een bord is de binnenzijde zorgvuldig gepolijst. Bij de twee andere is de binnenzijde geglad.

Figuur 5.3. Aardewerk uit overige sporen. Schaal 1:3.

GB

Van de gesloten vormen met hals resteert meestal niet veel meer dan fragmenten van de hals/rand met een aanzet naar de schouder. Van slechts één pot uit kuil S₃ is de gehele vorm van de pot te herleiden (fig. 5.2:2). Het gaat om een hoge, slanke pot waarvan de onderzijde van de buik licht is besmeten. De schouder en een strook daaronder is ruw gelaten, terwijl de hals onvolledig is geglad. De pot vertoont een hoge vloeiende overgang van de schouder naar een relatief korte uitstaande hals. De bovenzijde van de rand is met vingertopindrukken versierd. De vorm van de pot is gelijk aan de zogenaamde Harpstedt-potten uit de vroege ijzertijd, maar dan met een relatief licht besmeten onderzijde. Bij de overige fragmenten gaat het om potten met een S-vormig profiel, met gladde en gepolijste, licht uitstaande of meer trechtervormige halzen met een lengte van circa 2 tot 3 cm (fig. 5.1:2, 4; fig. 5.2:1 en fig. 5.3:2, 7). Bij een deel van de halzen is de binnenzijde zorgvuldig afgewerkt en gepolijst. De overgang van de hals naar de schouder is over het algemeen (zeer) zwak geprofileerd en verloopt vloeiend. Bij de randen gaat het grotendeels om eenvoudige ronde en afgerond-rechthoekige vormen. Een deel van deze laatste groep is versierd met vingertopindrukken op de rand. Een enkele keer is de rand aan de buitenzijde verdikt (fig. 5.2:4).

Er zijn, met uitzondering van een klein, niet doorboord knobbeloor (vnr. 41) uit een afdekkende laag, geen fragmenten van oren of andere applicaties gevonden.

Afwerking en versiering

Het aardewerk vertoont een uniforme afwerking. De buitenzijde van een overweldigende meerderheid van de scherven is onbewerkt of in een meer of mindere mate geglad (95%). Hieronder is slechts een beperkt aantal scherven met een (duidelijk) gepolijst oppervlak. Het overige aardewerk is opzettelijk geruwd door een kleipap op de wand aan te brengen voordat de pot werd gebakken. Hierdoor werd tijdens het bakproces (door een grotere wandoppervlakte) de warmte beter geleid en werd er tijdens gebruik meer grip op de pot verkregen. Van de vondstrijke kuilen bevatten alleen de sporen S₃ (9,1%) en S₁₅ (11,9%) een substantiële hoeveelheid besmeten aardewerk. In de andere vondstrijke kuilen en in de paalsporen van de gebouwen en bouwwerken is in de meeste gevallen vrijwel geen besmeten materiaal aangetroffen (<1%), met uitzondering van structuur 9. Uit deze zwaar gefundeerde spieker is een extreem hoog percentage besmeten scherven (77,2%) afkomstig.

Een bescheiden deel van het aardewerk (circa 3%) is versierd. Van de randfragmenten vertoont minder dan de helft (40%) versiering in de vorm van vingertop-, nagel- of

spatelindrukken op de rand. Wandversiering is aanzienlijk zeldzamer. Slechts 0,7% van de wanden is versierd. Hierbij gaat hoofdzakelijk om vingertop- en nagelindrukken (75%), waarbij het meestal (voor zover dit vastgesteld kon worden) vlakdekkende, kriskras aangebrachte indrukken en/of parallelle lijnen/banden van losse indrukken lijkt te betreffen. Eén keer gaat het om een horizontale rij losse vingertopindrukken op de grootste buikomvang (vnr. 143; fig. 5.3:3). In twee gevallen (vnr. 59 en 189) is sprake van aaneengesloten, elkaar deels overlappende indrukken, die langgerekte 'groeven' vormen. De scherf van vnr. 189 is versierd met een horizontaal patroon van schuin geplaatste, aaneengesloten nagelindrukken met daar tussen opgedrukte ribbels dat sterk doet denken aan Kalenderbergversiering (fig. 5.3:8). Aangezien het onduidelijk is of de versiering is aangebracht in vlakken, kan niet met zekerheid bepaald worden of het werkelijk Kalenderbergversiering betreft.

De overige scherven zijn versierd middels kamstreek (vnr. 55) en ingekraste groeven of lijnen (vnr. 55 en 205). Bij één daarvan (vnr. 205) is direct onder de schouderknik een patroon van ingekraste lijnen of groeven aangebracht. Het betreft een horizontale lijn met daaronder meerdere schuin geplaatste lijnen, die mogelijk onderdeel zijn van een omlopende band van hangende driehoeken.

5.1.2 Datering

Op basis van de uiterlijke kenmerken van het handgeformde aardewerk lijkt de vindplaats in hoofdzaak uit de tweede helft van de late bronstijd en een vroege fase van de vroege ijzertijd te dateren. De kenmerken van het aardewerk duiden verder op een relatief korte gebruiksduur van de nederzetting, waarbij gedacht moet worden aan een bewoningsduur van één tot hoogstens twee eeuwen.

Verkoelde zaden uit vier van de meest vondstrijke kuilen zijn aangeboden aan het C14-laboratorium van de universiteit van Lecce (Italië). Drie monsters (afkomstig uit S3, 15 en 33) zijn middels C14-datering globaal in de late bronstijd en/of vroege ijzertijd gedateerd (zie tabel 4.1). Het vierde monster (afkomstig uit S78) is twee keer gedateerd. De individuele resultaten laten een zeer ruime datering zien, van de vroege tot en met de eerste helft van de late ijzertijd. De dateringen overlappen rond 400 v.Chr., zodat een datering omstreeks die tijd het meest waarschijnlijk is. Het bewijst dat later in de ijzertijd op het oude nederzettingsterrein eveneens activiteiten zijn uitgevoerd. Deze weerspiegelen zich echter niet in het vondstmateriaal.

Van het tijdens de opgraving aangetroffen aardewerk is 95,5% gemagerd met potgruis en 4,5% met grof mineraal materiaal, meestal in de vorm van fijn kwartsgruis, eventueel in combinatie met potgruis. Er is in de regio Nijmegen sprake van een trend waarbij het percentage minerale magering tijdens de eerste helft van de late bronstijd sterk afneemt. Het loopt dan in de vroege ijzertijd weer op.⁴ Wat dit betreft is het percentage minerale magering een belangrijke indicator voor de ouderdom van aardewerkcomplexen. Een percentage van omstreeks 5% zou in dit geval op een datering in de tweede helft van de late bronstijd kunnen duiden. De verschillende aardewerkcomplexen uit de vondstrijke kuilen en structuren laten echter zien dat daarbinnen de percentages aardewerk met minerale magering variëren van 0 tot 7%. De hoogste percentages, van omstreeks 7%, zijn vastgesteld voor de middels een C14-datering in de vroege ijzertijd gedateerde kuilen S3 en 15 (tabel 5.3). Iets lager zijn de percentages voor kuil S78 (5,8%) en de paalsporen van de zwaar gefundeerde structuur 12 (5,9%). In de overige kuilen, waaronder de op zijn vroegst in de eindfase van de late bronstijd of vroege ijzertijd gedateerde kuil S33, ontbreken scherven met een minerale magering vrijwel geheel en zijn percentages van 0 tot 3% vastgesteld. In vergelijking met andere aardewerkcomplexen uit de regio Nijmegen zijn de percentages minerale magering in het aardewerk van vindplaats 76 relatief gering en het best te vergelijken met die uit de tweede helft van de late bronstijd, zoals Wijchen-Berendonk en Lent-Lentseveld.⁵

Enige toelichting behoeft de aanwezigheid van scherven met een minerale magering in kuil S78. Voor deze kuil is middels twee C14-dateringen een datering in de midden ijzertijd, rond 400 v.Chr. het meest waarschijnlijk. De kuil is waarschijnlijk te relateren aan latere activiteiten op het oude nederzettingsterrein. Hoewel minerale

4 Van den Broeke 2008b, 17–19.

5 Van den Broeke 2008b, tabel 2.

magering in de wijde regio Nijmegen in de loop van de vroege ijzertijd en het begin van de midden-ijzertijd in de regel niet of vrijwel niet meer wordt toegepast, zijn er toch uitzonderingen. Te Groesbeek-Breedeweg is bijvoorbeeld in een kuil uit de eerste helft van de midden-ijzertijd een percentage van maar liefst 76,4% vastgesteld.⁶ De aanwezigheid van een gering percentage scherven met een minerale magering in kuil S78 sluit derhalve een latere datering niet geheel uit. Daarnaast bestaat de mogelijkheid dat de bewuste scherven als opspit in de latere kuil zijn geraakt. Het zijn namelijk slechts kleine scherven, met een gemiddeld gewicht van circa 2,5 gr.

Gering is ook het percentage besmeten aardewerk. Voor het gehele complex tezamen ligt het percentage op 5%. In de middels C14-datering in de vroege ijzertijd gedateerde kuilen S3 (9,1%) en S15 (11,9%) en in de paalsporen van de grote en zwaar gefundeerde spieker structuur 9 (22,8%) is een (veel) hoger percentage vastgesteld. Voor deze sporen ligt een datering in een vroege fase van de vroege ijzertijd voor de hand. Hierbij moet opgemerkt worden dat het materiaal uit deze sporen maar liefst 94% van het besmeten aardewerk uit de opgraving vertegenwoordigt. In de overige vondstrijke kuilen en structuren is vrijwel geen materiaal met een besmeten oppervlak gevonden. Op grond hiervan is voor een groot deel van aardewerkcomplex een datering in de late bronstijd aannemelijk, vooral wanneer een laag percentage besmeten aardewerk gepaard gaat met het (vrijwel) ontbreken van minerale magering, zoals in S16 en 360 en in de door middel van C14 relatief laat gedateerde kuil S33. Wat dit betreft, is de late C14-datering van kuil S78 opvallend. In dit spoor, waarvoor een datering in de midden-ijzertijd het meest waarschijnlijk is, is geen enkele scherp met een besmeten oppervlak aangetroffen, terwijl in die tijdspanne percentages van rond de 50% besmeten niet ongevoelbaar zijn. Het aardewerk uit spoor 78 is derhalve weinig representatief voor zijn periode.

Voor het gehele aardewerkcomplex bedraagt het percentage randversiering 40,5%. De betreffende randen zijn uitsluitend versierd door middel van op de bovenzijde aangebrachte (losse) nagel- en vingertopindrukken. Indrukken op de rand komen in de late bronstijd en vroege ijzertijd frequent voor. Het percentage versierde randen van vindplaats 76 is weliswaar iets hoger dan bij andere aardewerkcomplexen in de regio Nijmegen, maar loopt wat dit betreft redelijk in de pas met de vastgestelde versieringspercentages van de overige vindplaatsen uit de tweede helft van de late bronstijd en vroege ijzertijd.

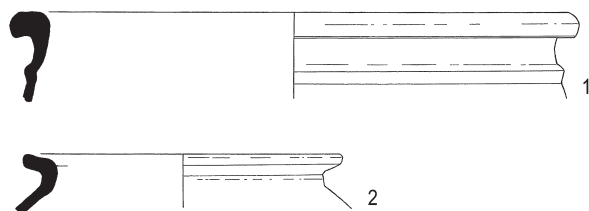
Het percentage wandversiering is veel lager en bedraagt niet meer dan 0,7%. Hier van kunnen slechts enkele versierde fragmenten scherp(er) gedateerd worden, met name in de late bronstijd. Dit betreft onder andere twee scherven met een versiering van aaneengesloten indrukken op de wand (fig. 5.3:8). Scherven met een dergelijke versiering, waarbij de aaneengesloten indrukken langgerekte geulen vormen, wijzen op een datering in de 9^e eeuw voor Chr. of mogelijk nog iets later.⁷ Op grond van het geringe aantal scherven met kamstreekversiering kan eveneens een datering in de late bronstijd of het begin van de vroege ijzertijd verondersteld worden. Een scherp met een horizontale rij losse vingerindrukken op de overgang van de buik naar de schouder kan uit dezelfde periode stammen.⁸

Geconcludeerd kan worden dat het onderzochte aardewerk op grond van de uiterlijke kenmerken, met name de percentages minerale magering en besmeten aardewerk, voor een belangrijk deel uit de tweede helft van de late bronstijd stamt. De C14-dateringen uit de kuilen S3, 15 en 33, die alle in de vroege ijzertijd vallen, refereren vermoedelijk aan de laatste bewoningsfase in het begin van of doorlopend tot in de vroege ijzertijd. Het aardewerk uit de betreffende sporen is niet in tegenspraak met een dergelijke 'late' datering. Op grond hiervan is voor de nederzetting – uitgaande van een bewoningsduur van één tot hooguit enkele eeuwen – een datering tussen circa 900 en 750 voor Chr. plausibel. Middels twee C14-dateringen van verkoold graan uit kuil S78 zijn activiteiten later in de ijzertijd vastgesteld. Deze activiteiten weerspiegelen zich niet in kenmerken van de keramiek uit dit spoor. Vermoedelijk moet het materiaal uit S78 deels als opspit en deels als een niet representatieve selectie van uitsluitend gladwandig aardewerk beschouwd worden.

6 Scholte Lubberink 2008, 65: spoor 2054, Oss-Ussen fase E(-F).

7 Van den Broeke 2008b, 17 en 19.

8 Van den Broeke 2008b, 19.

Figuur 5.4. Aardewerk uit de Romeinse tijd. Schaal 1:3.

GB

5.2 Gebakken klei/leem

De voorwerpen van gebakken klei bestaan uit 54 brokjes verbrande leem/klei (hutteleem), met een gezamenlijk gewicht van 132 gr. Het materiaal is afkomstig uit paalsporen en kuilen uit de late bronstijd en/of vroege ijzertijd, uit de vullingen van de percelerings-/afwateringsgreppels uit de nieuwe tijd en uit afdekkende lagen.

Slechts één brok is te herleiden tot een groter voorwerp. Het gaat om een fragment van een vermoedelijk conisch of kegelvormig weefgewicht met één doorboring (vnr. 172). Vergelijkbare weefgewichten zijn vaker aangetroffen op nederzettingsterreinen uit de late bronstijd/vroege ijzertijd. In Oss-Ussen komen vergelijkbare weefgewichten voor gedurende de vroege ijzertijd en in het begin van de midden-ijzertijd (Oss-Ussen fasen A t/m E).⁹

5.3 Aardewerk en bouwkeramiek vanaf de Romeinse tijd tot heden

Naast de handgevormde keramiek uit de prehistorie heeft het onderzoek op vindplaats 76 een bescheiden hoeveelheid aardewerk en bouwkeramiek uit de Romeinse tijd, de middeleeuwen en de nieuwe tijd opgeleverd. Het gaat over het algemeen om relatief kleine, veelal verweerde fragmenten die verspreid over het opgravingsterrein zijn verzameld uit afdekkende lagen en uit de vullingen van greppels uit de nieuwe tijd. Gezien het ontbreken van bewoningssporen uit deze perioden zal dit materiaal in verband staan met agrarische activiteiten en hoofdzakelijk via bemesting van akkers met huishoudelijk afval op het terrein zijn terechtgekomen.

Uit afdekkende lagen zijn tijdens de aanleg van de werkputten minstens 26 fragmenten gedraaid aardewerk uit de Romeinse tijd verzameld. Het gaat uitsluitend om kleine tot zeer kleine, doorgaans verweerde fragmenten ruw- en gladwandig aardewerk en geveerd aardewerk (uitsluitend in techniek B). Vermeldenswaardig is een randfragment van een kookpot in een zogenaamd ruwwandig grijs baksel. Het gaat om een pot met een omgeslagen rand en een lichte dekselgeul, ook wel aangeduid als een pot van het type Willems T2 (vnr. 4, fig. 5.4:1). Deze potten zijn vervaardigd in de midden-Romeinse tijd, na 150 na Chr., maar hoofdzakelijk tussen 175 en 230.¹⁰ Verder is een randfragment gevonden van een kleine ruwwandige kookpot (vnr. 17, fig. 5.4:2), die overeenkomsten vertoont met kookpotten van het type Niederbieber 87/Stuart 201B uit de midden-Romeinse tijd, dat wil zeggen de 2^e en het begin van de 3^e eeuw.¹¹

Tevens zijn twee fragmenten Romeinse bouwkeramiek gevonden, met een gezamenlijk gewicht van 115 gr. Naast een kleine onbepaalde brok (vnr. 4) gaat het om een groot fragment met een dikte van 2,4 cm (vnr. 40).

Van het middeleeuwse materiaal (27 fragmenten) stammen 11 scherven nog uit de vroege middeleeuwen. Hoewel voor enkele scherven een Merovingische ouderdom niet geheel uitgesloten kan worden, stamt het merendeel uit de Karolingische periode. Hieronder zijn zes fragmenten zogenaamd Badorf-/Walberberg-aardewerk. Vijf scherven kunnen tot het klassieke Badorf-aardewerk gerekend worden. Hiervan vertonen er twee (vnr. 4 en 43) de voor dit type aardewerk karakteristieke radstempelversiering (fig. 5.5). De zesde scherf (vnr. 31) is een mogelijk fragment Walberberg-aardewerk. Dit aardewerk is in hoge mate vergelijkbaar met dat uit Badorf, ware het niet dat het met kleurloze kwartskorrels (grof zand) is gemagerd. Daarnaast komen rode deeltjes (ijzerconcreties) in het baksel voor.¹² Eveneens uit de Karolingische periode stamt een scherf van zogenaamd gesmoord Karolingisch aardewerk (vnr. 7).¹³ Het op de draaischijf vervaardigde aardewerk is mogelijk afkomstig uit Mayen in de Eifel en wordt gedateerd in het einde

⁹ Van den Broeke 1987, 38.

¹⁰ Collins e.a. 2009, group 4; Hiddink 2009, type E.

¹¹ Haalebos 1990, 166–167.

¹² Mittendorf 2007, 189–191.

¹³ Karolingisch gesmoord aardewerk of *Gittermuster*-aardewerk is in de Dorestad-typologie aangeduid als type W VI (Van Es/Verwers 1980, 90–94).

Figuur 5.5. Met radstempel versierd Badorf-aardewerk. Schaal 1:1. HSL

van de 7^e en begin van de 8^e eeuw. Het is gemagerd met fijn zand en op de grijswitte breuk zijn vaak kleine witte puntjes, mogelijk van schelpgruis zichtbaar.

Voor twee scherven van handvervaardigde kogelpotten (vnr. 247 en 310) is eveneens een vroeg-middeleeuwse (Karolingische) datering mogelijk. Ze kunnen echter ook uit de volle middeleeuwen stammen. Uit deze laatste periode zijn tevens scherven van het Pingsdorf- (drie fragmenten), Paffrath- (zes fragmenten) en Andenne-type (één fragment) verzameld. Met uitzondering van het laatste fragment, een deel van de rand van een kleine drinkbeker (vnr. 183), gaat het om weinig diagnostische wandfragmenten.

Als laatste kan gewezen worden op een kleine groep scherven uit de late middeleeuwen en nieuwe tijd (acht fragmenten). Het betreft enkele laat-middeleeuwse scherven steengoed uit Siegburg en Langerwehe, enkele scherven roodbakkend (geglazuurd) aardewerk uit de late middeleeuwen en/of nieuwe tijd en een oor van een (laat-)steengoed-kan afkomstig uit het Duitse Westerwald, een fragment witbakkend aardewerk en een fragment van een pijpsteel uit de nieuwe tijd.

Tevens zijn 26 brokken bouwkeraamiek verzameld, met een gezamenlijk gewicht van 1,9 kg. Voor zover dat te bepalen is, gaat het om bakstenen uit de late middeleeuwen en/of nieuwe tijd. De brokken stammen vrijwel zonder uitzondering uit de greppels uit de nieuwe tijd en zijn waarschijnlijk van elders aangevoerd. Een enkel brokje stamt uit een veel ouder paalspoor en is als intrusief te beschouwen.

5.4 Voorwerpen van metaal

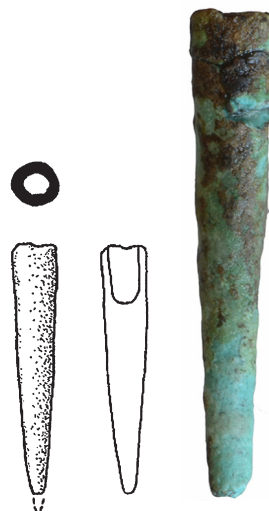
5.4.1 Inleiding

Bij de aanleg van de opgravingsputten is de grond in dunne lagen verdiept, waarna de zo ontstane tussenvlakken telkens werden afgezocht met een metaaldetector.¹⁴ Hierbij zijn 18 voorwerpen van ijzer, 6 van een koperlegering en 4 van lood verzameld (zie tabel 5.4).

De vondsten kunnen grofweg in twee groepen verdeeld worden: enerzijds metaal uit de nieuwe tijd en de nieuwste tijd, doorgaans afkomstig uit de percelerings-/afwateringsgreppels, de recente bouwvoor 5000, de menglaag 5010 of de cultuurlaag 5020; anderzijds is er een kleine groep metaalvondsten die is aangetroffen in oudere sporen, die waarschijnlijk of met zekerheid uit de vroege ijzertijd stammen. Omdat de stukken uit deze laatste groep niet altijd herkenbare voorwerpen zijn, is het de vraag of het om intrusief materiaal uit bijvoorbeeld de nieuwe tijd gaat, dan wel daadwerkelijk om metaal uit de ijzertijd.

5.4.2 Metaal uit de ijzertijd

Uit kuil S15 komt een conisch fragment (vnr. 48) dat gemaakt is van een koperlegering (fig. 5.6 en 5.7). Dit is in doorsnede rond, heeft een holle basis en loopt aan de andere zijde taps toe. Het is daar echter afgebroken en liep oorspronkelijk mogelijk uit in een

Figuur 5.6. Conische hanger (koperlegering) uit de vroege ijzertijd uit kuil S15. Schaal 1:1. GB

Figuur 5.7. Conische hanger (koperlegering) uit de vroege ijzertijd uit kuil S15. Schaal 2:1. HSL

¹⁴ Dit is steeds gebeurd door dezelfde detectorspecialist (Heroen Damen, Bureau Archeologie en Monumenten Nijmegen), met behulp van een zogenaamde Lobo van het merk Tesoro.

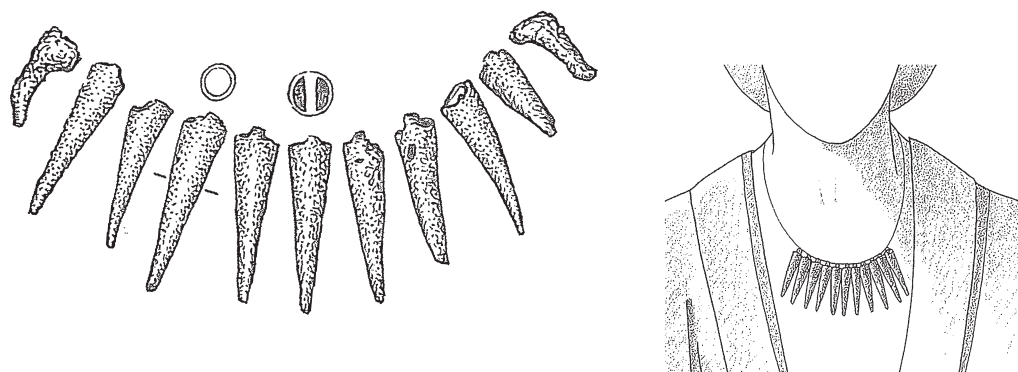
vondst	spoor	spoor aard	aantal	vorm	specifiek	metaal soort	datering
2	25000	bouwvoor	4	spijker		ijzer	NTC
			1	beslag	kist-/deurbeslag	ijzer	NTC
			3	plaat		ijzer	NTC
			1	munt	1 cent	koper	1880 – 1920
			1	kogel	musketkogel	lood	16 ^e –19 ^e eeuw
			1	kogel	loden kogeltje, flambert	lood	20 ^e eeuw
			1	knoop	grote knoop	koper	18 ^e eeuw
			1	lakenloodje	lakenloodje, „sch?; doxt?, abr?“	lood	LMEB – NTC
			1	kogel	huls 1943 C VII (W0II)	koper	1943
			1	plaatje	loden plaatje	lood	NTC
			1	schroef/moer		ijzer	recent
			7	25020	cultuur laag	1	spijker
48	15	kuil	1	hanger		brons	IJZV
100	70	paalkuil	1	draad/strip		ijzer	IJZ–ROM
101	70	paalkuil	1	draad/strip		ijzer	IJZ–ROM
120	55010	meng laag	1	knoop		brons	eind 16 ^e /begin 17 ^e eeuw
140	124	greppel	1	spijker		ijzer	NTC
151	15020	cultuur laag	1	knoop		koper (verzilverd)	NTB–NTC
180	15020	cultuur laag	1	spijker		ijzer	IJZL–ME
240	75010	meng laag	1	spijker		ijzer	IJZL–ME
305	478	kuil	1	spijker/nietknoop		ijzer	IJZ–ROM
309	511	greppel	1	spijker		ijzer	NTC
311	543	greppel	1	spijker		ijzer	NTC

Tabel 5.4. Overzicht van het metaal.

Figuur 5.8. Verspreiding van conische hangers (koperlegering) binnen Nederland en België. Naar Fontijn 2002 (met aanvullingen).

TE

Figuur 5.9. Set van conische hangers uit het urnenveld van Luyksgestel (N.Br.). Schaal 1:1. Uit Fontijn 2002.

spitse punt. De vondst doet op het eerste gezicht denken aan een nestel uit de late middeleeuwen of nieuwe tijd. Dergelijke verstevigingen van veteruiteinden zijn echter altijd vervaardigd van opgerold koperblik, terwijl het hier behandelde fragment deels massief is en waarschijnlijk gegoten. De vondstcontext heeft een grote hoeveelheid aardewerk uit de vroege ijzertijd opgeleverd, zodat een datering in deze periode voor de hand ligt. Op een hoge ouderdom wijst ook de groenbruine kleur van het patina, dat sterk afwijkt van het patina van de jongere kopervondsten. Vergelijkbare objecten zijn met name bekend uit urnenvelden in de Kempen, maar ook uit het grafveld Roermond-Mussenberg (fig. 5.8). Ze worden beschreven als conische hangers. In het urnenveld van Luyksgestel bevatten verscheidene graven sets van dergelijke hangers, tot een aantal van 15 stuks per graf.¹⁵ Vermoedelijk werden deze gedragen in halsnoeren (fig. 5.9). Ze kunnen gedateerd worden in de vroege ijzertijd, of in een enkel geval eventueel de late bronstijd. Een exemplaar uit Cuijk, ver buiten het bekende verspreidingsgebied, komt niet uit een graf, maar is een losse vondst.¹⁶ De conische hanger uit Lent is het eerste voorbeeld uit een nederzettingcontext en toont aan dat de Cuijkse hanger geen geïsoleerde vondst is: het oostelijk rivierengebied maakt deel uit van het verspreidingsgebied van conische hangers uit de vroege ijzertijd.

Drie vondsten van ijzer komen uit sporen die in de ijzertijd gedateerd zijn: een spijker of nietknop (vnr. 305) uit kuil S478 en twee stripvormige fragmenten (vnr. 100 en 101) uit paalkuil S70. Deze vondsten zijn niet schoongemaakt, dus de determinatie is gebeurd op basis van röntgenfoto's. De spijker/nietknop heeft een vrij dikke, waarschijnlijk ronde schacht en een relatief kleine ronde kop (fig. 5.10). De context is een kuil waarin twee kleine, in de late bronstijd of ijzertijd gedateerde scherven zijn gevonden. De vraag is of deze scherven de kuil dateren. Als vnr. 305 gedetermineerd wordt als constructienagel ligt een datering in de Romeinse tijd meer voor de hand. Als daarentegen aangenomen wordt dat kuil S478 bij de bewoning uit de vroege ijzertijd hoort, is het minder waarschijnlijk dat de vondst een spijker is; een gebruik als nietknop voor bijvoorbeeld (leer-) beslag is dan plausibeler. De ijzervondsten uit de paalkuil zijn dunne delen van een draad of strip, waarbij vnr. 100 eventueel een kram zou kunnen zijn. Vnr. 101 is een sterk verbogen en niet herkenbaar fragment (fig. 5.11). Uit paalkuil S70 is verder nog een klein stuk zandsteen afkomstig, wat geen nadere informatie over de datering oplevert. Een datering van de ijzerfragmenten in de (vroege) ijzertijd is dan ook allerminst zeker.

Nederzettingen elders in het rivierengebied die uit de ijzertijd dateren, leveren doorgaans een opvallend kleine hoeveelheid ijzer op. Bij het recente onderzoek van een nederzetting uit de vroege en midden-ijzertijd te Culemborg-Hoge Prijs werden weliswaar ongeveer 20 voorwerpen en fragmenten van een koperlegering gevonden, maar geen enkele van ijzer.¹⁷ Op het nederzettingsterrein Meteren-Lage Blok, met resten uit de midden-ijzertijd, zijn 13 fragmenten ijzer gevonden, waaronder acht spijkers.¹⁸ Uit andere nederzettingen uit deze periode zijn spijkers echter onbekend of beperken zich tot een enkel nagelachtig voorwerp. Hetzelfde geldt voor een deel van de late ijzertijd. Pas in de periode rond 100 voor Chr. lijken spijkers als instrument om houtverbindingen te maken met enige regelmaat op te treden.¹⁹ De vraag is dan ook of de spijkers van Meteren-Lage Blok een zeldzame uitzondering vormen, of dat deze vondsten afkomstig zijn uit niet als zodanig herkende jongere sporen. De constatering voor de onderhavige nederzetting zijn hiermee in lijn: van de aangetroffen spijker is het

15 Fontijn 2002, 200–201.

16 Fontijn 2002, 200–201.

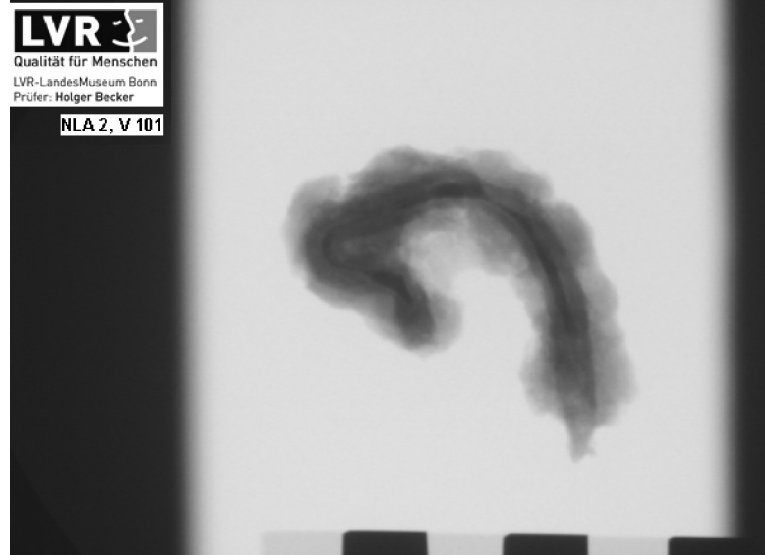
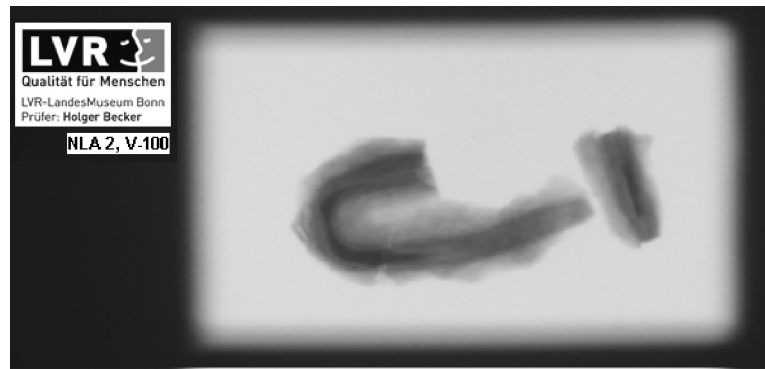
17 Verhelst in voorbereiding.

18 Koopstra/Tulp 2002, 142.

19 Zie Verhelst 2007.

Figuur 5.10. Röntgenopname van een fragment van een ijzeren spijker of nietknop.

Figuur 5.11. Röntgenopname van twee stripvormige fragmenten ijzer.

in de eerste plaats niet zeker of het om een constructienagel gaat en in tweede plaats of deze werkelijk uit de ijzertijd dateert. Van de andere twee ijzerfragmenten is het niet uitgesloten dat ze in de ijzertijd thuishoren, maar is de spoordatering allerminst zeker.

5.4.3 Metaal uit de nieuwe en nieuwste tijd

Het grootste deel van de metaalvondsten dateert van na de middeleeuwen. Omdat deze vondsten niet relevant zijn voor het onderzoek naar de prehistorische nederzetting worden ze hier niet in detail besproken. Twee voorwerpen worden hieronder kort belicht.

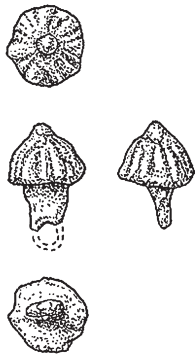
Twee knopen zijn gemaakt van een koperlegering. De oudste, vnr. 120, heeft een met ribben versierde conische kop die in een punt uitloopt (fig. 5.12 en 5.13). Aan de achterkant bevindt zich een staafoog dat op de perforatie is afgebroken. Dergelijke knopen zijn te dateren in de late 16^e of vroege 17^e eeuw.²⁰ Een tweede knoop (vnr. 151) heeft een vlakke ronde kop met een afgebroken draadoog aan de achterkant (fig. 5.14). De voorzijde is geheel bedekt met een schijf onversierd zilverblik. Vergelijkbare knopen zijn niet gevonden in de literatuur, maar kunnen waarschijnlijk gedateerd worden in de 18e of 19e eeuw.

5.4.4 Conclusie

Door zorgvuldige metaaldetectie zijn in totaal 28 voorwerpen of fragmenten van metaal verzameld. Slechts één hiervan is met zekerheid prehistorisch. Drie andere vondsten, van ijzer, komen uit sporen die in eerste instantie als prehistorisch herkend zijn en dateren dus mogelijk uit ijzertijd. De andere 24 metaalvondsten dateren deels wellicht uit de Romeinse tijd of de middeleeuwen, maar zullen in hoofdzaak uit de nieuwe of nieuwste tijd stammen.

Conische hangers van koper of brons als vnr. 48 uit kuil S15 kennen we uit een reeks urnenvelden in Zuid-Nederland en België. Grafvondsten uit Luyksgestel tonen aan dat dergelijke hangers in halssnoeren werden gedragen. Het nieuwe exemplaar uit Lent laat zien dat zulke halssnoeren niet waren voorbehouden aan het grafritueel, maar dat

²⁰ Hasselt e.a. 1993, 423–424: groep 'spinneweb'; Baart e.a. 1977.

Figuur 5.12. Een met ribben versierde knoop (koperlegering) met conische kop. Schaal 1:1.

GB

Figuur 5.13. Een met ribben versierde knoop (koperlegering) met conische kop. Schaal 2:1. HSL

Figuur 5.14. Ronde, vlakke knoop (koperlegering) bedekt met een laagje zilverblik. Schaal 2:1. HSL

zij ook in nederzettingen werden gedragen. Bovendien maakt de vondst duidelijk dat ook het oostelijke rivierengebied tot het verspreidingsgebied van conische hangers uit de vroege ijzertijd behoort.

Van de drie ijzervondsten uit mogelijk prehistorische sporen is geen goede datering te geven. De mogelijkheid bestaat dat het om intrusief materiaal gaat of dat de bewuste sporen toch uit een latere periode stammen.

Ook voor de twee ijzeren spijkers uit de cultuurlaag geldt dat een datering na de ijzertijd waarschijnlijker is; ijzeren constructienagels zijn pas vanaf de Romeinse tijd een algemeen voorkomend verschijnsel. De overige vondsten, merendeels uit de recente bouwvoor, zijn te plaatsen in de periode van de 16^e of 17^e tot en met de 20^e eeuw. Deze voorwerpen zullen ofwel door toevallig verlies, bijvoorbeeld tijdens agrarische activiteiten, ofwel door het opbrengen van mest met huishoudelijk afval op het terrein zijn geraakt.

5.5 Steen

5.5.1 Inleiding

Tijdens de opgraving zijn honderden fragmenten natuursteen verzameld. Het meeste natuursteen is afkomstig uit het oeverpakket (S5010) en de cultuurlaag (S5020) die het sporenvak afdekken. Tevens is materiaal verzameld tijdens het couperen en afwerken van grondsporen. Al het steen is geteld, gewogen, op soort gedetermineerd en in een tabel opgenomen (tabel 5.5). De stukken zijn daarbij macroscopisch onderzocht, waarbij ook is gekeken naar eventuele bewerkings- of gebruikssporen. Er zijn 825 stukken met een gezamenlijk gewicht van meer dan 10 kg verzameld en beschreven. Hieronder bevindt zich ook het steen uit S338 (vnr. 257), dat uit een groot aantal kleine brokken en gruis bestaat en is geschat op 500 stuks.

Als wordt gekeken naar het gewicht per steensoort vormt het kwartsiet en (kwartsitisch) zandsteen verreweg de grootste groep. Wanneer de vele fragmenten tefriet uit S338 buiten beschouwing blijven, dan zijn van deze soorten ook het grootste aantal fragmenten aanwezig. Ook kwarts is ruim vertegenwoordigd. Dat is niet verbazingwekkend, aangezien deze steensoort op grote schaal in nabijgelegen rivierafzettingen voorkomt.

gesteente	aantal	gewicht (gr)
kwartsiet/zandsteen	174	8092,4
tefriet	68 (568)	832,3
kwarts	51	687,4
porfier	5	406,6
leiste	6	54,0
vuursteen	3	290,4
niet nader gedetermineerd	17	145,3
totaal	325 (825)	10508,4

Tabel 5.5. Overzicht van het natuursteen.

Figuur 5.15. Mogelijk fragment van een maanvormige vuurstenen sikkel. Schaal 1:1. HSL

Tefriet, porfier, lei- en tufsteen zal van elders zijn aangevoerd. Onbewerkte, gladde kiezels zijn ondergebracht in de categorie 'niet nader gedetermineerd'. Ze zijn ongetwijfeld afkomstig uit rivierafzettingen in de directe omgeving van het onderzoeksgebied.

5.5.2 Vuursteen

Er zijn in de cultuurlaag (S5020) drie stuks vuursteen aangetroffen: een onbewerkte vuursteenknol en twee gemodificeerde stukken.

Een van de bewerkte stukken is een kleine ad hoc afslagkern (vnr. 1) van een donkergrijze vuursteen, waarop nog een klein deel van het rolsteenpatina aanwezig is. Het gaat waarschijnlijk om een vuursteensoort die in de omgeving van Aken voorkomt. Brokken van deze vuursteen zijn door de Maas in noordelijke richting getransporteerd en afgerond, waardoor dit materiaal in rivierafzettingen kan worden aangetroffen. Gezien het rolsteenpatina zal het onderhavige fragment als kiezel in het lokale riviergrind zijn verzameld.²¹

Het andere bewerkte stuk betreft waarschijnlijk een klein fragment van een werktuig waarvan het oppervlak een sterke glans vertoont (vnr. 33; fig. 5.15). Hoewel de oorspronkelijke vorm van het werktuig niet kan worden achterhaald, gaat het mogelijk om het fragment van een maanvormige sikkel die is gebruikt in de late bronstijd/vroege ijzertijd. De glans is mogelijk ontstaan tijdens het gebruik van het werktuig (sikkelglans). Het kan echter niet worden uitgesloten dat een deel van de glans van een natuurlijke origine is en uit zogenaamde windlak bestaat. Windlak komt vaker voor op vuurstenen artefacten. Dit is het gevolg van langdurige blootstelling aan door de wind verplaatste zandkorrels, mogelijk in combinatie met chemische processen.²²

5.5.3 Kwartsiet, kwarts en (kwartsitisch) zandsteen

Onder het steen zijn 174 stukken kwartsiet, kwarts en (kwartsitisch) zandsteen, materiaal dat in de regio Nijmegen kan worden verzameld in rivierafzettingen. Een groot deel daarvan vertoont sporen van bewerking (n=126). Deze fragmenten zijn afkomstig uit het gehele onderzoeksgebied. Een deel is aangetroffen in het oeverpakket (S5010) en de cultuurlaag (S5020). Verder zijn diverse stukken afkomstig uit paalsporen, maar vooral uit kuilen in de directe omgeving van de vier hoofdgebouwen uit de late bronstijd en/of vroege ijzertijd.

Van de 126 bewerkte fragmenten zijn er 122 gedetermineerd als breukstenen, enkele stukken zijn beschreven als slijpsteen. Van de breukstenen wordt aangenomen dat er sprake is van intentionele bewerking. Een groot deel bestaat uit door verhitte of verbrande (af)gebroken stukken. De meest waarschijnlijke verklaring hiervoor is dat de stukken zijn gebruikt als haard- of kooksteen. Het is tevens mogelijk dat het steen, met name het kwarts, is verhit om te worden vergruisd om als mageringsmateriaal bij het vervaardigen van aardewerk te worden gebruikt (zie par. 5.1.1).

Een langwerpige stuk lydiert (vnr. 108) uit een paalkuil (S117) van structuur 1/18 betreft mogelijk een slijpsteen, maar laat geen duidelijke slijp- of polijstsporen zien. Dat is wel het geval bij een zandstenen slijpsteen (vnr. 18; fig. 5.16) die afkomstig is uit de cultuurlaag (S5020).

²¹ Dit geldt bijvoorbeeld ook voor het merendeel van de vuurstenen artefacten die zijn aangetroffen op de nabijgelegen vindplaats 't Klumke in Nijmegen-Oosterhout (Verhart 2007, 84).

²² Beuker 2010, 139.

Figuur 5.16. Zandstenen slijpsteen uit de cultuurlaag. Schaal 1:1.

HSL

5.5.4 Tefriet en porfier

Tefriet en porfier zijn beide uitvloeiinggesteenten met een vulkanische oorsprong. De herkomst van het tefriet (ook wel basaltlava genoemd) ligt in de Eifel. In dit gebied werd al sinds het neolithicum tefriet gebruikt om maalstenen te vervaardigen. Nabij Mayen was een groot productiecentrum van maalstenen gesitueerd, maar ook op andere plaatsen in de Eifel werden geschikte steensoorten geëxploiteerd. Vanaf de late bronstijd werden in Nederland halffabricaten en kant en klare maalstenen van tefriet geïmporteerd, waarvan aangenomen wordt dat ze hoofdzakelijk uit Mayen stammen.²³ Voor de hier relevante periode van de late bronstijd en vroege ijzertijd kunnen naast relatief kleine, ovale exemplaren met een ovale of convexe doorsnede tevens grote, relatief platte amandelvormige maalstenen verwacht worden.²⁴ Het tijdens de opgraving aangetroffen tefriet bestaat echter zonder uitzondering uit kleine fragmenten gesteentegruis dat geen informatie verschaft over de oorspronkelijke vorm. De grootste hoeveelheid tefriet is afkomstig uit kuil S338, waarin naast veel tefriet en kwartsiet ook aardewerk en verbrand bot is aangetroffen. De kuil kan worden geassocieerd met structuur 6 of structuur 11, die rond de overgang van de brons- naar de ijzertijd gedateerd worden. Ook uit de kuilen S15 en S16, direct naast structuur 1/18 is tefriet verzameld (vnr. 27, 45 en 55). Twee brokjes tefriet (vnr. 209) zijn aangetroffen in de vulling van een paalkuil (S268) van structuur 9.

Het porfier is mogelijk ook als maalsteen gebruikt. Op één stuk (vnr. 184) uit het oeverpakket is een maalvlak herkenbaar, maar de overige vier fragmenten (vnr. 115) zijn te klein om daar uitsluitel over te geven. Ze zijn afkomstig uit kuil S78, ten noordwesten van structuur 11 (hoofdgebouw). Het porfier kan, net als het tefriet geïmporteerd zijn uit de Eifel. Het kan echter ook gaan om stenen die zijn verzameld uit de rivierafzettingen.

5.5.5 Leisteen

Leisteen is met zes stukken in een beperkte mate aanwezig onder het vondstmateriaal uit de opgraving. Het is een steensoort die vooral werd gewonnen in de Eifel en toegepast is als bouw materiaal. Het komt in Romeinse en middeleeuwse contexten veelvuldig voor.

Het leisteen is deels afkomstig uit het oeverpakket (vnr. 153) en de cultuurlaag (vnr. 40 en 227). Eén stuk is gevonden in een recente sloot (S124). Slechts één stuk leisteen komt uit een gesloten archeologische context, namelijk uit de oostelijke wandgreppel (S350) van structuur 11 uit de vroege ijzertijd. Het zal in die context niet als bouw materiaal zijn toegepast.

²³ Kars 1980 en 1983.

²⁴ Holtmeyer-Wild 2000, Typen 1 en 3b.

Figuur 5.17. Kaakfragment schaap/geit. Schaal 1:1.

HSL

5.6 Dierlijk bot

5.6.1 Inleiding

De opgraving heeft 35 botfragmenten opgeleverd die alle afkomstig zijn uit gesloten contexten uit de ijzertijd (zie tabel 5.6 en 5.7). Het bot is bekeken op bijzondere kenmerken, zoals pathologieën, slacht- en vraatsporen, leeftijd en verbrandingsporen. Ook is het, waar mogelijk, gedetermineerd op soort en element.²⁵ Na een eerste scan werd duidelijk dat het materiaal erg gefragmenteerd en slecht geconserveerd is. Dit maakt het grotendeels onmogelijk om het materiaal te determineren. Verder is er veel verbrand materiaal aangetroffen, wat ongeveer tweederde van het materiaal betreft. Ook hierdoor wordt een eventuele determinatie moeilijker. Wat dit betreft, is het materiaal vergelijkbaar met bot uit een opgraving elders in het Lentseveld.²⁶

5.6.2 Het materiaal

Het onderzochte bot heeft een totaalgewicht van 245 gr. Het grootste en meest opvallende bot (vnr. 311) is gevonden in een nieuwtijdse greppel. Het betreft een epifyse van de linker humerus van een paard (*Equus caballus*) dat jonger was dan 3,5 jaar. In de verschillende contexten komt het rund (*Bos taurus*) het meeste voor. Ook is botmateriaal aangetroffen van geit en/of schaap (*Caprinae*), waaronder voornamelijk laminae van kiezen (vnr. 143, fig. 5.17). Een kies uit een onderkaak (vnr. 92; P3r), gevonden in een oeverpakket, is waarschijnlijk afkomstig van een ree (*Capreolus capreolus*).²⁷ Verder is een diafysefragment van een vogel aangetroffen (vnr. 66). Het fragment is te klein en te incompleet om het op soort te determineren, wat een veel voorkomend probleem bij deze vindplaats is. De fragmentatiegraad bevindt zich in klasse 1 (96%) en klasse 2 (4%) met een slechte conservering (> 90%).²⁸

Op het aangetroffen materiaal zijn geen vaat- en/of slachtsporen aangetroffen; alleen een botfragment van vnr. 311 toonde sporen, maar die zijn waarschijnlijk tijdens de opgraving veroorzaakt door het schaven van het vlak. Ook pathologieën zijn niet waargenomen.

5.6.3 Conclusie

Het aangetroffen materiaal uit de brons- en ijzertijdcontexten, komt overeen met de gedomesticeerde diersoorten in andere nederzettingcontexten uit deze perioden. Het

soort	n	g
rund (<i>Bos taurus</i>)	4	55
paard (<i>Equus caballus</i>)	1	118
ree (cf. <i>Capreolus capreolus</i>)	1	1
schaap/geit (<i>Caprinae</i>)	2	14
middelgroot zoogdier	16	37
middelgroot/groot zoogdier	1	6
groot zoogdier	1	1
vogel (<i>Aves</i>)	1	1
ondetermineerbaar	8	12
totaal	35	245

²⁵ Barone 1999; Schmid 1972; Silver 1969; Wilson e.a. 1982.

²⁶ Zeiler 2008.

²⁷ Hoewel botmateriaal van schaap/geit ook voorkomt, lijkt het hier toch om ree te gaan.

²⁸ Zie ook Zeiler 2008, 23.

vondstnr.	spoor	context	fragmentatie	soort	element	gewicht	verbrand	leeftijd
1	25020	lg	f	indet.	indet.	1	x	–
15	25020	lg	f	middelgroot zoogdier	dikwandig indet.	1	x	–
16	6	pk	f	indet. (vogel?)	indet. dunwandig	1	x	–
24	10	pk	zf	rund	<i>molare, M1 maxilla</i> links	19	x	–
26	3	kl	kf	middelgroot zoogdier	indet.	1	o	–
29	16	kl	f	rund?	<i>lamina molare</i>	5	o	–
30	25020	lg	f	middelgroot zoogdier	indet. epifyse?	5	o	–
41	25020	lg	–	sinter/metaalslak	–	21	–	–
45	15	kl	f	middel-/groot zoogdier?	epifyse element indet.	6	o	–
56	15	kl	f (5)	middelgroot zoogdier	indet.	3	o	–
59	15	kl	f	middelgroot zoogdier	indet.	1	o	–
60	33	kl	f	rund?	<i>lamina molare</i>	19	o	–
66	33	kl	zf	schaap/geit	<i>molare</i> fragment	12	x	–
66	33	kl	f	indet.	indet.	6	x	–
66	33	kl	f	vogel indet.	diafyse fragment indet.	1	x	–
84	78	kl	f	middelgroot zoogdier	indet.	1	x	–
92	35020	lg	c	hert of schaap/geit	<i>mandibula molare</i> P3, rechts	1	o	–
110	78	kl	f (2)	middelgroot zoogdier	indet.	5	x	–
114	89	pk	f	middelgroot zoogdier	diafyse fragment indet.	4	x	–
115	78	kl	zf	middelgroot zoogdier (schaap/geit?)	diafyse fragment indet.	14	x	–
143	78	kl	f (3)	indet.	indet.	2	x	–
143	78	kl	zf	schaap/geit	<i>mandibula</i> fragment rechts	2	x	–
200	267	pk	f	groot zoogdier	indet.	1	o	–
231	316	pk	kf	indet.	indet.	1	x	–
232	351	pk	kf	indet.	indet.	1	x	–
243	75020	lg	vf	rund	proxim. deel <i>humerus</i> of <i>femur</i>	12	o	onvolw.
285	360	kl	zf	middelgroot zoogdier	<i>ulna?</i>	1	x	–
311	543	gr	f	paard	epifyse linker <i>humerus</i>	118	o	< 3–3,5 jr.
334	105020	lg	f	middelgroot zoogdier	indet.	1	x	–

Tabel 5.7. Determinatie botmateriaal. Soorten en elementen. Context: lg = laag, pk = paalkuil, kl = kuil, gr = greppel/sloot. Fragmentatiegraad: c = compleet, f = fragment, kf = klein fragment, zf = zeer gefragmenteerd, vf = veel fragmenten.

botmateriaal verkeert echter in zeer slechte conditie, wat van invloed is op de interpretatie van het aangetroffen bot. Het botmateriaal komt wat betreft de soorten in eigenlijk alle gevallen overeen met de determinatie van Zeiler, voor een complex uit de late bronstijd.²⁹ Varken daarentegen is in het botmateriaal van vindplaats 76 niet herkend. Aangezien er veel bot van middelgroot zoogdier aanwezig is, kan de aanwezigheid van varken binnen het bottenspectrum zeker niet worden uitgesloten.

5.7 Botanische resten

5.7.1 Inleiding

Tijdens de opgraving zijn 44 monsters genomen ten behoeve van paleobotanisch onderzoek en/of C14-dateringen. Ze zijn afkomstig uit sporen van plattegronden, kuilen, natuurlijke lagen en overige sporen die daartoe aanleiding gaven. Het belangrijkste doel van de monsternamen was het verkrijgen van materiaal dat informatie kan verschaffen over de voedingsgewoonten van de bewoners en de begroeiing rondom de nederzetting. Daarnaast bevatten de monsters mogelijk geschikt materiaal voor C14-analyses (AMS).³⁰

5.7.2 Materiaal en methode

Twintig geselecteerde grondmonsters zijn door medewerkers van BIAAX Consult met leidingwater gezeefd. Daarbij is per monster steeds 0,5 liter grond op een zeef met een maaswijdte van 0,25 mm gezeefd. De overige grond is gezeefd op een set zeven met maaswijdten van 4, 2, 1 en 0,5 mm. Het volume van de grondmonsters is weergegeven in tabel 5.8. Alle volumes liggen lager dan 5 liter, het standaardvolume voor onderzoek van botanische macroresten. De zeefresidus zijn met behulp van een opvallend-lichtmicroscop met vergrotingen tot 10×5 maal geïnventariseerd.

²⁹ Zeiler 2008.

³⁰ Deze bijdrage is een aangepaste versie van Van Beurden 2012.

monster	spoor	vulling	context	structuur	volume (l)
25	3	0	kuil	–	2,6
53	15	3	kuil	–	1,1
65	33	0	kuil	–	1,9
73	30	0	paalspoor huis	2	2,3
75	58	0	paalspoor huis	2	0,4
96	67	0	paalspoor	4	0,05
102	66	0	paalspoor	4	2,2
145	78	3	kuil	–	1,1
167	199	0	paalspoor	6	2,8
168	168	0	paalspoor	6	2,0
206	267	0	paalspoor	9	2,7
207	271	0	paalspoor	9	2,7
218	285	0	paalspoor	10	4,0
255	330	0	kuil	–	4,3
256	338	4	kuil	–	0,02
265	316	0	paalspoor	11	3,0
270	351	0	paalspoor	11	2,7
276	320	0	paalspoor	12	2,2
280	360	1	kuil	–	0,5
281	360	2	kuil	–	2,3

Tabel 5.8. Overzicht van de gewaardeerde macrorestenmonsters.

monster	spoor	context	structuur	vulling	volume	BX-nummer
54	15	kuil	–	5	3 cm ³	BX5323
145	78	kuil	–	3	3 cm ³	BX5324

Tabel 5.9. Overzicht van de pollenmonsters.

Tijdens het inventariserend onderzoek is gekeken naar conservering, rijkdom en variatie van de botanische macroresten. Tevens is een schatting gemaakt van de hoeveelheid houtskoolfragmenten die groot genoeg zijn om gedetermineerd te worden. Houtskool kan, indien geen of onvoldoende geschikte macroresten aanwezig zijn, worden gebruikt voor dateringonderzoek. Om een zo accuraat mogelijke datering te verkrijgen, dient bij voorkeur takhout of hout uit de buitenkant van de stam te worden geselecteerd. Zeker bij houtskool van eik is dit laatste van belang, aangezien eiken honderden jaren oud kunnen worden en het verschil in ouderdom tussen het oudste kernhout en het jongste hout aan de buitenkant van de stam aanzienlijk kan zijn.

Twee grondmonsters zijn bemonsterd voor pollenonderzoek. Het volume van beide pollenmonsters bedroeg 3 cm³. Om later de pollenconcentratie te kunnen bepalen zijn aan elk monster twee tabletten met een vaste hoeveelheid sporen van een in Nederland niet voorkomende wolfsklauwsoort (*Lycopodium*) toegevoegd.³¹ De gegevens van de pollenmonsters zijn weergegeven in tabel 5.9.

De monsters zijn bereid volgens de standaardmethode van Erdtman. Deze bereiding is uitgevoerd door M. Hagen van de Vrije Universiteit Amsterdam.

De pollenmonsters zijn in eerste instantie geïnventariseerd. De inventarisatie is uitgevoerd door Mark van Waijjen (BIAX Consult) met behulp van een doorvallend-lichtmicroscop met vergrotingen tot 10x40. Doel van het inventariserend onderzoek was het bepalen van de conservering en rijkdom van het pollen. Tijdens de inventarisatie is gelet op conservering, rijkdom, variatie en de aanwezigheid van cultuurindicatoren.

5.7.3 Resultaten

De resultaten van de macroresten-inventarisatie zijn weergegeven in tabel 5.10. In 11 monsters zijn verkoalde macroresten aangetroffen; de aantallen variëren van weinig tot veel. De conservering is matig tot slecht.

In vijf monsters zijn enkele onverkoalde macroresten herkend. Hoewel endosperm niet meer aanwezig is, wordt gezien de ligging van de sporen boven de grondwaterspiegel,

³¹ Circa 18.583 sporen per tablet.

monster	spoor	totaal (v)	variatie (v)	cultuurgewassen (v)	kafresten (v)	wilde planten (v)	kwaliteit (v)	totaal (o)	variatie (o)	cultuurgewassen (o)	kafresten (o)	wilde planten (o)	kwaliteit (o)	soorten	determineerbaar houtskool	botresten	aardewerk	metaalbewerking
25	3	r	w	r	-	r	M/S	-	-	-	-	-	-	H?, T, Am	-	e	e	-
53	15	v	w	v	r	w	S	-	-	-	-	-	-	H, T, P	5	-	-	-
65	33	r	w	r	w	g	S	w	w	-	-	w	G	C, T, P	-	-	e	1
73	30	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
75	58	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	Am	e?	-	-	-
96	67	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	e?	-	-	-
102	66	w	g	w	-	-	S	w	w	-	-	w	G/M	C	-	-	1	-
145	78	v	r	v	-	v	M	-	-	-	-	-	-	H, T, V	e	-	-	-
167	199	-	-	-	-	-	-	w	g	-	-	w	G	-	1	-	-	-
168	168	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	5	-	-	-
206	267	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-
207	271	-	-	-	-	-	-	w	g	-	-	w	G	-	-	-	e	-
218	285	w	g	w	-	-	S	-	-	-	-	-	-	C, Am	1	-	1	-
255	330	v	v	v	w	r	M/S	w	g	-	-	w	G	H, T, P	5	-	+	-
256	338	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	e?	-	-	-
265	316	w	w	w	-	-	S	-	-	-	-	-	-	C, H	5	e	1	-
270	351	r	w	r	g	w	M/S	-	-	-	-	-	-	C-	5	-	e	-
276	320	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	5	-	-	-
280	360	v	v	v	w	w	M	-	-	-	-	-	-	Ca, C, T	-	-	-	-
281	360	w	w	-	?	-	S	-	-	-	-	-	-	L?	-	-	-	-

Tabel 5.10. Resultaten van de macroresteninventarisatie. Legenda: v = verkoold, o = onverkoold, g = geen, w = weinig (1-5), r = redelijk, (6-20), v = veel (>20), G = goed, M = matig, S = slecht, e = enkele, + = meerdere. C=Cerealia (graan), H=Hordeum (gerst), Ca = Camelina sativa (huttentut), T = Triticum species (tarwe), P = Panicum miliaceum (pluimgierst), V = Vicia (wikke), L = Linum usitatissimum (vlas), Am = amorf materiaal).

verondersteld dat deze resten van subrecente ouderdom zijn. Vermoedelijk zijn de onverkoelde zaden via wortel- of diergangen in de betreffende sporen terecht gekomen. Aan de aanwezigheid van onverkoelde zaden wordt in dit rapport daarom verder geen aandacht besteed.

De monsters M53, M145, M255 en M280 zijn rijk aan verkoelde macroresten, waaronder resten van gerst (*Hordeum*), tarwe (*Triticum*), pluimgierst (*Panicum miliaceum*) en huttentut (*Camelina sativa*). Deze monsters zijn alle afkomstig uit kuilen. Vermoedelijk betreft het consumptieafval. Nadere analyse van deze monsters is zinvol en levert informatie op over de voedingsgewoonte van de ijzertijdbewoners van de vindplaats. De monsters M25, M65 en M270 zijn matig rijk aan macroresten.

In de monsters uit kuil S15 en kuil S78 is nauwelijks pollen aanwezig, maar wel heel veel fijn houtskool. Vermoedelijk is het pollen, net zoals de macroresten, niet bewaard gebleven vanwege slecht conserverende omstandigheden in de grondsporen.

|

6 SYNTHESE

6.1 Inleiding

In de voorgaande hoofdstukken zijn de diverse aspecten van het onderzoek op vindplaats 76 per onderdeel gepresenteerd. Hieronder zullen de opgravingsresultaten met inachtneming van de in paragraaf 1.3 geformuleerde onderzoeksvragen in een ruimer perspectief worden geplaatst. Voor de kenmerken en vondstinhoud van de individuele grondsporen wordt verwezen naar bijlage 1.

Voor het onderzoek in Nijmegen-Noord zijn de opgravingsresultaten van bijzonder belang, omdat voor het eerst een meer uitgebreid inzicht is verkregen in de aard, omvang en ontwikkeling van een nederzetting uit de tijd rond de overgang van de late bronstijd naar de vroege ijzertijd.

6.2 Een nederzetting uit de late bronstijd en vroege ijzertijd

Vrijwel alle sporen die tijdens de opgraving van vindplaats 76 in het Lentseveld te Lent-Laauwik zijn aangetroffen, kunnen worden toegeschreven aan een nederzetting die heeft bestaan in de tijd rond de overgang van de bronstijd naar de ijzertijd tussen circa 900 en 750 voor Chr.

Het opgegraven gebied is onderdeel van een zwakglooiend circa 6 tot 7 ha groot 'plateau', opgebouwd uit zandige beddingafzettingen van een prehistorische meandergordel, dat aan de oost- en zuidzijde (en vermoedelijk ook in het westen) wordt begrensd door restgeulen. Op slechts 150 tot 200 m ten oosten van de nederzetting bevindt zich een opgevulde restgeul. Uit onderzoek elders in het Lentseveld is gebleken dat de voormalige bedding zich ten tijde van de bewoning als een langgerekte natte depressie in het landschap manifesteerde en hoogstens in de natte jaargetijden waterhoudend was.¹

De nederzettingssporen bevonden zich hoofdzakelijk in een circa 80 m lange en 65 m brede strook die zich schuin over het opgravingsterrein aftekent. Het is niet duidelijk of met het onderzoek de grenzen van de nederzetting bereikt zijn. Het kan niet uitgesloten worden dat deze zich ten noordwesten en zuidwesten van het onderzochte gebied voortzet, in het verlengde van de opgegraven strook met nederzettingssporen.

Binnen het opgravingsterrein bevonden zich de paalsporen van vier hoofdgebouwen (wrsch. boerderijen), dertien bijgebouwen of spiekers, zes palenrijen en enkele tientallen kuilen, greppels en losse paalsporen (fig. 4.1 en bijlage 2). De nederzetting is in grote lijnen noordwest-zuidoost georiënteerd en bevindt zich op een hoger deel van de beddingafzettingen, op een niveau van circa 9 tot 8,7 m +NAP. Ze wekt de indruk relatief kortstondig te hebben bestaan. Er is vrijwel geen sprake van oversnijdingen en buiten de structuren en kuilen is slechts een gering aantal 'losse' sporen aangetroffen.

De uitleg van de nederzetting is vrij uniform, met in het noordoosten de plattegronden van de hoofdgebouwen met telkens één of meer bijbehorende (diepe) kuilen en ten zuidwesten hiervan een cluster van bijgebouwen en palenrijen. Gezien de geringe afstand tussen de hoofdgebouwen, met name tussen de structuren 1, 6 en 11 is het niet erg waarschijnlijk dat deze gelijktijdig bestaan hebben. Vermoedelijk vormt de opgegraven nederzetting de neerslag van één of mogelijk twee erven die in de loop van de tijd over een geringe afstand zijn verplaatst. De plattegronden van de hoofdgebouwen vertonen niet of nauwelijks sporen van verbouwingen of reparaties. Alleen structuur 1 laat aan de noordwestzijde de paalsporen van een constructie zien (structuur 18), die als uitbouw of een aangebouwde omheining geïnterpreteerd kan worden.

De vier hoofdgebouwen kunnen gezien worden als woon-stalhuizen, oftewel boerderijen waarbinnen de bewoners met (een deel van) hun vee leefden. Binnen de plattegronden zijn geen aanwijzingen gevonden die licht werpen op de interne indeling van de gebouwen, zoals sporen van stalboxen of haarden.

Van de hoofdgebouwen is vooral structuur 2 en mogelijk ook de sterk verstoorde structuur 1 goed te vergelijken met driebeukige plattegronden uit de vroege ijzertijd elders in

¹ Van den Broeke 2008b, 11.

het rivierengebied.² Daarnaast zijn er overeenkomsten met het Noord-Nederlandse type Een.³ De overige twee plattegronden zijn enigszins afwijkend. Structuur 6 vertoont een regelmatige constructie die doet denken aan Noord- en Oost-Nederlandse plattegronden van het type Borger (A)⁴ en zou op grond hiervan eventueel in de (gevorderde) late bronstijd geplaatst kunnen worden. Structuur 11 heeft een afwijkende wandconstructie in de vorm van een greppel waarin vermoedelijk een vlechtwerkwand was geplaatst. Twee plattegronden die zijn aangetroffen op vindplaats 73 in Nijmegen-Noord laten een overeenkomstige wandconstructie zien.⁵ Elders in het rivierengebied zijn wandgreppelhuizen, althans uit de late bronstijd/vroege ijzertijd, vooralsnog onbekend. Voor de Nijmeegse exemplaren zijn er parallellen aanwijsbaar op de noordelijke zandgronden (type Wachtum)⁶ en op de zuidelijke zandgronden (type Oss-Ussen 2B).⁷

Zoals gezegd zijn ten zuidwesten van de hoofdgebouwen de plattegronden van diverse bijgebouwen opgetekend, waarvan wordt aangenomen dat deze (in hoofdzaak) gelijktijdig zijn met de hoofdgebouwen. Het meest markant zijn de plattegronden van zes grote, zeer zwaar gefundeerde bijgebouwen met een min of meer vierkante plattegrond. Vanwege hun degelijke bouw zullen deze bijgebouwen een lange levensduur gehad hebben, die vermoedelijk weinig minder was dan die van de hoofdgebouwen. Hun grote formaat (en dus tevens opslagcapaciteit) en lange levensduur vormen mogelijk mede de verklaring waarom er in het gebied rondom de hoofdgebouwen relatief weinig paalsporen zijn aangetroffen. Wanneer er in een ruimere mate gebruik gemaakt zou zijn van kleinere spiekers (met een kortere levensduur) zou op het terrein sprake zijn van een veelvoud aan paalsporen (en structuren).

Overeenkomstige grote bijgebouwen worden in het rivierengebied in vrijwel elke nederzetting uit de vroege ijzertijd aangetroffen, waarbij meestal wordt uitgegaan van één of enkele zwaar gefundeerde bijgebouwen per hoofdgebouw. Op vindplaats 76 zijn per hoofdgebouw in principe twee zwaar gefundeerde bijgebouwen beschikbaar, wanneer er tenminste vanuit gegaan wordt dat alle plattegronden tot de onderzochte nederzetting behoren. Op grond van overeenkomsten in hun oriëntatie en ligging kan met enige terughoudendheid de helft van de grote bijgebouwen aan een hoofdgebouw toegewezen worden: structuur 12 aan hoofdgebouw structuur 6, structuur 20 aan hoofdgebouw structuur 11 en structuur 13 aan hoofdgebouw structuur 1. Voor de plattegronden van de drie resterende bijgebouwen geldt dat hun oriëntatie min of meer gelijk is aan die van de hoofdgebouwen structuur 1 en 6. Het is derhalve mogelijk dat er sprake was meerdere bijgebouwen per hoofdgebouw. Of deze bijgebouwen gelijktijdig hebben bestaan of dat er sprake was van elkaar in de tijd opvolgende gebouwen is onduidelijk. Nabij hoofdgebouw structuur 2 ontbreekt een bijgebouw. Het is niet onwaarschijnlijk dat de resten daarvan direct buiten het opgegraven gebied aan de noordzijde van de opgraving gezocht moeten worden.

Opvallend zijn verder de zes regelmatige rijen van paalsporen te midden van de bijgebouwen. Deze zouden verband kunnen houden met de tijdelijke opslag van ongedorst graan (en/of hooi) in zogenaamde graanmijten, waarbij het gewas tijdelijk rondom een paal werd opgetast om later verwerkt te worden. Uit historische tijd is bekend dat dergelijke mijten in rijen op het erf en op akkers geplaatst werden.⁸ Of dit in de prehistorie op een vergelijkbare wijze gebeurde, onttrekt zich aan onze waarneming. Het zou een verklaring kunnen zijn voor het voorkomen van regelmatige rijen van paalsporen op en nabij prehistorische erven.

Binnen het opgravingsterrein zijn verder tientallen kuilen gevonden, waarbij relatief grote en diepe kuilen veelal geassocieerd lijken te zijn met hoofdgebouwen. Een deel van deze kuilen lijkt herhaaldelijk te zijn uitgegraven. Verondersteld wordt dat dergelijke kuilen in verband staan met de ondergrondse opslag van bepaalde gewassen of andere producten, waarbij tevens gedacht kan worden aan het inkuilen van wortelgewassen of vruchten. De vullingen van de betreffende kuilen zijn doorgaans relatief rijk aan vondstmateriaal, hoofdzakelijk aardewerk, maar ook botfragmenten en brokken natuursteen. Bovendien hebben monsters uit de vullingen van diverse kuilen verkoold macroresten van granen en andere gebruikspanten opgeleverd. Of, en zo ja in hoeverre, deze vondsten in verband gebracht kunnen worden met de primaire functie van deze kuilen is onduidelijk, aangezien ze nadien gebruikt zijn om huishoudelijk afval in te dumpen. De andere, verder van de hoofdgebouwen gelegen kuilen bevatten geen

2 Zie voor een recent overzicht van plattegronden Arnoldussen/Theunissen in voorbereiding.

3 Waterbolk 2009, 54 en afb. 32.

4 Waterbolk 2009, 49 en afb. 30.

5 Daniël/Van den Broeke 2012.

6 Waterbolk 2009, 54–55 en afb. 33.

7 Schinkel 1998, 191–192.

8 <http://hdl.handle.net/10622/30051000364478?locatt=view:level2>. Voor de in Nijmegen-Noord herhaaldelijk vastgestelde rijen van drie palen is tot nog toe als meest waarschijnlijke functie die van afdak met dwarsbalk geopperd (Daniël/Van den Broeke 2012, 36–37).

vondsten of vullingen waarmee hun oorspronkelijke functie achterhaald kan worden. Voor enkele diepere kuilen kan een functie als water- of drenkkuil gesuggereerd worden, maar concrete aanwijzingen hiervoor zijn niet gevonden. Hun aantal en capaciteit zijn in ieder geval veel te gering om gedurende de gehele levensduur van de nederzetting in de waterbehoefte van de bewoners en hun vee te kunnen voorzien.

Met betrekking tot de materiële cultuur heeft de opgraving nauwelijks verrassende resultaten opgeleverd. Uit de vullingen van de nederzettingssporen, vooral uit de kuilen, is een relatief grote hoeveelheid vondsten verzameld. De grootste groep wordt gevormd door het handgevormde aardewerk, dat op grond van uiterlijke kenmerken (weinig tot geen besmeten aardewerk, een laag percentage minerale magering, bepaalde typen versiering) vermoedelijk voor een belangrijk deel nog uit de late bronstijd lijkt te dateren. Naast aardewerk speelt natuursteen (incl. vuursteen) een belangrijke rol. Hoewel het hierbij hoofdzakelijk om weinig diagnostische brokken lokaal verzameld kwarts, kwartsiet en kwartsitische zandsteen gaat, zijn fragmenten van uit de Eifel geïmporteerde maalstenen van tefriet en een mogelijk fragment van een vuurstenen sikkkel vermeldenswaardig. Een zandstenen slijpsteen uit een afdekkende laag stamt mogelijk eveneens uit de late bronstijd of ijzertijd, maar kan evengoed jonger zijn.

Met de nederzettingssporen geassocieerd metaal is ondanks het systematische gebruik van een metaaldetector uitermate schaars. Daarom is de vondst van een conische hanger, gemaakt van een koperlegering, in kuil S15 opmerkelijk. De hanger kent parallellen in Zuid-Nederland, onder andere in graven uit de vroege ijzertijd in Kempische urnenvelden. Verder zijn in kuil S478 de kop van een ijzeren spijker en in paalkuil S70 mogelijk een ijzeren kram en een haakje gevonden.

Dierlijke botfragmenten en botanische macroresten verschaffen enige informatie over de voedsleconomie. De hoeveelheid dierlijk bot uit de opgraving is klein en bovendien is het materiaal sterk gefragmenteerd. Onder het determineerbare materiaal bevindt zich in ieder geval bot van runderen en schapen/geiten. Varken is niet herkend, maar aangezien er veel bot van middelgrote zoogdieren aanwezig is, kan deze soort niet uitgesloten worden. Het gaat om gedomesticeerde soorten die ook van vindplaatsen elders in het riviergebied bekend zijn.⁹ Botfragmenten van één of twee vogels uit de vullingen van een paalkuil en een kuil zouden op jachtactiviteiten kunnen duiden.

Een inventarisatie van macroresten uit diverse grondmonsters uit kuilen en paalsporen verschaft inzicht in de verbouwde gewassen. Er zijn (verkoalde) resten gevonden van gerst, tarwe, pluimgierst, huttentut, wikke en vlas, soorten die in de bronstijd en ijzertijd vrij algemeen verbouwd werden.¹⁰

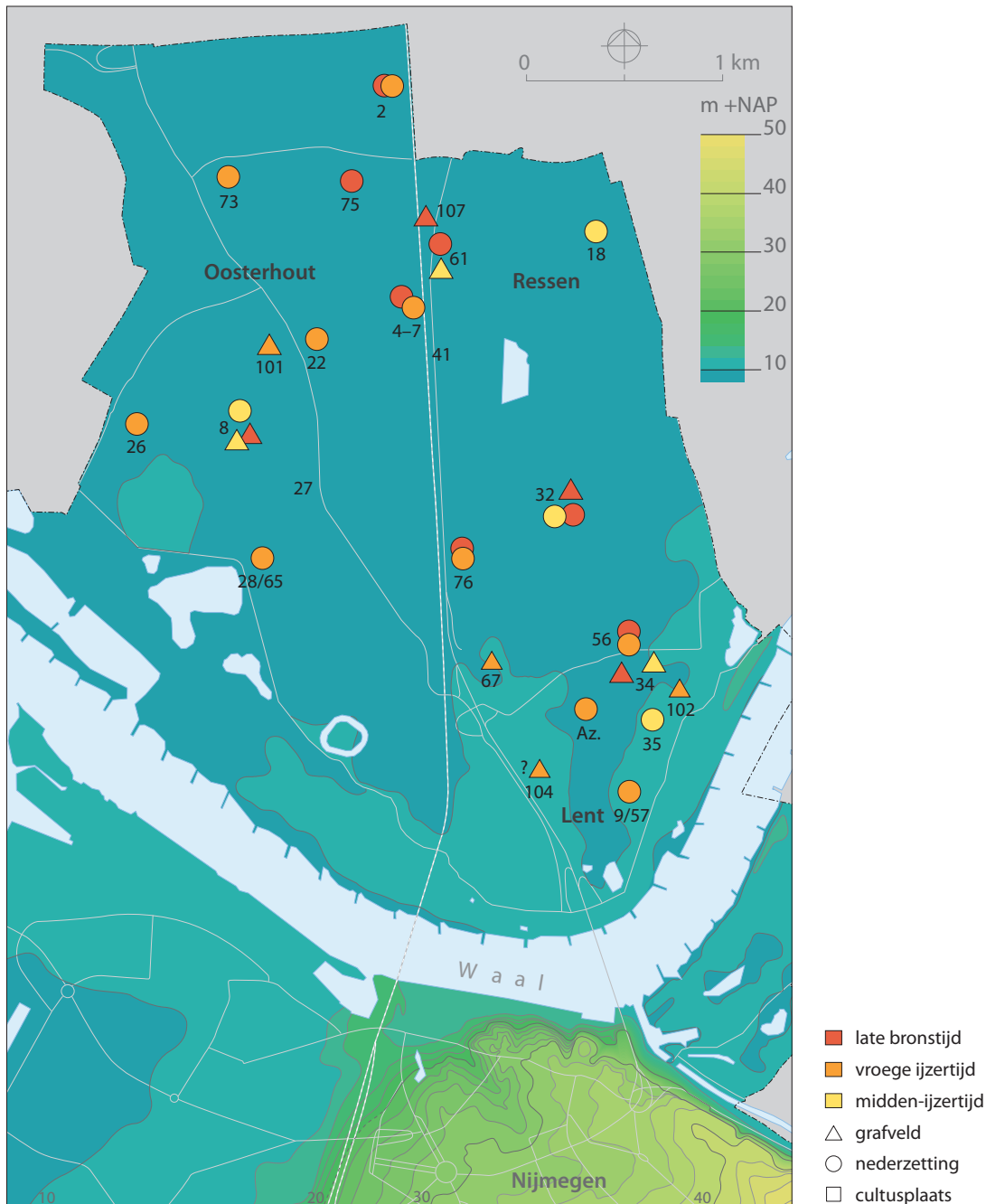
Uit het bovenstaande kan geconcludeerd worden dat er op vindplaats 76 tenminste vier erven uit de late bronstijd en vroege ijzertijd (grotendeels) zijn opgegraven. Deze erven hebben hoogstwaarschijnlijk niet gelijktijdig bestaan maar representeren verschillende fasen van één of twee erven die in de loop van de tijd over een korte afstand zijn verplaatst. Deposities die verband kunnen houden met gebruiken rondom de ingebruikname of juist het verlaten van de gebouwen of erven zijn niet met zekerheid vastgesteld. Diverse kuilen hebben weliswaar relatief grote hoeveelheden vondsten opgeleverd, maar hieronder zijn geen opvallende (combinaties van) artefacten of ongewoon grote hoeveelheden verbrand materiaal.¹¹

Over de inrichting van de erven kan gezegd worden dat er in elke fase ten minste sprake lijkt te zijn geweest van een hoofdgebouw met één of meer kuilen en één of meer grote bijgebouwen, één of meerdere palenrijen en kleine spiekers. Wat dit betreft is er weinig tot geen verschil met andere nederzettingen of erven uit de vroege ijzertijd elders in het rivierengebied. De exacte omvang en layout van de individuele erven kan echter niet gereconstrueerd worden. De elkaar in de tijd opvolgende erven zullen elkaar ongetwijfeld overlappen, terwijl erfafscheidingen in de vorm van restanten van hekwerken of greppels niet zijn aangetroffen. Gezien de ligging van de diverse structuren en kuilen zullen de individuele erven niet bijzonder groot, maar eerder vrij compact zijn geweest. Hierbij moet waarschijnlijk gedacht worden aan een gebied met een straal van niet veel meer dan 30 m rond het hoofdgebouw, wellicht zelfs minder. In een wijde boog rond de erven moet rekening gehouden worden met solitaire bijgebouwen en andere structuren en sporen die in verband staan met activiteiten buiten de directe

9 Van Wijngaarden-Bakker/Brinkemper 2005.

10 Van Wijngaarden-Bakker/Brinkemper 2005.

11 Vgl. Van den Broeke 2002c; Geritsen 2003.

Figuur 6.1 Overzicht van vindplaatsen in Nijmegen-Noord uit de late bronstijd tot en met de midden-ijzertijd waarvan het karakter door gravend onderzoek bekend is geworden.

RM

context van een erf. Tijdens recent onderzoek in Culemborg zijn solitaire bijgebouwen aangetroffen die op grotere afstand van de bijbehorende erven zijn opgericht.¹² Dit kan de verklaring zijn voor het ontbreken van hoofdgebouwen op diverse andere vindplaatsen uit de vroege ijzertijd in Nijmegen-Noord.¹³

De korte afstand waarover de erven op vindplaats 76 zijn verplaatst, conflicteert met het model van de zwerfende erven zoals dat is ontwikkeld voor nederzettingen uit de vroege ijzertijd op de zuidelijke zandgronden. Hierbij wordt ervan uitgegaan dat de in die tijd gangbare solitaire erven na verloop van tijd over een grotere afstand (minstens 100 m) werden verplaatst om de bewoning elders voort te zetten.¹⁴ In Oost-Nederland daarentegen zijn er meerdere voorbeelden van nederzettingsterreinen waarbinnen zich op een relatief klein gebied meerdere erven uit de (late bronstijd en) vroege ijzertijd bevonden.¹⁵ Ook hier waren de erven redelijk plaatsvast en werden ze slechts over een korte afstand verplaatst. Tevens was er mogelijk sprake van meerdere, in elkaars nabijheid

¹² Verhelst in voorbereiding.

¹³ O.a. Van den Broeke 2002a.

¹⁴ Schinkel 1998; Gerritsen 2003, 59.

¹⁵ Deventer-Colmschate (Hermsen 2007); Zutphen-Looërenk (Bouwmeester e.a. 2008); Doetinchem-Wijnbergen (Scholte Lubberink 2003).

gelegen, gelijktijdige erven. Kennelijk vertoont het bewoningsmodel voor de late bronstijd en vroege ijzertijd in het gevarieerde rivierlandschap van Nijmegen-Noord meer overeenkomsten met het nederzettingspatroon in de kleinschalige dekzandgebieden ten noorden daarvan dan met de bewoning op de uitgestrekte Brabantse dekzandplateaus.

Een ander aspect van de gangbare bewoningsmodellen voor de late bronstijd en vroege ijzertijd is de aanwezigheid van een centraal gelegen, min of meer plaatsconstant urnenveld waar de bewoners van een bepaald territorium hun doden bijzetten. Tijdens het onderzoek op vindplaats 76 zijn geen aanwijzingen gevonden voor de aanwezigheid van graven. De overleden bewoners van de nederzetting zullen derhalve elders in de omgeving ter aarde zijn besteld. In Nijmegen-Noord zijn inmiddels op diverse plaatsen grafvelden uit de late bronstijd en vroege ijzertijd ontdekt (zie fig. 6.1). De graven uit de late bronstijd (en het begin van de vroege ijzertijd?) omvatten, zoals in die tijd in het Nederrijnse gebied gebruikelijk, uitsluitend crematiegraven. Het gecombineerde voorkomen van crematie- en inhumatiegraven in de vroege (en midden-) ijzertijd, zoals al diverse keren in Nijmegen-Noord kon worden aangetoond, is daarom zeer opmerkelijk. Wat dit betreft neemt het gebied vooralsnog een uitzonderingspositie in.¹⁶ Binnen een straal ongeveer 500 m rond vindplaats 76 zijn tot op heden op drie locaties grafvelden of graven uit de late bronstijd en/of vroege ijzertijd aangetroffen. Op slechts ongeveer 250 m ten zuiden van de opgraving zijn tijdens het uitdiepen van het wegcunet van de Castiliëstraat twee crematiegraven uit de vroege ijzertijd of eventueel nog het begin van de midden-ijzertijd gevonden.¹⁷ Het betreft een graf waarbij onder een crematierestendepot een vrijwel complete pot was bijgezet en een bijzetting in een urn. Vervolgonderzoek ter weerszijden van het cunet leverde geen aanvullende graven op. Het is daarom niet duidelijk of de twee crematiegraven onderdeel zijn van een meer omvangrijk grafveld of dat het geïsoleerde begravingen betreft. Gezien de geringe afstand tot vindplaats 76 is er een aanzienlijke kans dat hier bewoners van de onderzochte nederzetting zijn bijgezet. Verder is op vindplaats 32 in het Visveld een urnenveld uit de late bronstijd, bestaande uit tien crematiegraven onderzocht. De graven dateren uit de 12^e en/of 11^e eeuw voor Chr. en zijn derhalve ouder dan de op vindplaats 76 blootgelegde nederzettingssporen.¹⁸ Ter plaatse van de derde, zuidelijker gelegen vindplaats 67 aan het Lentseveld is tussen 2006 en 2009 een gecombineerd crematie-/inhumatiegrafveld uit de vroege ijzertijd opgegraven, bestaande uit vier inhumatiegraven en acht crematiegraven. Het grafveld als geheel wordt in de 6^e eeuw voor Chr. gedateerd, mogelijk met een uitloop naar de 5^e eeuw en is derhalve jonger dan de nederzetting van vindplaats 76.¹⁹

6.3 Relicten van agrarisch gebruik vanaf de Romeinse tijd

Na het verlaten van de nederzetting in het begin van de vroege ijzertijd werd het onderzochte terrein niet meer bewoond, maar is het gedurende diverse perioden en uiteindelijk tot vlak voor de opgraving als agrarisch gebied in gebruik geweest. Scherven uit de Romeinse tijd, de vroege en late middeleeuwen en de nieuwe tijd duiden op bemesting van akkers met huishoudelijk afval. Na de bedijking in de late middeleeuwen of nieuwe tijd werd het terrein bovendien verkaveld en ontwaterd door het graven van sloten. Deze waterden mogelijk oorspronkelijk af op een sloot langs de middeleeuwse weg van Nijmegen naar Elst. Nadat in 1610 ongeveer ter plaatse van deze weg de trekvaart de Grift werd gegraven, waterden ze waarschijnlijk af op deze watergang. Ter plaatse van een gedeelte van de in 1930 gedempte Grift bevindt zich tegenwoordig de Prins Mauritssingel.

¹⁶ Van den Broeke/Daniël 2011b, 138–141.

¹⁷ Daniël 2012.

¹⁸ Van den Broeke/Daniël 2011a, 10–11.

¹⁹ Van den Broeke/Daniël 2011b, 138–141.

|

LITERATUUR

Arnoldussen, S., 2008: *A living landscape. Bronze age settlement sites in the Dutch river area (c. 2000–800 BC)*, Leiden (proefschrift Rijksuniversiteit Leiden).

Arnoldussen, S./L. Theunissen in voorbereiding: *Huisplattegronden uit de late prehistorie in het rivierengebied* (Nederlandse Archeologische Rapporten).

Baart, J., e.a. 1977: *Opgravingen in Amsterdam. 20 jaar stadskernonderzoek*, Amsterdam.

Ball, E.A.G., 2009: *Programma van Eisen, Opgraving Plangebied, Laauwick, Laauwick 2*, Nijmegen.

Ball, E.A.G./P.W. van den Broeke 2007: *Opgravingen op 't Klumke te Nijmegen-Oosterhout. Boeren uit het midden-neolithicum, de ijzertijd en de Merovingische periode op een zandrug in de oostelijke Betuwe*, Nijmegen (Archeologische Berichten Nijmegen – Rapport 6).

Barone, R., 1999: *Anatomie comparée des mammifères domestiques*. Tome 1: *Osteologie*, Paris.

Berendsen, H.J.A./E. Stouthamer 2001: *Paeogeographic development of the Rhine-Meuse delta, The Netherlands*, Assen.

Beuker, J., 2010: *Vuurstenen werktuigen. Technologie op het scherp van de snede*, Leiden.

Beurden, L. van, 2012: *Inventariserend botanisch onderzoek van de ijzertijdvindplaats Lent-Laauwick (Nla2), gemeente Nijmegen, Zaandam* (BIAX-notitie 312).

Blom, E./W. Roessingh (red.) 2010: *Heteren Uilenburg: 1500 jaar bewoning op een crevasse. Een archeologische opgraving*, Amersfoort (ADCrapport 1664).

Bodegraven, N. van, 1991: Nederzettingssporen uit de late bronstijd en de vroege ijzertijd op de Everse Akkers in St.-Oedenrode, in: H. Fokkens/N. Roymans (red.), *Nederzettingen uit de bronstijd en de vroege ijzertijd in de lage landen*, Amersfoort (Nederlandse Archeologische Rapporten, 13), 129–140.

Boemaars, N.M.J.E./E. Pronk 2008: *De Waalsprong, gemeente Nijmegen; archeologisch vooronderzoek: een bureau- en inventariserend veldonderzoek, fase 13*, Weesp (RAAP-rapport, 1645).

Bouwmeester, H.M.P./H.A.C. Fermin/M. Groothedde 2008: *Geschapen Landschap. Tienduizend jaar bewoning en ontwikkeling van het cultuurlandschap op de Looërenk in Zutphen, 's-Hertogenbosch* (BAAC-rapport 00.068).

Broeke, P.W. van den, 1987: De dateringsmiddelen voor de ijzertijd van Zuid-Nederland, in: W.A.B. van der Sanden/P.W. van den Broeke (red.), *Getekend Zand. Tien jaar archeologisch onderzoek in Oss-Ussen*, Waalre (Bijdragen tot de studie van het Brabantse heem, 31), 23–43.

Broeke, P.W. van den, 2002a: *Vindplaatsen in vogelvlucht – Beknopt overzicht van het archeologische onderzoek in de Waalsprong 1996–2001*, Nijmegen (Archeologische Berichten Nijmegen – Rapport 1).

Broeke, P.W. van den, 2002b: *Van Mesolithicum tot Romeinse tijd in Nijmegen-Ressen. Archeologisch onderzoek in een persleidingtracé door het monument Zuiderveld-west*, Nijmegen (Archeologische Berichten Nijmegen – Rapport 2).

Broeke, P.W. van den, 2002c: Een vurig afscheid? Aanwijzingen voor verlatingsrituelen in ijzertijdnederzettingen, in: H. Fokkens/R. Jansen (red.), *2000 jaar bewoningsdynamiek. Brons- en ijzertijdbewoning in het Maas-Demer-Scheldegebied*, Leiden, 45–61.

Broeke, P.W. van den, 2005a: De voor-Romeinse periode, in: W. Willems/H. van Enckevort/J.K. Haalebos/J. Thijsen (red.), *Nijmegen – Geschiedenis van de oudste stad van Nederland, I: Prehistorie en oudheid*, Wormer, 25–37.

Broeke, P.W. van den, 2005b: Inheemse nederzettingen aan de noordzijde van de Waal: Oosterhout en Lent, in: W. Willems/H. van Enckevort/J.K. Haalebos/J. Thijsen (red.), *Nijmegen – Geschiedenis van de oudste stad van Nederland, I: Prehistorie en oudheid*, Wormer, 123–129.

Broeke, P.W. van den, 2008a: *Crematiegraven uit de vroege ijzertijd in Nijmegen-Lent. Archeologisch onderzoek aan de Steltsestraat*, Nijmegen. (Archeologische Berichten Nijmegen – Rapport 8).

Broeke, P.W. van den, 2008b: *Proefsleuven in het Lentseveld. De periferie van een vindplaats uit de late bronstijd te Nijmegen-Lent*, Nijmegen. (Archeologische Berichten Nijmegen – Rapport 10).

Broeke, P.W. van den/E.A.G. Ball 2012: Unveiling Bronze Age, Iron Age and native Roman communities in lower Nijmegen (the Netherlands) – Twelve years of excavations in a fluvial area, in: J. Bofinger/D. Krausse (red.), *Large-scale excavations in Europe: Fieldwork strategies and scientific outcome. Proceedings of the International Conference Esslingen am Neckar, Germany, 7th – 8th October 2008*, Brussel (EAC Occasional Paper, 6), 65–83.

Broeke, P.W. van den/J.A. den Braven/E.A.G. Ball 2010: *Midden-neolithicum tot en met vroeg-Romeinse tijd in het Zuiderveld. Onderzoek van nederzettingssporen en graven te Nijmegen-Ressen*, Nijmegen (Archeologische Berichten Nijmegen – Rapport 15).

Broeke, P.W. van den/J.A. den Braven/A.A.W.J. Daniël 2011: *Een ijzertijdgrafveld en een erf uit de Ottoonse tijd in het Lentseveld. Archeologisch onderzoek in Nijmegen-Lent*, Nijmegen (Archeologische Berichten Nijmegen – Rapport 24).

Broeke, P.W. van den/A.A.W.J. Daniël 2011a: Inleiding, in: P.W. van den Broeke/J.A. den Braven/A.A.W.J. Daniël, *Een ijzertijdgrafveld en een erf uit de Ottoonse tijd in het Lentseveld. Archeologisch onderzoek in Nijmegen-Lent*, Nijmegen (Archeologische Berichten Nijmegen – Rapport 24), 7–12.

Broeke, P.W. van den/A.A.W.J. Daniël 2011b: Synthese in regionaal perspectief, in: P.W. van den Broeke/J.A. den Braven/A.A.W.J. Daniël, *Een ijzertijdgrafveld en een erf uit de Ottoonse tijd in het Lentseveld. Archeologisch onderzoek in Nijmegen-Lent*, Nijmegen (Archeologische Berichten Nijmegen – Rapport 24), 135–146.

Collins, A./H. van Enckevort/J. Hendriks 2009: A grey area between the Batavians and the Romans, in: H. van Enckevort (red.), *Roman material culture: Studies in honour of Jan Thijsen*, Zwolle, 171–200.

Daniël, A.A.W.J., 2010: *Een proefsleuvenonderzoek aan de Vrouwe Udasingel te Nijmegen-Lent*, Nijmegen (Archeologische Berichten Nijmegen – Briefrapport 57).

Daniël, A.A.W.J., 2012: *Twee crematiegraven in het wegcunet van de Castiliëstraat te Nijmegen-Lent*, Nijmegen (Archeologische Berichten Nijmegen – Briefrapport 111).

Daniël, A.A.W.J./P.W. van den Broeke 2012: *Een nederzetting uit de vroege ijzertijd te Nijmegen-Noord. Archeologisch onderzoek in plangebied Groot Oosterhout, project N806*, Nijmegen (Archeologische Berichten Nijmegen – Rapport 31).

- Es, W.A. van/W.J.H. Verwers 1980: *Excavations at Dorestad 1. The Harbour: Hoogstraat I, Amersfoort* (Nederlandse Oudheden, 9).
- Fokkens, H., 1991: Nederzettingssporen uit de bronstijd en de vroege ijzertijd in Oss-Ussen, wijk Mikkeldonk, in: H. Fokkens/N. Roymans (red.), *Nederzettingen uit de bronstijd en de vroege ijzertijd in de Lage Landen*, Amersfoort (Nederlandse Archeologische Rapporten, 13), 93–110.
- Fontijn, D.R., 1996: De bewoning krijgt vorm, in: M. Groothedde, *Leesten en Eme. Archeologisch en historisch onderzoek naar verdwenen buurschappen bij Zutphen*, Kampen, 37–48.
- Fontijn, D.R., 2002: *Sacrificial landscapes. Biographies of objects, persons and 'natural' places in the Bronze Ages of the southern Netherlands, c. 2300 – 600 BC*, Leiden (Analecta Praehistoria Leidensia 33/34).
- Gerritsen, F., 2003: *Local identities. Landscape and community in the late prehistoric Meuse-Demer-Scheldt region*, Amsterdam (Amsterdam Archaeological Studies, 9).
- Haalebos, J.K., 1990: *Het grafveld van Nijmegen-Hatert. Een begraafplaats uit de eerste drie eeuwen na Chr. op het platteland van Noviomagus Batavorum*, Nijmegen (Beschrijvingen van de verzamelingen in het Provinciaal Museum G.M. Kam te Nijmegen, 11).
- Haarhuis, H.F.A., 1998: *Gemeente Nijmegen, de Waalsprong: archeologisch onderzoek fase A/B, deel 5 & 6*, Amsterdam (RAAP-rapport, 339).
- Hamming, C., 1991: Dijkdoorbraak en kleidelven in de vijf marken, in: A. Verlinde/H. Clevis (red.), *Bronstijdboeren in Ittersumerbroek. Opgraving van een Bronstijdnederzetting in Zwolle-Ittersumerbroek*, Kampen, 9–21.
- Hasselt, H./J.J. Lenting/H. van Westing 1993: Metalen gebruiksvoorwerpen, in: J.J. Lenting/H. van Gangelen/H. van Westing (red.), *Schans op de grens: Bourtanger bodemvondsten 1580–1850*, Sellingen, 403–462.
- Hermsen, I., 2007: *Een afdaling in het verleden: archeologisch onderzoek van bewoningsresten uit de prehistorie en de Romeinse tijd op het terrein Colmschate - Skibaan (gemeente Deventer)*, Deventer (Rapportages Archeologie Deventer, 19).
- Hessing, W.A.M., 1991: Bewoningssporen uit de midden-bronstijd en de vroege ijzertijd op 'De Horden' te Wijk bij Duurstede, in H. Fokkens/N. Roymans (red.), *Nederzettingen uit de bronstijd en de vroege ijzertijd in de Lage Landen*, Amersfoort (Nederlandse Archeologische Rapporten, 13), 41–52.
- Hessing, W.A.M., 1992: Wijk bij Duurstede 'De Horden': Besiedlung und Bestattungen aus der frühen Eisenzeit, *Berichten van de Rijksdienst voor het Oudheidkundig Bodemonderzoek* 39, 297–344.
- Heunks, E., 2005: *De Waalsprong, gemeente Nijmegen; archeologisch vooronderzoek: een bureau- en inventariserend veldonderzoek, deel II*, Amsterdam (RAAP-rapport, 1208).
- Heunks, E., 2012: Nieuwe landschappelijke gegevens op basis van het onderzoek, in: C. van der Linde/J. van der Leie/M. Hemminga, *Proefsleuven in het plangebied Laauwik in Nijmegen-Noord (1). Projecten NLA1–5*, Nijmegen (Archeologische Berichten Nijmegen – Rapport 32), 21–27.
- Heunks, E./P.W. van den Broeke 2011: Aardkundige aspecten, in: P.W. van den Broeke/J.A. den Braven/A.A.W.J. Daniël, 2011: *Een ijzertijdgrafveld en een erf uit de Ottoonse tijd in het Lentseveld. Archeologisch onderzoek in Nijmegen-Lent*, Nijmegen (Archeologische Berichten Nijmegen – Rapport 24), 15–23.

Hiddink, H., 2009: Pottery of the late 2nd and the 3rd century A.D. in the cover-sand area of the Southeastern Netherlands. An evaluation of problems and possibilities, in: H. van Enckevort (red.), *Roman material culture: Studies in honour of Jan Thijssen*, Zwolle, 149–171.

Holtmeyer-Wild, V., 2000: *Vorgeschichtliche Reibsteine aus der Umgebung von Mayen. Reibsteine aus Basaltlava*, Mainz (Vulkanpark-Forschungen, 3).

Hoof, B. van/H.B.G. Scholte Lubberink in voorbereiding (werktitel): *Bewoningssporen uit de late bronstijd, vroege ijzertijd en vroeg-Romeinse tijd op de Whemerenk te Almen, gemeente Lochem*, Weesp (RAAP-rapport).

Kars, H., 1980: Early-Medieval Dorestad, an archaeo-petrological Study. Part I: general introduction. The tephrite querns, *Berichten van de Rijksdienst voor het Oudheidkundig Bodemonderzoek* 30, 393–422.

Kars, H., 1983: Het maalsteenproductiecentrum bij Mayen in de Eifel. *Grondboor en Hamer* 3/4: 110–120.

Koopstra, C./C. Tulp 2002: Metaal en metaalbewerking, in: J. Milojkovic/E. Smits (red.), *Archeologie in de Betuweroute: Lage Blok. Een nederzettingsterrein uit de Midden-IJzertijd bij Meteren (gemeente Geldermalsen)*, Amersfoort (Rapportage Archeologische Monumentenzorg, 90), 139–148.

Linde, C. van der/J. van der Leie/M. Hemminga 2012: *Proefsleuven in het plangebied Laauwik in Nijmegen-Noord (1). Projecten Nla1–5*, Nijmegen (Archeologische Berichten Nijmegen – rapport 32).

Lodiers, S., 2008: *De oorsprong van de Waalsprong – een paleo-geografische studie naar de genese van de Waalsprong van het Laet Pleistoceen tot heden*, Utrecht (stagerapport MSc Fysische Geografie Universiteit Utrecht).

Mittendorf, E., 2007: *Huizen van heren. Archeologisch onderzoek naar het proces van verstedelijking en de vorming van een stedelijke elite in het Polstraatkwartier van Deventer, ca. 800–1250*, Deventer (Rapportages Archeologie Deventer, 20).

Roymans, N./H. Hiddink 1991: Nederzettingssporen uit de bronstijd en de vroege ijzertijd op de Kraanvensche Heide te Loon op Zand, in: H. Fokkens/N. Roymans (red.), *Nederzettingen uit de bronstijd en de vroege ijzertijd in de Lage Landen*, Amersfoort (Nederlandse Archeologische Rapporten, 13), 111–128.

Sanke, M., 2002: *Die mittelalterliche Keramikproduktion in Brühl-Pingsdorf. Technologie – Typologie – Chronologie*, Mainz (Rheinische Ausgrabungen, 50).

Schinkel, K., 1998: Unsettled settlement, occupation remains from the Bronze Age and the Iron Age at Oss-Ussen. The 1976–1986 excavations, in: H. Fokkens (red.), *The Ussen Project. The first decade of excavations at Oss*, Leiden (*Analecta Praehistoria Leidensia* 30), 5–306.

Scholte Lubberink, H.B.G., 2003: *Bedrijventerrein Wijnbergen (fase 2), gemeente Doetichem; een archeologische begeleiding*, Amsterdam (RAAP-rapport, 933).

Scholte Lubberink, H.B.G., 2007: *Plangebied Bornsche Maten-Zuid Esch. Een nederzetting uit de Late IJzertijd en vroeg-Romeinse tijd*, Weesp (RAAP-rapport, 1432).

Scholte Lubberink, H.B.G., 2008: Aardewerk uit de Midden-IJzertijd, in: R.D. Hoegen/H.B.G. Scholte Lubberink/E. Verhelst/N. Willemse, *Tussen bekken en stuwwal: plangebied Parachutistenstraat te Breedeweg, gemeente Groesbeek: een archeologische opgraving*, Weesp (RAAP-rapport, 1744), 64–70.

Schmid, E., 1972: *Atlas of Animal Bones*, Amsterdam/London/New York.

Silver, I.A., 1969: The ageing of domestic animals, in: D. Brothwell/E.S. Higgs (red.), *Science in Archaeology (2nd edition)*, London, 283–302.

Verhart, L.B.M., 2007: Vuursteen, in: E.A.G. Ball/P.W. van den Broeke, *Opgravingen op 't Klumke te Nijmegen-Oosterhout. Boeren uit het midden-neolithicum, de ijzertijd en de Merovingische periode op een zandrug in de oostelijke Betuwe*, Nijmegen (Archeologische Berichten Nijmegen – Rapport 6), 83–90.

Verhelst, E.M.P., 2007: Metaal, in: E.M.P. Verhelst/M.D.R. Schurmans, *Oudheden uit Odijk: bewoningssporen uit de Late IJzertijd, Romeinse tijd en Merovingische tijd aan de Singel West/Schoudermantel*, Amsterdam (Zuid-Nederlandse Archeologische Rapporten 30), 93–122.

Verhelst, E.M.P., in voorbereiding (werktitel): *Een nederzetting uit de ijzertijd te Culemborg-Hoge Prijs, gemeente Culemborg*, Weesp (RAAP-rapport).

Waterbolk, H.T., 2009: *Getimmerd verleden. Sporen van voor- en vroeghistorische houtbouw op de zand- en kleigronden tussen Eems en IJssel*, Groningen (Groningen Archaeological Studies, 10).

Wilson, B./C. Grigson/S. Payne (red.) 1982: *Ageing and sexing animal bones from archaeological sites*, Oxford (BAR British Series 109).

Wijngaarden-Bakker, L. van/O. Brinkkemper 2005: Het veelzijdige boerenbedrijf. De voedselproductie in de metaaltijden, in: L.P. Louwe Kooijmans/P.W. van den Broeke/H. Fokkens/Annelou van Gijn, *Nederland in de Prehistorie*, Amsterdam, 491–512.

Zeiler, J.T., 2008: Dierlijk botmateriaal, in: P.W. van den Broeke, *Proefsleuven in het Lentseveld. De periferie van een vindplaats uit de late bronstijd te Nijmegen-Lent*, Nijmegen (Archeologische Berichten Nijmegen – Rapport 10), 22–24.

Illustratieverantwoording

Germ Berkenbosch	GB
Tomas Engels	TE
Huub Scholte Lubberink	HSL
Rob Mols	RM

VONDSTINVENTARIS GRONDSPOREN

spoor	put	vlak	spoorraad	diepte (cm)	vondstnr.	materiaal	aantal	structuur	structuurtype	datering begin	datering eind
1	2	1	pk	22	19	keramiek	3	100	paalkuil overig	bronsl	ijzv
2	2	1	pk	32	20	keramiek	11	100	paalkuil overig	bronsl	ijzv
3	2	1	kl	45	13	keramiek	128	27	kuil type 3	bronsl	ijzv
3	2	1	kl	45	14	keramiek	28	27	kuil type 3	bronsl	ijzv
3	2	1	kl	45	26	keramiek	81	27	kuil type 3	bronsl	ijzv
3	2	1	kl	45	26	bot; dierlijk	1	27	kuil type 3	bronsl	ijzv
3	2	1	kl	45	9	steen; zandsteen/kwartsiet	1	27	kuil type 3	bronsl	ijzv
4	2	1	pk	30	0	-	0	1	hoofdgebouw	bronsl	ijzv
5	2	1	pk	18	21	keramiek	1	1	hoofdgebouw	bronsl	ijzv
5	2	1	pk	18	22	keramiek	7	1	hoofdgebouw	bronsl	ijzv
6	2	1	pk	16	16	keramiek	1	1	hoofdgebouw	bronsl	ijzv
6	2	1	pk	16	16	bot; dierlijk	1	1	hoofdgebouw	bronsl	ijzv
7	2	1	pk	26	12	keramiek	1	1	hoofdgebouw	bronsl	ijzv
7	2	1	pk	26	12	steen; zandsteen/kwartsiet	1	1	hoofdgebouw	bronsl	ijzv
8	2	1	pk	20	0	-	0	18	hoofdgebouw	bronsl	ijzv
9	2	1	pk	16	23	keramiek	3	1	hoofdgebouw	bronsl	ijzv
10	2	1	pk	14	24	bot; dierlijk	1	1	hoofdgebouw	bronsl	ijzv
11	2	1	pk	14	0	-	0	1	hoofdgebouw	bronsl	ijzv
12	2	1	nat	20	0	-	0	103	natuurlijk spoor	-	-
13	2	1	nat	16	0	-	0	103	natuurlijk spoor	-	-
14	2	1	pk	10	0	-	0	18	hoofdgebouw	bronsl	ijzv
15	2	1	kl	68	45	keramiek	135	27	kuil type 3	bronsl	ijzv
15	2	1	kl	68	45	bot; dierlijk	1	27	kuil type 3	bronsl	ijzv
15	2	1	kl	68	45	steen; tefriet	46	27	kuil type 3	bronsl	ijzv
15	2	1	kl	68	45	steen; zandsteen/kwartsiet	29	27	kuil type 3	bronsl	ijzv
15	2	1	kl	68	46	keramiek	21	27	kuil type 3	bronsl	ijzv
15	2	1	kl	68	46	steen; zandsteen/kwartsiet	1	27	kuil type 3	bronsl	ijzv
15	2	1	kl	68	48	metaal; brons	1	27	kuil type 3	bronsl	ijzv
15	2	1	kl	68	55	keramiek	96	27	kuil type 3	bronsl	ijzv
15	2	1	kl	68	55	steen; tefriet	1	27	kuil type 3	bronsl	ijzv
15	2	1	kl	68	55	steen; zandsteen/kwartsiet	18	27	kuil type 3	bronsl	ijzv
15	2	1	kl	68	56	keramiek	13	27	kuil type 3	bronsl	ijzv
15	2	1	kl	68	56	bot; dierlijk	1	27	kuil type 3	bronsl	ijzv
15	2	1	kl	68	58	keramiek	4	27	kuil type 3	bronsl	ijzv
15	2	1	kl	68	58	steen; zandsteen/kwartsiet	1	27	kuil type 3	bronsl	ijzv
15	2	1	kl	68	59	keramiek	74	27	kuil type 3	bronsl	ijzv
15	2	1	kl	68	59	bot; dierlijk	1	27	kuil type 3	bronsl	ijzv
15	2	1	kl	68	59	steen; zandsteen/kwartsiet	5	27	kuil type 3	bronsl	ijzv
16	2	1	kl	16	27	keramiek	29	25	kuil type 1	bronsl	ijzv
16	2	1	kl	16	27	steen; tefriet	17	25	kuil type 1	bronsl	ijzv
16	2	1	kl	16	27	steen; zandsteen/kwartsiet	2	25	kuil type 1	bronsl	ijzv
16	2	1	kl	16	28	keramiek	26	25	kuil type 1	bronsl	ijzv
16	2	1	kl	16	29	keramiek	63	25	kuil type 1	bronsl	ijzv
16	2	1	kl	16	29	bot; dierlijk	1	25	kuil type 1	bronsl	ijzv
17	2	1	nat	10	0	-	0	103	natuurlijk spoor	-	-
18	2	1	nat	4	0	-	0	103	natuurlijk spoor	-	-
19	2	1	pk	10	0	-	0	100	paalkuil overig	bronsl	ijzv
20	2	1	nat	18	0	-	0	103	natuurlijk spoor	-	-
21	2	1	vsr	0	0	-	0	104	recente verstoring	ntc	ntc
22	2	1	pk	20	0	-	0	2	hoofdgebouw	bronsl	ijzv

spoor	put	vlak	spoorraad	diepte (cm)	vondstnr.	materiaal	aantal	structuur	structuurtype	datering begin	datering eind
24	2	1	pk	16	0	-	0	2	hoofdgebouw	bronsl	ijzv
25	2	1	pk	10	0	-	0	2	hoofdgebouw	bronsl	ijzv
26	2	1	pk	22	0	-	0	2	hoofdgebouw	bronsl	ijzv
27	2	1	pk	10	0	-	0	2	hoofdgebouw	bronsl	ijzv
29	2	1	nat	5	0	-	0	103	natuurlijk spoor	-	-
30	2	1	pk	28	77	keramiek	5	2	hoofdgebouw	bronsl	ijzv
31	2	1	pk	12	68	keramiek	2	2	hoofdgebouw	bronsl	ijzv
32	2	1	pk	20	79	keramiek	7	2	hoofdgebouw	bronsl	ijzv
33	2	1	kl	48	39	keramiek	7	26	kuil type 2	bronsl	ijzv
33	2	1	kl	48	60	keramiek	29	26	kuil type 2	bronsl	ijzv
33	2	1	kl	48	60	bot; dierlijk	1	26	kuil type 2	bronsl	ijzv
33	2	1	kl	48	61	keramiek	16	26	kuil type 2	bronsl	ijzv
33	2	1	kl	48	61	steen; zandsteen/kwartsiet	1	26	kuil type 2	bronsl	ijzv
33	2	1	kl	48	66	keramiek	37	26	kuil type 2	bronsl	ijzv
33	2	1	kl	48	66	bot; dierlijk	3	26	kuil type 2	bronsl	ijzv
33	2	1	kl	48	67	keramiek	22	26	kuil type 2	bronsl	ijzv
34	2	1	nat	8	0	-	0	103	natuurlijk spoor	-	-
35	2	1	nat	10	0	-	0	103	natuurlijk spoor	-	-
36	2	1	nat	10	0	-	0	103	natuurlijk spoor	-	-
37	2	1	pk	10	0	-	0	100	paalkuil overig	bronsl	ijzv
38	2	1	verv	4	0	-	0	102	vervallen	-	-
39	2	1	nat	10	0	-	0	103	natuurlijk spoor	-	-
40	2	1	nat	25	0	-	0	103	natuurlijk spoor	-	-
41	2	1	nat	10	0	-	0	103	natuurlijk spoor	-	-
42	2	1	nat	10	0	-	0	103	natuurlijk spoor	-	-
43	2	1	pk	18	0	-	0	2	hoofdgebouw	bronsl	ijzv
44	2	1	pk	20	0	-	0	2	hoofdgebouw	bronsl	ijzv
45	2	1	pk	10	0	-	0	2	hoofdgebouw	bronsl	ijzv
46	2	1	pk	16	0	-	0	2	hoofdgebouw	bronsl	ijzv
47	2	1	pk	10	0	-	0	2	hoofdgebouw	bronsl	ijzv
48	2	1	pk	10	0	-	0	2	hoofdgebouw	bronsl	ijzv
49	2	1	pk	12	0	-	0	2	hoofdgebouw	bronsl	ijzv
50	2	1	pk	10	0	-	0	2	hoofdgebouw	bronsl	ijzv
51	2	1	nat	2	0	-	0	103	natuurlijk spoor	-	-
52	1	1	pk	26	64	keramiek	14	2	hoofdgebouw	bronsl	ijzv
52	1	1	pk	26	72	steen; zandsteen/kwartsiet	1	2	hoofdgebouw	bronsl	ijzv
53	1	1	pk	20	0	-	0	2	hoofdgebouw	bronsl	ijzv
54	1	1	pk	18	0	-	0	2	hoofdgebouw	bronsl	ijzv
55	1	1	pk	22	0	-	0	2	hoofdgebouw	bronsl	ijzv
56	1	1	pk	22	0	-	0	2	hoofdgebouw	bronsl	ijzv
57	1	1	pk	32	0	-	0	2	hoofdgebouw	bronsl	ijzv
58	1	1	pk	30	74	keramiek	1	2	hoofdgebouw	bronsl	ijzv
59	1	1	pk	30	78	keramiek	1	2	hoofdgebouw	bronsl	ijzv
60	1	1	pk	36	80	keramiek	1	2	hoofdgebouw	bronsl	ijzv
61	1	1	pk	18	0	-	0	100	paalkuil overig	bronsl	ijzv
62	1	1	pk	18	69	keramiek	5	2	hoofdgebouw	bronsl	ijzv
62	1	1	pk	18	71	keramiek	4	2	hoofdgebouw	bronsl	ijzv
63	1	1	pk	14	0	-	0	2	hoofdgebouw	bronsl	ijzv
64	3	1	pk	34	106	keramiek	10	4	spieker	bronsl	ijzv
64	3	1	pk	34	107	keramiek	4	4	spieker	bronsl	ijzv
65	3	1	pk	50	0	-	0	4	spieker	bronsl	ijzv
66	3	1	pk	52	103	keramiek	8	4	spieker	bronsl	ijzv
66	3	1	pk	52	97	keramiek	3	4	spieker	bronsl	ijzv
67	3	1	pk	46	95	keramiek	1	4	spieker	bronsl	ijzv
68	3	1	pk	52	105	keramiek	4	4	spieker	bronsl	ijzv

spoor	put	vlak	spoorraad	diepte (cm)	vondstnr.	materiaal	aantal	structuur	structuurtype	datering begin	datering eind
68	3	1	pk	52	98	keramiek	3	4	spieker	bronsl	ijz
69	3	1	pk	46	104	keramiek	6	4	spieker	bronsl	ijz
69	3	1	pk	46	85	keramiek	1	4	spieker	bronsl	ijz
69	3	1	pk	46	99	keramiek	3	4	spieker	bronsl	ijz
70	3	1	pk	16	100	metaal; ijzer	1	100	paalkuil overig	bronsl	ijz
70	3	1	pk	16	101	metaal; ijzer	1	100	paalkuil overig	bronsl	ijz
70	3	1	pk	16	101	steen; zandsteen/kwartsiet	1	100	paalkuil overig	bronsl	ijz
71	1	1	pk	12	0	-	0	100	paalkuil overig	bronsl	ijz
72	3	1	pk	21	0	-	0	100	paalkuil overig	bronsl	ijz
73	3	1	pk	12	0	-	0	100	paalkuil overig	bronsl	ijz
74	3	1	verv	1	0	-	0	102	vervallen	-	-
75	3	1	pk	12	0	-	0	100	paalkuil overig	bronsl	ijz
76	3	1	pk	10	0	-	0	100	paalkuil overig	bronsl	ijz
77	3	1	nat	1	0	-	0	103	natuurlijk spoor	-	-
78	3	1	kl	60	110	keramiek	31	27	kuil type 3	ijz	ijzm
78	3	1	kl	60	110	bot; dierlijk	2	27	kuil type 3	ijz	ijzm
78	3	1	kl	60	110	steen; zandsteen/kwartsiet	2	27	kuil type 3	ijz	ijzm
78	3	1	kl	60	115	keramiek	6	27	kuil type 3	ijz	ijzm
78	3	1	kl	60	115	bot; dierlijk	1	27	kuil type 3	ijz	ijzm
78	3	1	kl	60	115	steen; overig	0	27	kuil type 3	ijz	ijzm
78	3	1	kl	60	141	keramiek	12	27	kuil type 3	ijz	ijzm
78	3	1	kl	60	143	keramiek	18	27	kuil type 3	ijz	ijzm
78	3	1	kl	60	143	bot; dierlijk	4	27	kuil type 3	ijz	ijzm
78	3	1	kl	60	143	steen; zandsteen/kwartsiet	2	27	kuil type 3	ijz	ijzm
78	3	1	kl	60	144	keramiek	6	27	kuil type 3	ijz	ijzm
78	3	1	kl	60	144	steen; zandsteen/kwartsiet	1	27	kuil type 3	ijz	ijzm
78	3	1	kl	60	84	keramiek	12	27	kuil type 3	ijz	ijzm
78	3	1	kl	60	84	bot; dierlijk	1	27	kuil type 3	ijz	ijzm
78	3	1	kl	60	84	steen; steen overig	1	27	kuil type 3	ijz	ijzm
78	3	1	kl	60	84	steen; zandsteen/kwartsiet	3	27	kuil type 3	ijz	ijzm
79	3	1	pk	28	0	-	0	20	spieker	bronsl	ijz
80	3	1	pk	10	0	-	0	20	spieker	bronsl	ijz
81	3	1	pk	28	0	-	0	20	spieker	bronsl	ijz
82	3	1	pk	30	0	-	0	100	paalkuil overig	bronsl	ijz
83	3	1	pk	32	0	-	0	11	hoofdgebouw	bronsl	ijz
84	3	1	pk	10	0	-	0	20	spieker	bronsl	ijz
85	3	1	pk	24	109	keramiek	2	20	spieker	bronsl	ijz
85	3	1	pk	24	109	steen; zandsteen/kwartsiet	2	20	spieker	bronsl	ijz
86	3	1	pk	13	127	keramiek	4	100	paalkuil overig	bronsl	ijz
87	3	1	pk	16	0	-	0	100	paalkuil overig	bronsl	ijz
88	3	1	pk	20	0	-	0	11	hoofdgebouw	bronsl	ijz
89	3	1	pk	38	113	keramiek	14	11	hoofdgebouw	bronsl	ijz
89	3	1	pk	38	113	steen; zandsteen/kwartsiet	3	11	hoofdgebouw	bronsl	ijz
89	3	1	pk	38	114	keramiek	10	11	hoofdgebouw	bronsl	ijz
89	3	1	pk	38	114	bot; dierlijk	1	11	hoofdgebouw	bronsl	ijz
89	3	1	pk	38	114	steen; zandsteen/kwartsiet	1	11	hoofdgebouw	bronsl	ijz
90	3	1	pk	25	128	keramiek	6	11	hoofdgebouw	bronsl	ijz
91	3	1	pk	10	0	-	0	11	hoofdgebouw	bronsl	ijz
92	3	1	pk	20	0	-	0	11	hoofdgebouw	bronsl	ijz
93	3	1	pk	20	0	-	0	11	hoofdgebouw	bronsl	ijz
94	3	1	pk	18	0	-	0	11	hoofdgebouw	bronsl	ijz
95	3	1	pk	20	0	-	0	11	hoofdgebouw	bronsl	ijz
96	2	1	pk	11	0	-	0	2	hoofdgebouw	bronsl	ijz
97	2	2	pk	8	0	-	0	18	hoofdgebouw	bronsl	ijz
98	2	2	pk	18	0	-	0	18	hoofdgebouw	bronsl	ijz

spoor	put	vlak	spoorraad	diepte (cm)	vondstnr.	materiaal	aantal	structuur	structuurtype	datering begin	datering eind
99	2	2	pk	2	0	-	0	18	hoofdgebouw	bronsl	ijzv
100	2	2	pk	8	0	-	0	1	hoofdgebouw	bronsl	ijzv
101	2	1	pk	0	0	-	0	105	paalkuil overig	bronsl	ijzv
102	2	1	kl	0	0	-	0	0	kuil type 2	bronsl	ijzv
103	3	1	pk	18	126	keramiek	7	11	hoofdgebouw	bronsl	ijzv
104	3	1	verv	1	0	-	0	102	vervallen	-	-
105	3	1	pk	16	0	-	0	100	paalkuil overig	bronsl	ijzv
106	3	1	lgn	20	125	keramiek	5	106	laag, vlak	-	-
107	3	1	pk	28	0	-	0	100	paalkuil overig	bronsl	ijzv
108	3	1	nat	1	0	-	0	103	natuurlijk spoor	-	-
109	3	1	pk	22	0	-	0	100	paalkuil overig	bronsl	ijzv
110	3	1	nat	3	0	-	0	103	natuurlijk spoor	-	-
111	3	1	nat	4	0	-	0	103	natuurlijk spoor	-	-
112	3	1	kl	10	0	-	0	25	kuil type 1	bronsl	ijzv
113	3	1	pk	14	0	-	0	100	paalkuil overig	bronsl	ijzv
114	2	1	pk	8	0	-	0	100	paalkuil overig	bronsl	ijzv
115	2	1	pk	16	0	-	0	18	hoofdgebouw	bronsl	ijzv
116	2	1	pk	14	0	-	0	18	hoofdgebouw	bronsl	ijzv
117	2	1	pk	20	108	steen; zandsteen/kwartsiet	6	18	hoofdgebouw	bronsl	ijzv
118	2	1	pk	20	0	-	0	100	paalkuil overig	bronsl	ijzv
119	2	1	kl	16	0	-	0	25	kuil type 1	bronsl	ijzv
120	2	1	pk	12	0	-	0	18	hoofdgebouw	bronsl	ijzv
121	2	1	pk	18	0	-	0	18	hoofdgebouw	bronsl	ijzv
122	2	1	pk	24	0	-	0	1	hoofdgebouw	bronsl	ijzv
123	2	2	pk	16	0	-	0	18	hoofdgebouw	bronsl	ijzv
124	5	1	gw	28	116	keramiek	3	101	recente sloot	lme	nt
124	5	1	gw	28	119	keramiek	3	101	recente sloot	lme	nt
124	5	1	gw	28	123	keramiek	2	101	recente sloot	lme	nt
124	5	1	gw	28	124	keramiek	2	101	recente sloot	lme	nt
124	5	1	gw	28	130	keramiek	6	101	recente sloot	lme	nt
124	5	1	gw	28	131	keramiek	1	101	recente sloot	lme	nt
124	5	1	gw	28	131	steen; leisteen	1	101	recente sloot	lme	nt
124	5	1	gw	28	131	steen; zandsteen/kwartsiet	2	101	recente sloot	lme	nt
124	5	1	gw	28	132	keramiek	4	101	recente sloot	lme	nt
124	5	1	gw	28	133	keramiek	5	101	recente sloot	lme	nt
124	5	1	gw	28	134	keramiek	1	101	recente sloot	lme	nt
124	5	1	gw	28	135	keramiek	1	101	recente sloot	lme	nt
124	5	1	gw	28	136	keramiek	1	101	recente sloot	lme	nt
124	5	1	gw	28	140	metaal; ijzer	1	101	recente sloot	lme	nt
124	5	1	gw	28	186	keramiek	1	101	recente sloot	lme	nt
124	5	1	gw	28	187	keramiek	1	101	recente sloot	lme	nt
124	5	1	gw	28	188	keramiek	1	101	recente sloot	lme	nt
125	5	1	pk	8	0	-	0	100	paalkuil overig	bronsl	ijzv
126	5	1	pk	14	0	-	0	100	paalkuil overig	bronsl	ijzv
127	5	1	pk	14	0	-	0	100	paalkuil overig	bronsl	ijzv
128	5	1	pk	16	0	-	0	100	paalkuil overig	bronsl	ijzv
129	5	1	pk	22	0	-	0	100	paalkuil overig	bronsl	ijzv
130	5	1	pk	20	0	-	0	100	paalkuil overig	bronsl	ijzv
131	5	1	pk	8	0	-	0	100	paalkuil overig	bronsl	ijzv
132	5	1	pk	12	0	-	0	100	paalkuil overig	bronsl	ijzv
133	5	1	pk	18	0	-	0	7	palenrij	bronsl	ijzv
134	5	1	pk	12	0	-	0	7	palenrij	bronsl	ijzv
135	5	1	pk	22	0	-	0	7	palenrij	bronsl	ijzv
136	5	1	pk	20	0	-	0	100	paalkuil overig	bronsl	ijzv
137	5	1	pk	20	0	-	0	100	paalkuil overig	bronsl	ijzv

spoor	put	vlak	spoorraad	diepte (cm)	vondstnr.	materiaal	aantal	structuur	structuurtype	datering begin	datering eind
138	5	1	pk	20	0	-	0	100	paalkuil overig	bronsl	ijzv
139	5	1	pk	20	0	-	0	7	palenrij	bronsl	ijzv
140	5	1	pk	11	0	-	0	23	spieker	bronsl	ijzv
141	5	1	pk	16	0	-	0	23	spieker	bronsl	ijzv
142	5	1	pk	24	0	-	0	23	spieker	bronsl	ijzv
143	5	1	pk	20	0	-	0	23	spieker	bronsl	ijzv
144	5	1	pk	10	0	-	0	100	paalkuil overig	bronsl	ijzv
145	5	1	pk	20	0	-	0	23	spieker	bronsl	ijzv
146	5	1	pk	22	0	-	0	100	paalkuil overig	bronsl	ijzv
147	5	1	pk	16	146	keramiek	1	100	paalkuil overig	bronsl	ijzv
148	5	1	pk	11	0	-	0	7	palenrij	bronsl	ijzv
149	5	1	pk	10	0	-	0	100	paalkuil overig	bronsl	ijzv
150	5	1	pk	16	0	-	0	100	paalkuil overig	bronsl	ijzv
151	5	1	pk	25	0	-	0	100	paalkuil overig	bronsl	ijzv
152	5	1	lgn	18	0	-	0	106	laag, natuurlijk	-	-
153	3	1	pk	55	137	keramiek	1	11	hoofdgebouw	bronsl	ijzv
154	5	1	pk	8	138	keramiek	1	6	hoofdgebouw	bronsl	ijzv
155	5	1	pk	15	0	-	0	6	hoofdgebouw	bronsl	ijzv
157	5	1	pk	8	0	-	0	6	hoofdgebouw	bronsl	ijzv
158	5	1	pk	8	0	-	0	100	paalkuil overig	bronsl	ijzv
159	5	1	pk	12	0	-	0	6	hoofdgebouw	bronsl	ijzv
160	5	1	pk	38	149	keramiek	6	100	paalkuil overig	bronsl	ijzv
160	5	1	pk	38	163	keramiek	2	100	paalkuil overig	bronsl	ijzv
161	5	1	pk	16	0	-	0	6	hoofdgebouw	bronsl	ijzv
162	5	1	pk	26	0	-	0	6	hoofdgebouw	bronsl	ijzv
163	5	1	pk	16	0	-	0	6	hoofdgebouw	bronsl	ijzv
164	5	1	pk	26	150	keramiek	2	6	hoofdgebouw	bronsl	ijzv
165	5	1	pk	14	0	-	0	6	hoofdgebouw	bronsl	ijzv
166	5	1	pk	10	0	-	0	6	hoofdgebouw	bronsl	ijzv
167	5	1	pk	6	0	-	0	6	hoofdgebouw	bronsl	ijzv
169	5	1	pk	14	0	-	0	6	hoofdgebouw	bronsl	ijzv
170	5	1	pk	6	0	-	0	100	paalkuil overig	bronsl	ijzv
171	5	1	pk	10	0	-	0	100	paalkuil overig	bronsl	ijzv
172	5	1	pk	13	0	-	0	100	paalkuil overig	bronsl	ijzv
173	5	1	pk	10	0	-	0	100	paalkuil overig	bronsl	ijzv
174	5	1	kl	18	0	-	0	26	kuil type 2	bronsl	ijzv
175	5	1	pk	16	0	-	0	100	paalkuil overig	bronsl	ijzv
176	5	1	pk	22	0	-	0	100	paalkuil overig	bronsl	ijzv
177	5	1	pk	10	0	-	0	100	paalkuil overig	bronsl	ijzv
178	5	1	pk	28	0	-	0	100	paalkuil overig	bronsl	ijzv
179	3	2	pk	22	0	-	0	19	palenrij	bronsl	ijzv
180	3	2	pk	22	0	-	0	100	paalkuil overig	bronsl	ijzv
181	3	2	pk	6	0	-	0	100	paalkuil overig	bronsl	ijzv
182	3	2	pk	14	0	-	0	100	paalkuil overig	bronsl	ijzv
183	3	2	pk	20	0	-	0	19	palenrij	bronsl	ijzv
184	3	2	pk	18	0	-	0	4	spieker	bronsl	ijzv
185	3	2	pk	10	0	-	0	19	palenrij	bronsl	ijzv
186	3	2	pk	12	0	-	0	100	paalkuil overig	bronsl	ijzv
187	3	2	pk	26	0	-	0	100	paalkuil overig	bronsl	ijzv
188	3	2	pk	20	0	-	0	20	spieker	bronsl	ijzv
189	3	2	pk	16	0	-	0	100	paalkuil overig	bronsl	ijzv
190	3	2	pk	10	0	-	0	100	paalkuil overig	bronsl	ijzv
191	3	2	kl	50	0	-	0	26	kuil type 2	bronsl	ijzv
192	3	2	pk	18	0	-	0	11	hoofdgebouw	bronsl	ijzv
193	3	2	pk	12	0	-	0	11	hoofdgebouw	bronsl	ijzv

spoor	put	vlak	spoorraad	diepte (cm)	vondstnr.	materiaal	aantal	structuur	structuurtype	datering begin	datering eind
194	3	2	pk	22	0	-	0	20	spieker	bronsl	ijz
195	3	2	pk	16	0	-	0	100	paalkuil overig	bronsl	ijz
196	6	1	pk	14	0	-	0	6	hoofdgebouw	bronsl	ijz
197	6	1	pk	16	164	keramiek	5	6	hoofdgebouw	bronsl	ijz
197	6	1	pk	16	164	steen; steen overig	1	6	hoofdgebouw	bronsl	ijz
198	6	1	pk	4	0	-	0	100	paalkuil overig	bronsl	ijz
199	6	1	pk	18	165	keramiek	1	6	hoofdgebouw	bronsl	ijz
200	6	1	pk	7	0	-	0	100	paalkuil overig	bronsl	ijz
201	6	1	pk	8	0	-	0	100	paalkuil overig	bronsl	ijz
202	6	1	pk	4	0	-	0	100	paalkuil overig	bronsl	ijz
203	6	1	pk	22	0	-	0	100	paalkuil overig	bronsl	ijz
204	6	1	pk	8	0	-	0	6	hoofdgebouw	bronsl	ijz
205	6	1	verv	1	0	-	0	102	vervallen	-	-
206	6	1	pk	8	0	-	0	6	hoofdgebouw	bronsl	ijz
207	6	1	pk	20	0	-	0	16	spieker	bronsl	ijz
208	6	1	pk	17	0	-	0	16	spieker	bronsl	ijz
209	6	1	pk	10	0	-	0	16	spieker	bronsl	ijz
210	6	1	pk	7	0	-	0	100	paalkuil overig	bronsl	ijz
212	6	1	pk	14	0	-	0	8	spieker	bronsl	ijz
214	6	1	pk	16	0	-	0	100	paalkuil overig	bronsl	ijz
215	6	1	verv	1	0	-	0	102	vervallen	-	-
216	6	1	verv	1	0	-	0	102	vervallen	-	-
217	6	1	pk	15	0	-	0	8	spieker	bronsl	ijz
218	6	1	pk	9	0	-	0	8	spieker	bronsl	ijz
219	6	1	pk	9	0	-	0	100	paalkuil overig	bronsl	ijz
220	6	1	pk	10	0	-	0	100	paalkuil overig	bronsl	ijz
221	6	1	pk	4	0	-	0	100	paalkuil overig	bronsl	ijz
222	6	1	pk	9	0	-	0	100	paalkuil overig	bronsl	ijz
223	6	1	verv	1	0	-	0	102	vervallen	-	-
224	6	1	verv	1	0	-	0	102	vervallen	-	-
225	6	1	verv	1	0	-	0	102	vervallen	-	-
226	6	1	pk	8	0	-	0	100	paalkuil overig	bronsl	ijz
227	6	1	pk	16	0	-	0	100	paalkuil overig	bronsl	ijz
228	6	1	pk	4	0	-	0	100	paalkuil overig	bronsl	ijz
229	6	1	nat	1	0	-	0	6	hoofdgebouw	bronsl	ijz
230	6	1	gw	46	148	keramiek	1	101	recente sloot	lme	nt
230	6	1	gw	46	171	keramiek	1	101	recente sloot	lme	nt
231	1	1	pk	16	0	-	0	100	paalkuil overig	bronsl	ijz
232	1	1	kl	12	0	-	0	25	kuil type 1	bronsl	ijz
233	1	1	pk	8	0	-	0	100	paalkuil overig	bronsl	ijz
234	1	1	kl	18	0	-	0	25	kuil type 1	bronsl	ijz
235	1	1	kl	8	0	-	0	100	paalkuil overig	bronsl	ijz
236	1	1	verv	1	0	-	0	102	vervallen	-	-
237	1	1	pk	6	0	-	0	100	paalkuil overig	bronsl	ijz
238	1	1	kl	8	0	-	0	25	kuil type 1	bronsl	ijz
239	1	1	pk	12	0	-	0	100	paalkuil overig	bronsl	ijz
240	1	1	verv	1	0	-	0	102	vervallen	-	-
241	1	1	pk	20	0	-	0	100	paalkuil overig	bronsl	ijz
242	1	1	kl	6	0	-	0	25	kuil type 1	bronsl	ijz
243	1	1	gw	18	182	keramiek	1	101	recente sloot	lme	nt
243	1	1	gw	18	183	keramiek	1	101	recente sloot	lme	nt
244	1	1	kl	40	0	-	0	26	kuil type 2	bronsl	ijz
245	1	1	kl	30	0	-	0	26	kuil type 2	bronsl	ijz
246	1	1	pk	20	0	-	0	100	paalkuil overig	bronsl	ijz
247	1	1	pk	16	0	-	0	100	paalkuil overig	bronsl	ijz

spoor	put	vlak	spoorraad	diepte (cm)	vondstnr.	materiaal	aantal	structuur	structuurtype	datering begin	datering eind
248	5	2	pk	8	0	-	0	100	paalkuil overig	bronsl	ijzv
249	5	2	pk	20	189	keramiek	1	100	paalkuil overig	bronsl	ijzv
250	4	1	pk	20	0	-	0	100	paalkuil overig	bronsl	ijzv
251	4	1	pk	10	0	-	0	100	paalkuil overig	bronsl	ijzv
252	4	1	pk	8	0	-	0	100	paalkuil overig	bronsl	ijzv
253	4	1	pk	14	0	-	0	22	spieker	bronsl	ijzv
254	4	1	pk	30	0	-	0	22	spieker	bronsl	ijzv
255	4	1	pk	6	0	-	0	22	spieker	bronsl	ijzv
256	4	1	pk	18	0	-	0	22	spieker	bronsl	ijzv
257	4	1	pk	18	0	-	0	100	paalkuil overig	bronsl	ijzv
258	4	1	pk	54	213	steen; zandsteen/kwartsiet	1	9	spieker	bronsl	ijzv
259	4	1	pk	28	202	keramiek	1	9	spieker	bronsl	ijzv
259	4	1	pk	28	215	keramiek	2	9	spieker	bronsl	ijzv
260	4	1	pk	46	211	keramiek	32	9	spieker	bronsl	ijzv
261	4	1	pk	52	0	-	0	9	spieker	bronsl	ijzv
262	4	1	pk	26	221	keramiek	2	100	paalkuil overig	bronsl	ijzv
263	4	1	pk	22	0	-	0	100	paalkuil overig	bronsl	ijzv
264	4	1	pk	50	214	keramiek	6	9	spieker	bronsl	ijzv
264	4	1	pk	50	214	steen; zandsteen/kwartsiet	2	9	spieker	bronsl	ijzv
265	4	1	verv	0	0	-	0	102	vervallen	-	-
266	4	1	verv	1	0	-	0	102	vervallen	-	-
267	4	1	pk	50	200	keramiek	3	9	spieker	bronsl	ijzv
267	4	1	pk	50	200	bot; dierlijk	1	9	spieker	bronsl	ijzv
267	4	1	pk	50	212	keramiek	3	9	spieker	bronsl	ijzv
268	4	1	pk	42	209	keramiek	36	9	spieker	bronsl	ijzv
268	4	1	pk	42	209	steen; tefriet	2	9	spieker	bronsl	ijzv
268	4	1	pk	42	209	steen; zandsteen/kwartsiet	1	9	spieker	bronsl	ijzv
269	4	1	pk	20	0	-	0	9	spieker	bronsl	ijzv
270	4	1	verv	0	0	-	0	102	vervallen	-	-
271	4	1	pk	42	208	keramiek	31	9	spieker	bronsl	ijzv
272	4	1	pk	20	0	-	0	100	paalkuil overig	bronsl	ijzv
273	4	1	pk	22	223	keramiek	9	21	spieker	bronsl	ijzv
274	4	1	pk	18	222	keramiek	3	21	spieker	bronsl	ijzv
275	4	1	pk	8	0	-	0	100	paalkuil overig	bronsl	ijzv
276	4	1	pk	20	0	-	0	21	spieker	bronsl	ijzv
277	4	1	pk	22	0	-	0	21	spieker	bronsl	ijzv
278	4	1	verv	0	0	-	0	102	vervallen	-	-
279	4	1	pk	46	225	keramiek	7	10	spieker	bronsl	ijzv
279	4	1	pk	46	225	steen; zandsteen/kwartsiet	1	10	spieker	bronsl	ijzv
280	4	1	pk	50	0	-	0	10	spieker	bronsl	ijzv
281	4	1	pk	29	196	keramiek	1	10	spieker	bronsl	ijzv
281	4	1	pk	29	217	keramiek	7	10	spieker	bronsl	ijzv
281	4	1	pk	29	224	keramiek	8	10	spieker	bronsl	ijzv
282	4	1	pk	16	0	-	0	3	palenrij	bronsl	ijzv
283	4	1	pk	14	0	-	0	100	paalkuil overig	bronsl	ijzv
284	4	1	pk	14	210	keramiek	11	3	palenrij	bronsl	ijzv
285	4	1	pk	50	216	keramiek	2	10	spieker	bronsl	ijzv
285	4	1	pk	50	219	keramiek	12	10	spieker	bronsl	ijzv
286	4	1	pk	45	220	keramiek	5	10	spieker	bronsl	ijzv
286	4	1	pk	45	220	steen; zandsteen/kwartsiet	1	10	spieker	bronsl	ijzv
287	4	1	pk	14	0	-	0	3	palenrij	bronsl	ijzv
288	4	1	pk	24	0	-	0	100	paalkuil overig	bronsl	ijzv
289	4	1	pk	34	230	keramiek	3	100	paalkuil overig	bronsl	ijzv
290	4	1	pk	20	0	-	0	3	palenrij	bronsl	ijzv
291	4	1	pk	20	0	-	0	100	paalkuil overig	bronsl	ijzv

spoor	put	vlak	spoorraad	diepte (cm)	vondstnr.	materiaal	aantal	structuur	structuurtype	datering begin	datering eind
292	4	1	pk	16	197	keramiek	2	100	paalkuil overig	bronsl	ijz
293	4	1	pk	30	0	-	0	100	paalkuil overig	bronsl	ijz
294	4	1	pk	26	0	-	0	17	spieker	bronsl	ijz
295	4	1	pk	24	0	-	0	100	paalkuil overig	bronsl	ijz
296	4	1	pk	26	0	-	0	17	spieker	bronsl	ijz
297	4	1	pk	43	0	-	0	10	spieker	bronsl	ijz
298	4	1	nat	2	0	-	0	103	natuurlijk spoor	-	-
299	4	1	pk	14	0	-	0	11	hoofdgebouw	bronsl	ijz
300	4	1	pk	12	0	-	0	11	hoofdgebouw	bronsl	ijz
301	4	1	gw	10	0	-	0	11	hoofdgebouw	bronsl	ijz
302	4	1	pk	18	0	-	0	11	hoofdgebouw	bronsl	ijz
303	4	1	pk	12	0	-	0	11	hoofdgebouw	bronsl	ijz
304	4	1	pk	6	0	-	0	11	hoofdgebouw	bronsl	ijz
305	4	1	pk	46	268	keramiek	2	12	spieker	bronsl	ijz
306	4	1	pk	16	0	-	0	12	spieker	bronsl	ijz
307	4	1	pk	30	0	-	0	12	spieker	bronsl	ijz
308	4	1	pk	6	0	-	0	100	paalkuil overig	bronsl	ijz
309	4	1	pk	46	284	keramiek	2	12	spieker	bronsl	ijz
310	4	1	pk	22	0	-	0	11	hoofdgebouw	bronsl	ijz
311	4	1	pk	40	260	keramiek	5	12	spieker	bronsl	ijz
312	4	1	pk	20	0	-	0	100	paalkuil overig	bronsl	ijz
313	4	1	pk	16	0	-	0	100	paalkuil overig	bronsl	ijz
314	4	1	pk	12	0	-	0	17	spieker	bronsl	ijz
315	4	1	pk	50	269	keramiek	4	12	spieker	bronsl	ijz
316	4	1	pk	24	231	keramiek	3	11	hoofdgebouw	bronsl	ijz
316	4	1	pk	24	231	bot; dierlijk	1	11	hoofdgebouw	bronsl	ijz
316	4	1	pk	24	266	steen; zandsteen/kwartsiet	1	11	hoofdgebouw	bronsl	ijz
318	4	1	pk	18	0	-	0	11	hoofdgebouw	bronsl	ijz
319	4	1	pk	14	0	-	0	11	hoofdgebouw	bronsl	ijz
320	4	1	pk	42	277	keramiek	9	12	spieker	bronsl	ijz
320	4	1	pk	42	277	steen; zandsteen/kwartsiet	2	12	spieker	bronsl	ijz
321	4	1	pk	14	0	-	0	100	paalkuil overig	bronsl	ijz
322	4	1	gw	6	271	keramiek	9	11	hoofdgebouw	bronsl	ijz
323	4	1	pk	16	0	-	0	17	spieker	bronsl	ijz
324	4	1	pk	50	282	keramiek	22	12	spieker	bronsl	ijz
325	4	1	pk	26	0	-	0	11	hoofdgebouw	bronsl	ijz
326	4	1	pk	12	0	-	0	11	hoofdgebouw	bronsl	ijz
327	4	1	pk	20	262	keramiek	2	11	hoofdgebouw	bronsl	ijz
328	4	1	pk	8	0	-	0	11	hoofdgebouw	bronsl	ijz
329	4	1	pk	4	0	-	0	100	paalkuil overig	bronsl	ijz
330	4	1	pk	14	263	keramiek	2	11	hoofdgebouw	bronsl	ijz
331	4	1	pk	12	0	-	0	11	hoofdgebouw	bronsl	ijz
332	4	1	pk	10	0	-	0	11	hoofdgebouw	bronsl	ijz
334	4	1	pk	14	252	keramiek	1	11	hoofdgebouw	bronsl	ijz
334	4	1	pk	14	272	keramiek	7	11	hoofdgebouw	bronsl	ijz
335	4	1	pk	16	0	-	0	11	hoofdgebouw	bronsl	ijz
336	4	1	pk	12	0	-	0	11	hoofdgebouw	bronsl	ijz
338	4	1	kl	40	253	keramiek	30	26	kuil type 2	bronsl	ijz
338	4	1	kl	40	253	steen; tefriet	1	26	kuil type 2	bronsl	ijz
338	4	1	kl	40	253	steen; zandsteen/kwartsiet	2	26	kuil type 2	bronsl	ijz
338	4	1	kl	40	257	steen; tefriet	500	26	kuil type 2	bronsl	ijz
338	4	1	kl	40	258	keramiek	3	26	kuil type 2	bronsl	ijz
338	4	1	kl	40	258	steen; zandsteen/kwartsiet	3	26	kuil type 2	bronsl	ijz
338	4	1	kl	40	259	keramiek	1	26	kuil type 2	bronsl	ijz
338	4	1	kl	40	259	steen; zandsteen/kwartsiet	2	26	kuil type 2	bronsl	ijz

spoor	put	vlak	spoorraad	diepte (cm)	vondstnr.	materiaal	aantal	structuur	structuurtype	datering begin	datering eind
339	4	1	pk	10	0	-	0	6	hoofdgebouw	bronsl	ijzv
340	4	1	pk	14	250	keramiek	1	6	hoofdgebouw	bronsl	ijzv
340	4	1	pk	14	250	steen; zandsteen/kwartsiet	1	6	hoofdgebouw	bronsl	ijzv
341	4	1	pk	8	0	-	0	6	hoofdgebouw	bronsl	ijzv
342	4	1	pk	14	0	-	0	11	hoofdgebouw	bronsl	ijzv
343	4	1	pk	16	0	-	0	11	hoofdgebouw	bronsl	ijzv
344	4	1	pk	8	0	-	0	11	hoofdgebouw	bronsl	ijzv
345	4	1	pk	8	0	-	0	11	hoofdgebouw	bronsl	ijzv
346	4	1	pk	10	0	-	0	11	hoofdgebouw	bronsl	ijzv
347	4	1	pk	12	0	-	0	11	hoofdgebouw	bronsl	ijzv
348	4	1	pk	14	0	-	0	11	hoofdgebouw	bronsl	ijzv
349	4	1	pk	20	0	-	0	11	hoofdgebouw	bronsl	ijzv
350	4	1	gw	4	236	steen; leisteen	1	11	hoofdgebouw	bronsl	ijzv
350	4	1	gw	4	236	steen; zandsteen/kwartsiet	5	11	hoofdgebouw	bronsl	ijzv
351	4	1	pk	42	201	keramiek	7	11	hoofdgebouw	bronsl	ijzv
351	4	1	pk	42	232	keramiek	4	11	hoofdgebouw	bronsl	ijzv
351	4	1	pk	42	232	bot; dierlijk	1	11	hoofdgebouw	bronsl	ijzv
351	4	1	pk	42	233	keramiek	5	11	hoofdgebouw	bronsl	ijzv
351	4	1	pk	42	234	steen; zandsteen/kwartsiet	2	11	hoofdgebouw	bronsl	ijzv
351	4	1	pk	42	235	keramiek	5	11	hoofdgebouw	bronsl	ijzv
351	4	1	pk	42	249	keramiek	2	11	hoofdgebouw	bronsl	ijzv
351	4	1	pk	42	273	keramiek	4	11	hoofdgebouw	bronsl	ijzv
351	4	1	pk	42	273	steen; zandsteen/kwartsiet	3	11	hoofdgebouw	bronsl	ijzv
351	4	1	pk	42	274	keramiek	12	11	hoofdgebouw	bronsl	ijzv
351	4	1	pk	42	274	steen; zandsteen/kwartsiet	1	11	hoofdgebouw	bronsl	ijzv
352	4	1	pk	15	0	-	0	12	spieker	bronsl	ijzv
353	4	1	pk	10	0	-	0	100	paalkuil overig	bronsl	ijzv
354	4	1	gw	6	248	keramiek	1	11	hoofdgebouw	bronsl	ijzv
355	4	1	pk	12	0	-	0	100	paalkuil overig	bronsl	ijzv
356	4	1	pk	16	0	-	0	100	paalkuil overig	bronsl	ijzv
357	4	1	pk	14	0	-	0	6	hoofdgebouw	bronsl	ijzv
358	4	1	pk	10	0	-	0	6	hoofdgebouw	bronsl	ijzv
359	4	1	pk	10	0	-	0	6	hoofdgebouw	bronsl	ijzv
360	4	1	kl	58	203	keramiek	15	26	kuil type 2	bronsl	ijzv
360	4	1	kl	58	203	steen; zandsteen/kwartsiet	2	26	kuil type 2	bronsl	ijzv
360	4	1	kl	58	278	keramiek	17	26	kuil type 2	bronsl	ijzv
360	4	1	kl	58	283	keramiek	1	26	kuil type 2	bronsl	ijzv
360	4	1	kl	58	285	keramiek	1	26	kuil type 2	bronsl	ijzv
360	4	1	kl	58	285	bot; dierlijk	1	26	kuil type 2	bronsl	ijzv
360	4	1	kl	58	285	steen; zandsteen/kwartsiet	2	26	kuil type 2	bronsl	ijzv
360	4	1	kl	58	286	keramiek	7	26	kuil type 2	bronsl	ijzv
360	4	1	kl	58	332	keramiek	3	26	kuil type 2	bronsl	ijzv
361	6	1	verv	0	0	-	0	102	vervallen	-	-
362	6	1	pk	10	0	-	0	100	paalkuil overig	bronsl	ijzv
363	6	1	verv	0	0	-	0	102	vervallen	-	-
364	6	1	verv	0	0	-	0	102	vervallen	-	-
365	6	1	verv	0	0	-	0	102	vervallen	-	-
366	6	1	verv	0	0	-	0	102	vervallen	-	-
367	6	1	verv	0	0	-	0	102	vervallen	-	-
368	6	1	pk	8	0	-	0	100	paalkuil overig	bronsl	ijzv
369	6	1	pk	12	0	-	0	100	paalkuil overig	bronsl	ijzv
371	6	1	gw	32	247	keramiek	8	101	recente sloot	lme	nt
371	6	1	gw	32	247	steen; zandsteen/kwartsiet	4	101	recente sloot	lme	nt
372	6	1	verv	0	0	-	0	102	vervallen	-	-
373	6	1	pk	20	0	-	0	100	paalkuil overig	bronsl	ijzv

spoor	put	vlak	spoorraad	diepte (cm)	vondstnr.	materiaal	aantal	structuur	structuurtype	datering begin	datering eind
374	6	1	pk	18	0	-	0	100	paalkuil overig	bronsl	ijzv
375	6	1	pk	12	0	-	0	100	paalkuil overig	bronsl	ijzv
376	4	1	pk	8	0	-	0	11	hoofdgebouw	bronsl	ijzv
377	6	1	kl	14	0	-	0	25	kuil type 1	bronsl	ijzv
378	1	2	pk	8	0	-	0	100	paalkuil overig	bronsl	ijzv
379	6	1	pk	18	0	-	0	100	paalkuil overig	bronsl	ijzv
380	6	1	verv	0	0	-	0	102	vervallen	-	-
381	6	1	pk	8	0	-	0	100	paalkuil overig	bronsl	ijzv
382	7	1	pk	10	0	-	0	24	spieker	bronsl	ijzv
383	7	1	pk	14	0	-	0	24	spieker	bronsl	ijzv
384	7	1	pk	10	0	-	0	100	paalkuil overig	bronsl	ijzv
385	7	1	nat	1	0	-	0	103	natuurlijk spoor	-	-
386	7	1	pk	18	0	-	0	24	spieker	bronsl	ijzv
388	7	1	pk	30	0	-	0	100	paalkuil overig	bronsl	ijzv
389	7	1	nat	1	0	-	0	103	natuurlijk spoor	-	-
390	7	1	nat	1	0	-	0	103	natuurlijk spoor	-	-
391	7	1	pk	16	0	-	0	100	paalkuil overig	bronsl	ijzv
392	7	1	kl	16	0	-	0	25	kuil type 1	bronsl	ijzv
393	7	1	pk	6	0	-	0	100	paalkuil overig	bronsl	ijzv
394	7	1	pk	16	0	-	0	15	palenrij	bronsl	ijzv
395	7	1	pk	12	0	-	0	100	paalkuil overig	bronsl	ijzv
396	7	1	pk	12	0	-	0	100	paalkuil overig	bronsl	ijzv
397	7	1	gw	0	242	keramiek	1	101	recente sloot	lme	nt
398	7	1	pk	10	0	-	0	100	paalkuil overig	bronsl	ijzv
399	7	1	kl	16	0	-	0	25	kuil type 1	bronsl	ijzv
400	7	1	pk	26	291	keramiek	1	15	palenrij	bronsl	ijzv
401	7	1	pk	36	0	-	0	15	palenrij	bronsl	ijzv
402	7	1	kl	12	0	-	0	25	kuil type 1	bronsl	ijzv
404	7	1	kl	22	0	-	0	25	kuil type 1	bronsl	ijzv
405	7	1	pk	12	0	-	0	100	paalkuil overig	bronsl	ijzv
406	7	1	pk	16	0	-	0	5	palenrij	bronsl	ijzv
407	7	1	pk	30	0	-	0	100	paalkuil overig	bronsl	ijzv
408	7	1	pk	14	0	-	0	5	palenrij	bronsl	ijzv
409	7	1	gw	18	0	-	0	28	greppel	bronsl	ijzv
410	7	1	pk	24	0	-	0	5	palenrij	bronsl	ijzv
411	7	1	pk	8	0	-	0	100	paalkuil overig	bronsl	ijzv
412	7	1	pk	10	0	-	0	100	paalkuil overig	bronsl	ijzv
413	7	1	pk	10	0	-	0	100	paalkuil overig	bronsl	ijzv
414	7	1	pk	14	0	-	0	100	paalkuil overig	bronsl	ijzv
415	7	1	pk	18	0	-	0	5	palenrij	bronsl	ijzv
416	7	1	pk	12	0	-	0	100	paalkuil overig	bronsl	ijzv
417	7	1	nat	1	0	-	0	103	natuurlijk spoor	-	-
418	7	1	pk	24	0	-	0	100	paalkuil overig	bronsl	ijzv
419	7	1	nat	1	0	-	0	103	natuurlijk spoor	-	-
420	7	1	pk	20	0	-	0	100	paalkuil overig	bronsl	ijzv
421	7	1	nat	1	0	-	0	103	natuurlijk spoor	-	-
422	4	1	pk	12	0	-	0	11	hoofdgebouw	bronsl	ijzv
423	4	1	pk	16	261	keramiek	2	100	paalkuil overig	bronsl	ijzv
424	4	1	pk	32	0	-	0	100	paalkuil overig	bronsl	ijzv
425	8	1	kl	0	0	-	0	26	kuil type 2	bronsl	ijzv
426	8	1	pk	34	287	keramiek	43	100	paalkuil overig	bronsl	ijzv
427	8	1	pk	14	0	-	0	100	paalkuil overig	bronsl	ijzv
428	8	1	pk	14	0	-	0	1	hoofdgebouw	bronsl	ijzv
429	8	1	kl	6	0	-	0	100	paalkuil overig	bronsl	ijzv
430	8	1	verv	1	0	-	0	102	vervallen	-	-

spoor	put	vlak	spoorraad	diepte (cm)	vondstnr.	materiaal	aantal	structuur	structuurtype	datering begin	datering eind
431	8	1	pk	12	0	-	0	1	hoofdgebouw	bronsl	ijzv
432	8	1	pk	13	0	-	0	1	hoofdgebouw	bronsl	ijzv
433	8	1	pk	22	0	-	0	100	paalkuil overig	bronsl	ijzv
434	8	1	pk	22	0	-	0	100	paalkuil overig	bronsl	ijzv
435	8	1	pk	17	0	-	0	100	paalkuil overig	bronsl	ijzv
436	8	1	vsr	34	0	-	0	104	recente verstoring	ntc	ntc
437	9	1	nat	2	0	-	0	103	natuurlijk spoor	-	-
438	9	1	nat	2	0	-	0	103	natuurlijk spoor	-	-
439	9	1	gw	8	0	-	0	28	greppel	bronsl	ijzv
440	9	1	pk	10	0	-	0	100	paalkuil overig	bronsl	ijzv
441	9	1	pk	22	0	-	0	13	spieker	bronsl	ijzv
442	9	1	kl	16	296	keramiek	3	25	kuil type 1	bronsl	ijzv
443	9	1	pk	24	0	-	0	13	spieker	bronsl	ijzv
444	9	1	nat	4	0	-	0	103	natuurlijk spoor	-	-
445	9	1	pk	26	297	keramiek	1	13	spieker	bronsl	ijzv
446	9	1	pk	26	292	keramiek	1	13	spieker	bronsl	ijzv
447	9	1	pk	14	0	-	0	100	paalkuil overig	bronsl	ijzv
448	9	1	gw	10	0	-	0	28	greppel	bronsl	ijzv
449	9	1	nat	1	0	-	0	103	natuurlijk spoor	-	-
450	9	1	nat	20	0	-	0	103	natuurlijk spoor	-	-
451	9	1	nat	1	0	-	0	103	natuurlijk spoor	-	-
452	9	1	pk	26	0	-	0	13	spieker	bronsl	ijzv
453	4	2	pk	16	0	-	0	100	paalkuil overig	bronsl	ijzv
454	4	2	pk	12	0	-	0	22	spieker	bronsl	ijzv
455	9	1	nat	1	293	keramiek	2	103	natuurlijk spoor	-	-
456	7	2	pk	12	0	-	0	100	paalkuil overig	bronsl	ijzv
457	9	1	kl	16	0	-	0	25	kuil type 1	bronsl	ijzv
458	9	1	kl	36	0	-	0	26	kuil type 2	bronsl	ijzv
459	9	1	pk	10	0	-	0	100	paalkuil overig	bronsl	ijzv
460	9	1	nat	4	0	-	0	103	natuurlijk spoor	-	-
461	9	1	kl	0	0	-	0	26	kuil type 2	bronsl	ijzv
462	9	1	nat	4	0	-	0	103	natuurlijk spoor	-	-
463	9	1	nat	4	0	-	0	103	natuurlijk spoor	-	-
464	9	1	gw	12	0	-	0	28	greppel	bronsl	ijzv
465	9	1	pk	9	0	-	0	100	paalkuil overig	bronsl	ijzv
466	9	1	pk	24	299	keramiek	9	13	spieker	bronsl	ijzv
467	9	1	pk	12	298	keramiek	1	13	spieker	bronsl	ijzv
468	9	1	pk	35	301	keramiek	1	13	spieker	bronsl	ijzv
469	9	1	pk	22	0	-	0	13	spieker	bronsl	ijzv
470	9	1	pk	22	0	-	0	13	spieker	bronsl	ijzv
471	9	1	pk	22	300	keramiek	3	13	spieker	bronsl	ijzv
472	9	1	pk	20	0	-	0	13	spieker	bronsl	ijzv
473	9	1	pk	26	0	-	0	13	spieker	bronsl	ijzv
475	9	1	kl	12	0	-	0	25	kuil type 1	bronsl	ijzv
476	9	1	pk	10	0	-	0	100	paalkuil overig	bronsl	ijzv
477	9	1	nat	10	0	-	0	103	natuurlijk spoor	-	-
478	9	1	kl	16	305	keramiek	2	25	kuil type 1	bronsl	ijzv
478	9	1	kl	16	305	metaal; ijzer	1	25	kuil type 1	bronsl	ijzv
479	9	1	pk	35	0	-	0	13	spieker	bronsl	ijzv
480	10	1	pk	35	306	keramiek	1	100	paalkuil overig	bronsl	ijzv
481	10	1	pk	11	0	-	0	100	paalkuil overig	bronsl	ijzv
483	10	1	pk	20	0	-	0	100	paalkuil overig	bronsl	ijzv
484	10	1	pk	18	0	-	0	14	palenrij	bronsl	ijzv
485	10	1	pk	20	0	-	0	14	palenrij	bronsl	ijzv
486	10	1	pk	18	0	-	0	14	palenrij	bronsl	ijzv

spoor	put	vlak	spoorraad	diepte (cm)	vondstnr.	materiaal	aantal	structuur	structuurtype	datering begin	datering eind
487	10	1	nat	5	0	-	0	103	natuurlijk spoor	-	-
488	10	1	verv	3	0	-	0	102	vervallen	-	-
489	10	1	pk	10	0	-	0	100	paalkuil overig	bronsl	ijzv
490	10	1	pk	6	0	-	0	100	paalkuil overig	bronsl	ijzv
491	10	1	pk	18	0	-	0	100	paalkuil overig	bronsl	ijzv
492	10	1	pk	20	333	keramiek	2	14	palenrij	bronsl	ijzv
493	10	1	nat	4	0	-	0	103	natuurlijk spoor	-	-
494	10	1	nat	4	0	-	0	103	natuurlijk spoor	-	-
495	10	1	nat	4	0	-	0	103	natuurlijk spoor	-	-
496	10	1	nat	4	0	-	0	103	natuurlijk spoor	-	-
497	10	1	nat	4	0	-	0	103	natuurlijk spoor	-	-
498	10	1	pk	12	0	-	0	100	paalkuil overig	bronsl	ijzv
499	10	1	nat	4	0	-	0	103	natuurlijk spoor	-	-
500	10	1	nat	5	0	-	0	103	natuurlijk spoor	-	-
501	10	1	nat	4	0	-	0	103	natuurlijk spoor	-	-
502	10	1	nat	4	0	-	0	103	natuurlijk spoor	-	-
503	10	1	nat	4	0	-	0	103	natuurlijk spoor	-	-
504	10	1	nat	4	0	-	0	103	natuurlijk spoor	-	-
505	10	1	nat	4	0	-	0	103	natuurlijk spoor	-	-
506	10	1	nat	8	0	-	0	103	natuurlijk spoor	-	-
507	10	1	nat	4	0	-	0	103	natuurlijk spoor	-	-
508	10	1	pk	12	0	-	0	100	paalkuil overig	bronsl	ijzv
509	10	1	nat	4	0	-	0	103	natuurlijk spoor	-	-
510	10	1	pk	12	0	-	0	100	paalkuil overig	bronsl	ijzv
511	10	1	gw	46	307	keramiek	1	101	recente sloot	lme	nt
511	10	1	gw	46	309	keramiek	4	101	recente sloot	lme	nt
511	10	1	gw	46	309	metaal; ijzer	1	101	recente sloot	lme	nt
511	10	1	gw	46	309	steen; zandsteen/kwartsiet	1	101	recente sloot	lme	nt
511	10	1	gw	46	330	keramiek	1	101	recente sloot	lme	nt
511	10	1	gw	46	330	steen; zandsteen/kwartsiet	1	101	recente sloot	lme	nt
512	10	1	kl	62	0	-	0	27	kuil type 3	bronsl	ijzv
513	10	1	pk	14	0	-	0	100	paalkuil overig	bronsl	ijzv
514	10	1	pk	14	0	-	0	100	paalkuil overig	bronsl	ijzv
515	10	1	nat	4	0	-	0	103	natuurlijk spoor	-	-
516	10	1	nat	4	0	-	0	103	natuurlijk spoor	-	-
517	10	1	nat	4	0	-	0	103	natuurlijk spoor	-	-
518	10	1	pk	14	0	-	0	100	paalkuil overig	bronsl	ijzv
519	10	1	pk	10	0	-	0	100	paalkuil overig	bronsl	ijzv
520	10	1	pk	6	0	-	0	100	paalkuil overig	bronsl	ijzv
521	10	1	verv	3	0	-	0	102	vervallen	-	-
522	10	1	pk	10	0	-	0	100	paalkuil overig	bronsl	ijzv
523	10	1	nat	3	0	-	0	103	natuurlijk spoor	-	-
524	10	1	pk	10	0	-	0	100	paalkuil overig	bronsl	ijzv
525	11	1	nat	4	0	-	0	103	natuurlijk spoor	-	-
526	11	1	nat	4	0	-	0	103	natuurlijk spoor	-	-
527	11	1	nat	4	0	-	0	103	natuurlijk spoor	-	-
528	11	1	nat	4	0	-	0	103	natuurlijk spoor	-	-
529	11	1	nat	4	0	-	0	103	natuurlijk spoor	-	-
530	11	1	nat	4	0	-	0	103	natuurlijk spoor	-	-
531	11	1	nat	4	0	-	0	103	natuurlijk spoor	-	-
532	11	1	nat	4	0	-	0	103	natuurlijk spoor	-	-
533	11	1	nat	4	0	-	0	103	natuurlijk spoor	-	-
534	11	1	nat	4	0	-	0	103	natuurlijk spoor	-	-
535	11	1	nat	4	0	-	0	103	natuurlijk spoor	-	-
536	11	1	nat	4	0	-	0	103	natuurlijk spoor	-	-

spoor	put	vlak	spoorraad	diepte (cm)	vondstnr.	materiaal	aantal	structuur	structuurtype	datering begin	datering eind
537	11	1	nat	4	0	-	0	103	natuurlijk spoor	-	-
538	11	1	nat	4	0	-	0	103	natuurlijk spoor	-	-
539	11	1	nat	4	0	-	0	103	natuurlijk spoor	-	-
540	11	1	nat	4	0	-	0	103	natuurlijk spoor	-	-
541	11	1	nat	4	0	-	0	103	natuurlijk spoor	-	-
542	11	1	nat	4	0	-	0	103	natuurlijk spoor	-	-
543	11	1	gw	0	311	keramiek	4	101	recente sloot	lme	nt
543	11	1	gw	0	311	metaal; ijzer	1	101	recente sloot	lme	nt
543	11	1	gw	0	311	bot; dierlijk	1	101	recente sloot	lme	nt
544	11	1	nat	4	0	-	0	103	natuurlijk spoor	-	-
545	11	1	nat	4	0	-	0	103	natuurlijk spoor	-	-
546	11	1	nat	4	0	-	0	103	natuurlijk spoor	-	-
547	11	1	nat	4	0	-	0	103	natuurlijk spoor	-	-
548	11	1	nat	4	0	-	0	103	natuurlijk spoor	-	-
549	11	1	nat	4	0	-	0	103	natuurlijk spoor	-	-
550	11	1	nat	4	0	-	0	103	natuurlijk spoor	-	-
551	11	1	nat	4	0	-	0	103	natuurlijk spoor	-	-
552	11	1	nat	4	0	-	0	103	natuurlijk spoor	-	-
553	11	1	nat	2	0	-	0	103	natuurlijk spoor	-	-
554	11	1	pk	14	0	-	0	100	paalkuil overig	bronsl	ijzv
555	11	1	gw	6	0	-	0	101	recente sloot	lme	nt
556	11	1	pk	18	0	-	0	100	paalkuil overig	bronsl	ijzv
557	11	1	kl	22	0	-	0	25	kuil type 1	bronsl	ijzv
558	11	1	pk	21	312	keramiek	2	100	paalkuil overig	bronsl	ijzv
559	11	1	kl	16	0	-	0	25	kuil type 1	bronsl	ijzv
560	11	1	kl	36	313	keramiek	1	26	kuil type 2	bronsl	ijzv
560	11	1	kl	36	313	steen; zandsteen/kwartsiet	1	26	kuil type 2	bronsl	ijzv
561	11	1	nat	1	0	-	0	103	natuurlijk spoor	-	-
562	11	1	pk	12	0	-	0	100	paalkuil overig	bronsl	ijzv
563	11	1	pk	20	0	-	0	100	paalkuil overig	bronsl	ijzv
564	11	1	kl	16	0	-	0	25	kuil type 1	bronsl	ijzv
565	2	1	vsr	0	0	-	0	104	recente verstoring	ntc	ntc
2999	2	1	vsr	0	0	-	0	104	recente verstoring	ntc	ntc
3999	3	1	vsr	0	0	-	0	104	recente verstoring	ntc	ntc
4999	4	1	vsr	0	0	-	0	104	recente verstoring	ntc	ntc
5999	5	1	vsr	0	0	-	0	104	recente verstoring	ntc	ntc
6999	6	1	vsr	0	0	-	0	104	recente verstoring	ntc	ntc
7999	7	1	vsr	0	0	-	0	104	recente verstoring	ntc	ntc
8999	8	1	vsr	0	0	-	0	104	recente verstoring	ntc	ntc
10999	10	1	vsr	0	0	-	0	104	recente verstoring	ntc	ntc
11999	11	1	vsr	0	0	-	0	104	recente verstoring	ntc	ntc
15000	1	1	lgo	0	0	-	0	106	laag, vlak	-	-
15010	1	1	lgn	0	153	keramiek	2	106	laag, vlak	bronsl	rom
15010	1	1	lgn	0	153	steen; leisteen	1	106	laag, vlak	-	-
15010	1	1	lgn	0	153	steen; zandsteen/kwartsiet	2	106	laag, vlak	-	-
15010	1	1	lgn	0	176	keramiek	1	106	laag, vlak	rom	rom
15010	1	1	lgn	0	177	keramiek	2	106	laag, vlak	-	-
15010	1	1	lgn	0	62	keramiek	1	106	laag, vlak	bronsl	ijz
15020	1	1	lgc	0	151	metaal; koper	1	106	laag, vlak	ntb	ntc
15020	1	1	lgc	0	152	keramiek	4	106	laag, vlak	bronsl	ijz
15020	1	1	lgc	0	152	steen; zandsteen/kwartsiet	2	106	laag, vlak	-	-
15020	1	1	lgc	0	154	keramiek	7	106	laag, vlak	bronsl	ijz
15020	1	1	lgc	0	154	steen; zandsteen/kwartsiet	1	106	laag, vlak	-	-
15020	1	1	lgc	0	155	keramiek	4	106	laag, vlak	bronsl	ijz
15020	1	1	lgc	0	155	steen; zandsteen/kwartsiet	1	106	laag, vlak	-	-

spoor	put	vlak	spoorraad	diepte (cm)	vondstnr.	materiaal	aantal	structuur	structuurtype	datering begin	datering eind
15020	1	1	lgc	0	156	keramiek	5	106	laag, vlak	bronsl	ijz
15020	1	1	lgc	0	156	steen; zandsteen/kwartsiet	1	106	laag, vlak	-	-
15020	1	1	lgc	0	157	keramiek	5	106	laag, vlak	bronsl	ijz
15020	1	1	lgc	0	157	steen; zandsteen/kwartsiet	2	106	laag, vlak	-	-
15020	1	1	lgc	0	158	keramiek	8	106	laag, vlak	romm	roml
15020	1	1	lgc	0	158	steen; zandsteen/kwartsiet	1	106	laag, vlak	-	-
15020	1	1	lgc	0	159	keramiek	3	106	laag, vlak	bronsl	ijz
15020	1	1	lgc	0	160	keramiek	5	106	laag, vlak	bronsl	rom
15020	1	1	lgc	0	161	keramiek	3	106	laag, vlak	bronsl	rom
15020	1	1	lgc	0	172	keramiek	7	106	laag, vlak	bronsl	ijz
15020	1	1	lgc	0	172	steen; zandsteen/kwartsiet	1	106	laag, vlak	-	-
15020	1	1	lgc	0	173	keramiek	2	106	laag, vlak	rom	rom
15020	1	1	lgc	0	174	keramiek	2	106	laag, vlak	bronsl	ijz
15020	1	1	lgc	0	175	keramiek	1	106	laag, vlak	bronsl	ijz
15020	1	1	lgc	0	178	keramiek	11	106	laag, vlak	bronsl	ijz
15020	1	1	lgc	0	179	steen; zandsteen/kwartsiet	1	106	laag, vlak	-	-
15020	1	1	lgc	0	180	metaal; ijzer	1	106	laag, vlak	ijzl	me
15020	1	1	lgc	0	181	keramiek	3	106	laag, vlak	bronsl	ijz
15020	1	1	lgc	0	184	steen; steen overig	1	106	laag, vlak	-	-
15020	1	1	lgc	0	184	steen; zandsteen/kwartsiet	2	106	laag, vlak	-	-
15020	1	1	lgc	0	185	keramiek	4	106	laag, vlak	bronsl	ijz
15020	1	1	lgc	0	185	steen; zandsteen/kwartsiet	1	106	laag, vlak	-	-
15020	1	1	lgc	0	63	keramiek	1	106	laag, vlak	bronsl	ijz
15020	1	1	lgc	0	63	steen; zandsteen/kwartsiet	1	106	laag, vlak	-	-
15021	1	1	lgn	0	0	-	0	105	laag, profiel	-	-
15040	1	1	lgn	0	0	-	0	106	laag, vlak	-	-
15045	1	1	lgn	0	0	-	0	106	laag, vlak	-	-
15050	1	1	lgn	0	0	-	0	106	laag, vlak	-	-
25000	2	1	lgo	0	2	metaal; koper	3	105	laag, profiel	ntb	ntc
25000	2	1	lgo	0	2	metaal; ijzer	6	105	laag, profiel	ntc	ntc
25000	2	1	lgo	0	2	metaal; lood	3	105	laag, profiel	nt	nt
25010	2	1	lgn	0	17	keramiek	5	105	laag, profiel	bronsl	romm
25010	2	1	lgn	0	17	steen; zandsteen/kwartsiet	1	105	laag, profiel	-	-
25010	2	1	lgn	0	31	keramiek	5	105	laag, profiel	vmec	lmea
25010	2	1	lgn	0	31	steen; zandsteen/kwartsiet	2	105	laag, profiel	-	-
25010	2	1	lgn	0	32	keramiek	5	105	laag, profiel	vmec	vmed
25010	2	1	lgn	0	35	keramiek	5	105	laag, profiel	ijz	rom
25010	2	1	lgn	0	35	steen; zandsteen/kwartsiet	1	105	laag, profiel	-	-
25010	2	1	lgn	0	42	steen; zandsteen/kwartsiet	2	105	laag, profiel	-	-
25010	2	1	lgn	0	43	keramiek	1	105	laag, profiel	vmec	vmed
25010	2	1	lgn	0	4	keramiek	5	105	laag, profiel	romm	vmec
25010	2	1	lgn	0	5	keramiek	2	105	laag, profiel	-	-
25010	2	1	lgn	0	5	steen; zandsteen/kwartsiet	3	105	laag, profiel	romm	romm
25010	2	1	lgn	0	8	keramiek	1	105	laag, profiel	romv	romm
25010	2	1	lgn	0	8	steen; steen overig	1	105	laag, profiel	-	-
25010	2	1	lgn	0	8	steen; zandsteen/kwartsiet	1	105	laag, profiel	-	-
25010	2	1	lgn	0	11	steen; zandsteen/kwartsiet	3	105	laag, profiel	-	-
25020	2	1	lgc	0	10	keramiek	3	105	laag, profiel	bronsl	ijz
25020	2	1	lgc	0	10	steen; zandsteen/kwartsiet	1	105	laag, profiel	-	-
25020	2	1	lgc	0	15	bot; dierlijk	1	105	laag, profiel	-	-
25020	2	1	lgc	0	18	keramiek	2	105	laag, profiel	bronsl	ijz
25020	2	1	lgc	0	18	steen; zandsteen/kwartsiet	3	105	laag, profiel	-	-
25020	2	1	lgc	0	1	keramiek	9	105	laag, profiel	bronsl	ijz
25020	2	1	lgc	0	1	bot; dierlijk	1	105	laag, profiel	-	-
25020	2	1	lgc	0	1	vuursteen	1	105	laag, profiel	-	-

spoor	put	vlak	spoorraad	diepte (cm)	vondstnr.	materiaal	aantal	structuur	structuurtype	datering begin	datering eind
25020	2	1	lgc	0	1	steen; zandsteen/kwartsiet	3	105	laag, profiel	-	-
25020	2	1	lgc	0	30	keramiek	17	105	laag, profiel	-	-
25020	2	1	lgc	0	30	bot; dierlijk	1	105	laag, profiel	-	-
25020	2	1	lgc	0	30	steen; steen overig	4	105	laag, profiel	-	-
25020	2	1	lgc	0	30	steen; zandsteen/kwartsiet	3	105	laag, profiel	-	-
25020	2	1	lgc	0	33	keramiek	16	105	laag, profiel	ijz	rom
25020	2	1	lgc	0	33	vuursteen	1	105	laag, profiel	-	-
25020	2	1	lgc	0	33	steen; zandsteen/kwartsiet	10	105	laag, profiel	-	-
25020	2	1	lgc	0	34	keramiek	10	105	laag, profiel	ijz	vmed
25020	2	1	lgc	0	34	steen; zandsteen/kwartsiet	4	105	laag, profiel	-	-
25020	2	1	lgc	0	37	keramiek	1	105	laag, profiel	bronsl	ijz
25020	2	1	lgc	0	37	steen; zandsteen/kwartsiet	1	105	laag, profiel	-	-
25020	2	1	lgc	0	38	keramiek	2	105	laag, profiel	bronsl	ijz
25020	2	1	lgc	0	38	steen; zandsteen/kwartsiet	1	105	laag, profiel	-	-
25020	2	1	lgc	0	3	keramiek	4	105	laag, profiel	bronsl	ijz
25020	2	1	lgc	0	3	steen; steen overig	1	105	laag, profiel	-	-
25020	2	1	lgc	0	3	steen; zandsteen/kwartsiet	9	105	laag, profiel	-	-
25020	2	1	lgc	0	40	keramiek	5	105	laag, profiel	bronsl	rom
25020	2	1	lgc	0	40	steen; leisteen	2	105	laag, profiel	-	-
25020	2	1	lgc	0	40	steen; zandsteen/kwartsiet	3	105	laag, profiel	-	-
25020	2	1	lgc	0	41	keramiek	7	105	laag, profiel	bronsl	ijz
25020	2	1	lgc	0	41	metaal; metaal onbekend	1	105	laag, profiel	-	-
25020	2	1	lgc	0	41	steen; zandsteen/kwartsiet	3	105	laag, profiel	-	-
25020	2	1	lgc	0	44	keramiek	7	105	laag, profiel	bronsl	ijz
25020	2	1	lgc	0	50	keramiek	5	105	laag, profiel	bronsl	ijz
25020	2	1	lgc	0	51	keramiek	2	105	laag, profiel	bronsl	ijz
25020	2	1	lgc	0	52	keramiek	3	105	laag, profiel	bronsl	ijz
25020	2	1	lgc	0	6	keramiek	19	105	laag, profiel	bronsl	ijz
25020	2	1	lgc	0	6	steen; steen overig	3	105	laag, profiel	-	-
25020	2	1	lgc	0	6	steen; zandsteen/kwartsiet	9	105	laag, profiel	-	-
25020	2	1	lgc	0	7	keramiek	19	105	laag, profiel	bronsl	vmec
25020	2	1	lgc	0	7	metaal; ijzer	1	105	laag, profiel	ijz	me
25020	2	1	lgc	0	7	steen; tefriet	1	105	laag, profiel	bronsl	me
25020	2	1	lgc	0	7	steen; steen overig	7	105	laag, profiel	-	-
25020	2	1	lgc	0	7	steen; zandsteen/kwartsiet	7	105	laag, profiel	-	-
25030	2	1	lgn	0	0	-	0	106	laag, profiel	-	-
25040	2	1	lgn	0	49	keramiek	2	105	laag, profiel	bronsl	ijz
25044	2	1	lgn	0	0	-	0	105	laag, profiel	-	-
25045	2	1	lgn	0	0	-	0	105	laag, profiel	-	-
25050	2	1	lgn	0	0	-	0	105	laag, profiel	-	-
25051	2	1	lgn	0	0	-	0	105	laag, profiel	-	-
25052	2	1	lgn	0	0	-	0	105	laag, profiel	-	-
25060	2	1	lgn	0	0	-	0	105	laag, profiel	-	-
35000	3	1	lgo	0	0	-	0	106	laag, vlak	-	-
35010	3	1	lgn	0	0	-	0	106	laag, vlak	-	-
35020	3	1	lgc	0	86	keramiek	15	106	laag, vlak	bronsl	ijz
35020	3	1	lgc	0	87	keramiek	2	106	laag, vlak	bronsl	ijz
35020	3	1	lgc	0	88	keramiek	9	106	laag, vlak	bronsl	ijz
35020	3	1	lgc	0	89	keramiek	1	106	laag, vlak	bronsl	ijz
35020	3	1	lgc	0	90	keramiek	1	106	laag, vlak	bronsl	ijz
35020	3	1	lgc	0	92	keramiek	7	106	laag, vlak	bronsl	ijz
35020	3	1	lgc	0	92	bot; dierlijk	1	106	laag, vlak	-	-
35020	3	1	lgc	0	93	keramiek	13	106	laag, vlak	bronsl	vme
35020	3	1	lgc	0	94	keramiek	4	106	laag, vlak	bronsl	ijz
35030	3	1	lgn	0	91	keramiek	3	106	laag, vlak	bronsl	ijz

spoor	put	vlak	spoorraad	diepte (cm)	vondstnr.	materiaal	aantal	structuur	structuurtype	datering begin	datering eind
35030	3	1	lgn	0	91	steen; zandsteen/kwartsiet	1	106	laag, vlak	-	-
35040	3	1	lgn	0	0	-	0	106	laag, vlak	-	-
35045	3	1	lgn	0	0	-	0	106	laag, vlak	-	-
35050	3	1	lgn	0	0	-	0	106	laag, vlak	-	-
35051	3	1	lgn	0	0	-	0	106	laag, vlak	-	-
45000	4	1	lgo	0	251	keramiek	2	106	laag, vlak	bronsl	ijz
45010	4	1	lgn	0	190	keramiek	1	106	laag, vlak	vmed	lmea
45020	1	1	lgc	0	191	keramiek	8	106	laag, vlak	bronsl	ijz
45020	1	1	lgc	0	192	keramiek	4	106	laag, vlak	bronsl	ijz
45020	1	1	lgc	0	192	steen; zandsteen/kwartsiet	1	106	laag, vlak	-	-
45020	1	1	lgc	0	193	steen; zandsteen/kwartsiet	1	106	laag, vlak	-	-
45020	1	1	lgc	0	194	keramiek	1	106	laag, vlak	bronsl	ijz
45020	1	1	lgc	0	195	keramiek	2	106	laag, vlak	bronsl	ijz
45020	1	1	lgc	0	195	steen; zandsteen/kwartsiet	2	106	laag, vlak	-	-
45020	1	1	lgc	0	198	keramiek	2	106	laag, vlak	bronsl	ijz
45020	1	1	lgc	0	199	keramiek	6	106	laag, vlak	bronsl	ijz
45020	1	1	lgc	0	199	steen; zandsteen/kwartsiet	3	106	laag, vlak	-	-
45020	1	1	lgc	0	204	keramiek	4	106	laag, vlak	bronsl	ijz
45020	1	1	lgc	0	205	keramiek	8	106	laag, vlak	bronsl	ijz
45030	4	1	lgn	0	0	-	0	106	laag, vlak	-	-
45040	1	1	lgn	0	0	-	0	106	laag, vlak	-	-
45045	1	1	lgn	0	0	-	0	106	laag, vlak	-	-
45050	1	1	lgn	0	0	-	0	106	laag, vlak	-	-
45051	4	1	lgn	0	0	-	0	106	laag, vlak	-	-
55000	5	1	lgo	0	0	-	0	106	laag, vlak	-	-
55010	5	1	lgn	0	120	metaal; brons	1	106	laag, vlak	nta	nta
55020	5	1	lgc	0	117	keramiek	1	106	laag, vlak	bronsl	ijz
55020	5	1	lgc	0	118	keramiek	2	106	laag, vlak	bronsl	ijz
55020	5	1	lgc	0	121	keramiek	4	106	laag, vlak	bronsl	ijz
55020	5	1	lgc	0	122	keramiek	4	106	laag, vlak	bronsl	ijz
55020	5	1	lgc	0	129	keramiek	6	106	laag, vlak	bronsl	ijz
55020	5	1	lgc	0	129	steen; zandsteen/kwartsiet	1	106	laag, vlak	-	-
55020	5	1	lgc	0	139	keramiek	4	106	laag, vlak	bronsl	ijz
55030	5	1	lgn	0	0	-	0	106	laag, vlak	-	-
55040	5	1	lgn	0	0	-	0	106	laag, vlak	-	-
55045	5	1	lgn	0	0	-	0	106	laag, vlak	-	-
55050	5	1	lgn	0	0	-	0	106	laag, vlak	-	-
65000	6	1	lgo	0	0	-	0	106	laag, vlak	-	-
65010	6	1	lgn	0	0	-	0	106	laag, vlak	-	-
65020	6	1	lgc	0	226	keramiek	2	106	laag, vlak	bronsl	ijz
65020	6	1	lgc	0	227	keramiek	7	106	laag, vlak	bronsl	lmea
65020	6	1	lgc	0	227	steen; leisteen	1	106	laag, vlak	-	-
65020	6	1	lgc	0	228	keramiek	7	106	laag, vlak	bronsl	ijz
65020	6	1	lgc	0	229	steen; zandsteen/kwartsiet	4	106	laag, vlak	-	-
65030	6	1	lgn	0	147	keramiek	1	106	laag, vlak	bronsl	ijz
65031	6	1	lgn	0	0	-	0	106	laag, vlak	-	-
65040	6	1	lgn	0	0	-	0	106	laag, vlak	-	-
65045	6	1	lgn	0	0	-	0	106	laag, vlak	-	-
65050	6	1	lgn	0	0	-	0	106	laag, vlak	-	-
75000	7	1	lgo	0	0	-	0	106	laag, vlak	-	-
75010	7	1	lgn	0	240	metaal; ijzer	1	106	laag, vlak	ijzl	me
75020	7	1	lgc	0	237	keramiek	2	106	laag, vlak	bronsl	ijz
75020	7	1	lgc	0	238	keramiek	1	106	laag, vlak	bronsl	ijz
75020	7	1	lgc	0	241	keramiek	1	106	laag, vlak	rom	rom
75020	7	1	lgc	0	241	steen; zandsteen/kwartsiet	1	106	laag, vlak	-	-

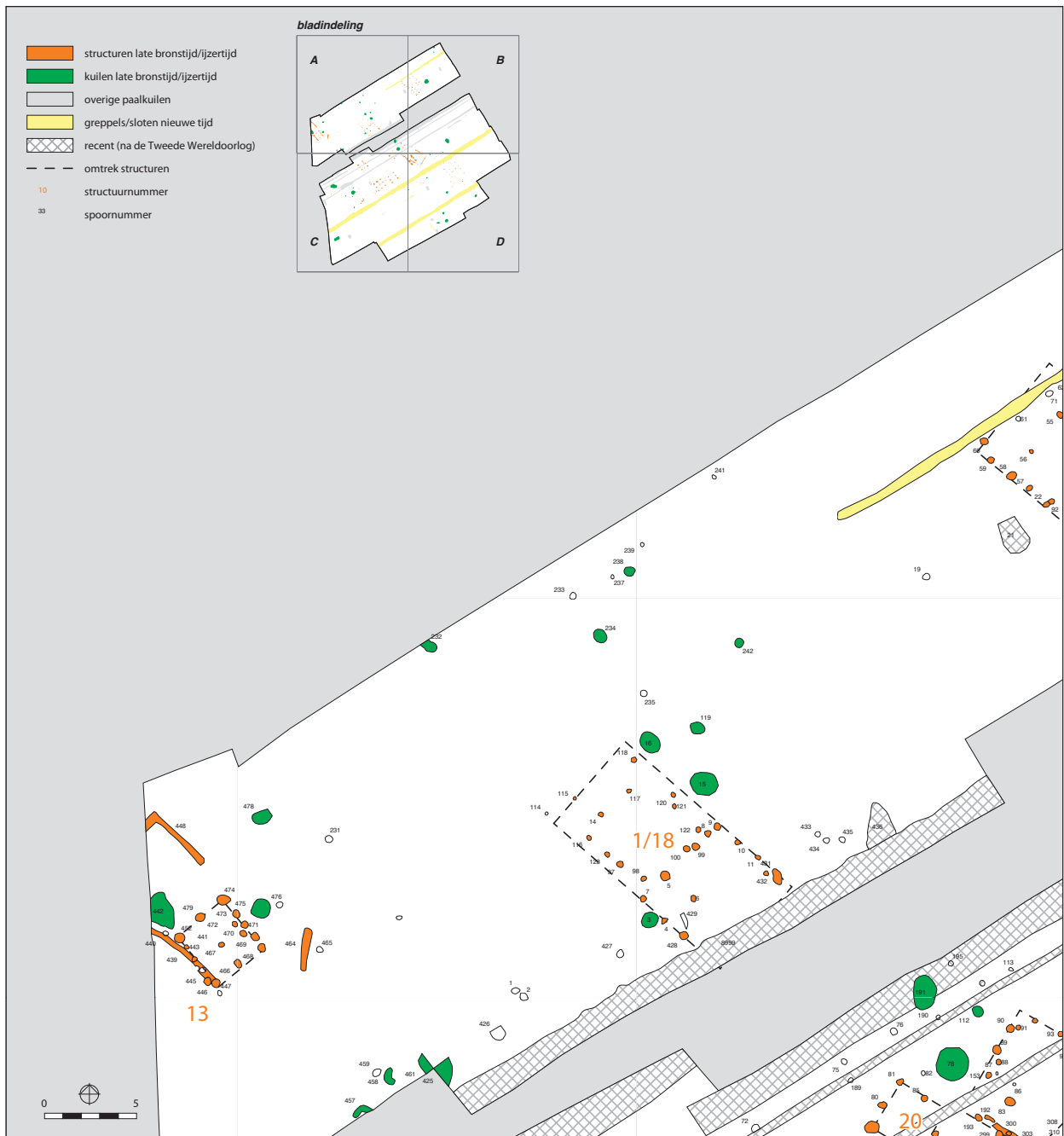
spoor	put	vlak	spoorraad	diepte (cm)	vondstnr.	materiaal	aantal	structuur	structuurtype	datering begin	datering eind
75020	7	1	lgc	0	243	bot; dierlijk	1	106	laag, vlak	-	-
75020	7	1	lgc	0	244	keramiek	4	106	laag, vlak	bronsl	ijz
75020	7	1	lgc	0	244	steen; zandsteen/kwartsiet	2	106	laag, vlak	-	-
75020	7	1	lgc	0	245	keramiek	2	106	laag, vlak	bronsl	ijz
75020	7	1	lgc	0	246	keramiek	2	106	laag, vlak	lmea	lmea
75030	7	1	lgn	0	0	-	0	106	laag, vlak	-	-
75040	7	1	lgn	0	0	-	0	106	laag, vlak	-	-
75045	7	1	lgn	0	0	-	0	106	laag, vlak	-	-
75050	7	1	lgn	0	0	-	0	106	laag, vlak	-	-
85020	8	1	lgc	0	288	keramiek	1	106	laag, vlak	bronsl	ijz
85040	8	1	lgn	0	0	-	0	106	laag, vlak	-	-
95000	9	1	lgo	0	0	-	0	106	laag, vlak	-	-
95010	9	1	lgn	0	0	-	0	106	laag, vlak	-	-
95020	9	1	lgc	0	295	keramiek	1	106	laag, vlak	lmeb	lmeb
95030	9	1	lgn	0	294	keramiek	3	106	laag, vlak	bronsl	ijz
95030	9	1	lgn	0	302	keramiek	6	106	laag, vlak	bronsl	ijz
95030	9	1	lgn	0	303	keramiek	2	106	laag, vlak	bronsl	ijz
95040	9	1	lgn	0	0	-	0	106	laag, vlak	-	-
95045	9	1	lgn	0	0	-	0	106	laag, vlak	-	-
95050	9	1	lgn	0	0	-	0	106	laag, vlak	-	-
105000	10	1	lgo	0	0	-	0	106	laag, vlak	-	-
105010	10	1	lgn	0	0	-	0	106	laag, vlak	-	-
105020	10	1	lgc	0	334	keramiek	5	106	laag, vlak	bronsl	ijz
105020	10	1	lgc	0	334	bot; dierlijk	1	106	laag, vlak	-	-
105020	10	1	lgc	0	337	keramiek	4	106	laag, vlak	bronsl	romm
105020	10	1	lgc	0	337	vuursteen	1	106	laag, vlak	-	-
105020	10	1	lgc	0	337	steen; zandsteen/kwartsiet	1	106	laag, vlak	-	-
105020	10	1	lgc	0	338	keramiek	3	106	laag, vlak	bronsl	ijz
105030	10	1	lgn	0	335	keramiek	2	106	laag, vlak	bronsl	ijz
105030	10	1	lgn	0	336	keramiek	3	106	laag, vlak	bronsl	ijz
105040	10	1	lgn	0	0	-	0	106	laag, vlak	-	-
105045	10	1	lgn	0	0	-	0	106	laag, vlak	-	-
105050	10	1	lgn	0	0	-	0	106	laag, vlak	-	-
115000	11	1	lgo	0	0	-	0	106	laag, vlak	-	-
115010	11	1	lgn	0	0	-	0	106	laag, vlak	-	-
115020	11	1	lgc	0	310	keramiek	1	106	laag, vlak	vmec	lmeb
115030	11	1	lgn	0	0	-	0	106	laag, vlak	-	-
115040	11	1	lgn	0	0	-	0	106	laag, vlak	-	-
115045	11	1	lgn	0	0	-	0	106	laag, vlak	-	-
115050	11	1	lgn	0	0	-	0	106	laag, vlak	-	-

Legenda

spoorraad	betekenis
gw	greppel
kl	kuil
lgo	bouwvoor
lgc	cultuurlaag
lgn	natuurlijke laag
pk	paalkuil: grondspoor kuil voormalige paal.
verv	vervallen
nat	natuurlijke verstoring
vsv	verstoring recent

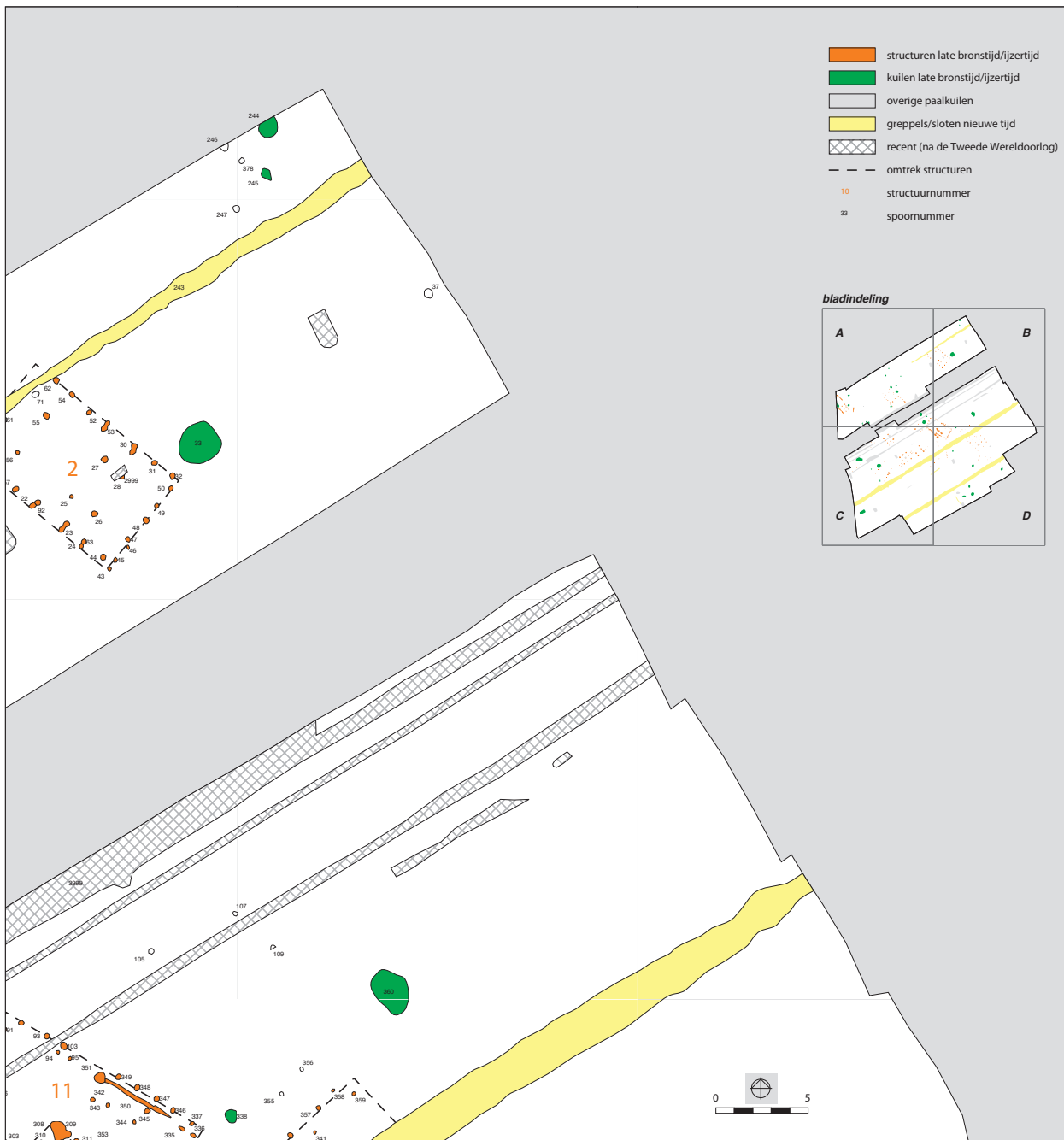
periode	omschrijving	datering
–	niet ingevoerd	
bronsl	brons tijd laat	1100-800 voor Chr.
ijzv	ijzertijd vroeg	800-500 voor Chr.
ijzm	ijzertijd midden	500-250 voor Chr.
ijzl	ijzertijd laat	250-19 voor Chr.
rom	Romeinse tijd	19 voor Chr.-450 na Chr.
romv	Romeinse tijd vroeg	19 voor Chr.-70 na Chr.
romm	Romeinse tijd midden	70-270 na Chr.
roml	Romeinse tijd laat	270-450 na Chr.
vme	middeleeuwen vroeg	450-1050 na Chr.
vmec	middeleeuwen vroeg C	725-900 na Chr.
vmed	middeleeuwen vroeg D	900-1050 na Chr.
lme	middeleeuwen laat	1050-1500 na Chr.
lma	middeleeuwen laat A	1050-1250 na Chr.
lmeb	middeleeuwen laat B	1250-1500 na Chr.
nt	nieuwe tijd	1500 na Chr.-heden
nta	nieuwe tijd A	1500-1650 na Chr.
ntb	nieuwe tijd B	1650-1850 na Chr.
ntc	nieuwe tijd C	1850 na Chr.-heden

ALLE-SPORENKAART IN DELEN MET SPOORNUMMERS

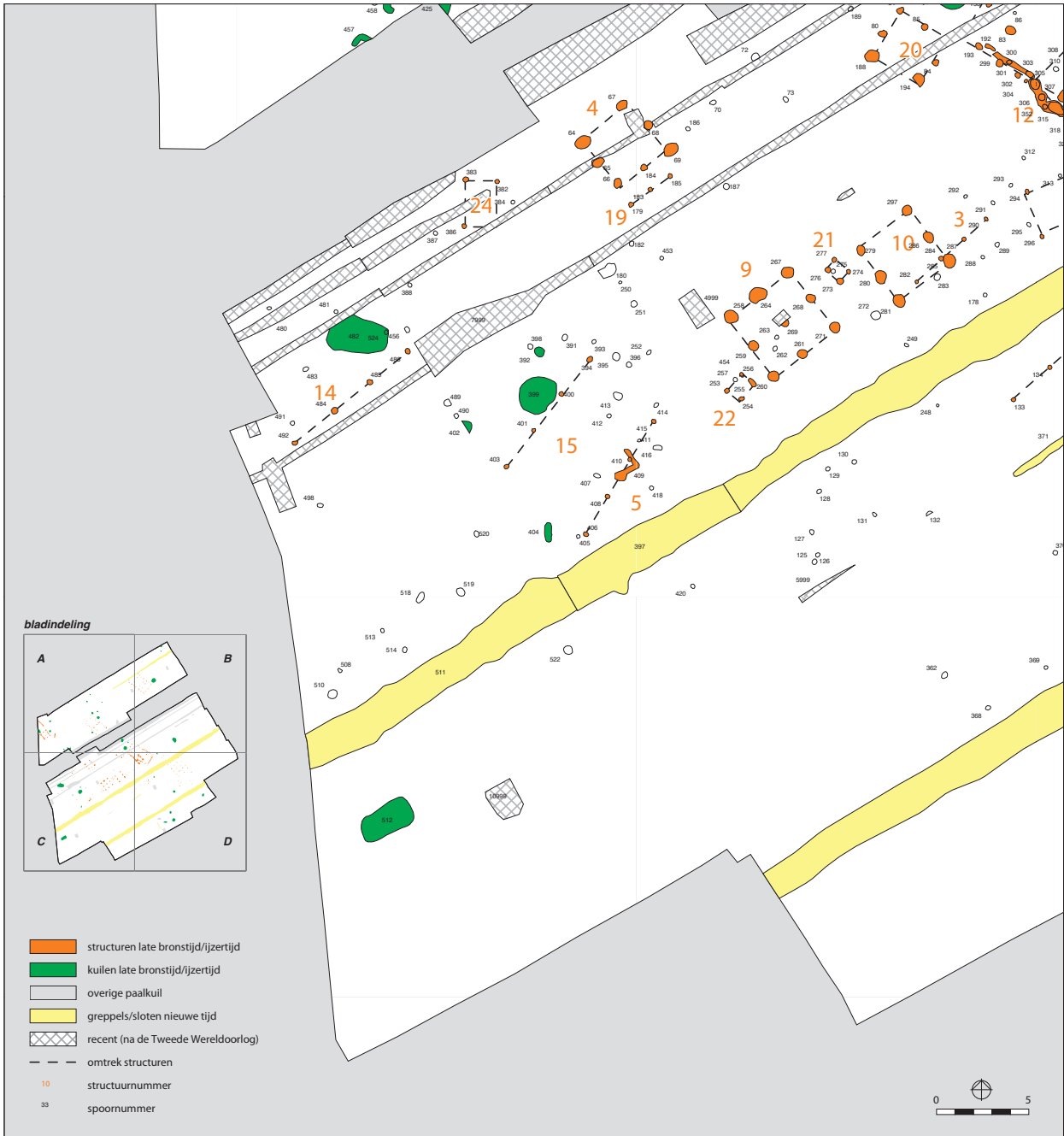
A. Alle-spoorenkaart noordwestelijk deel opgravingsterrein. Schaal 1:350.

TE

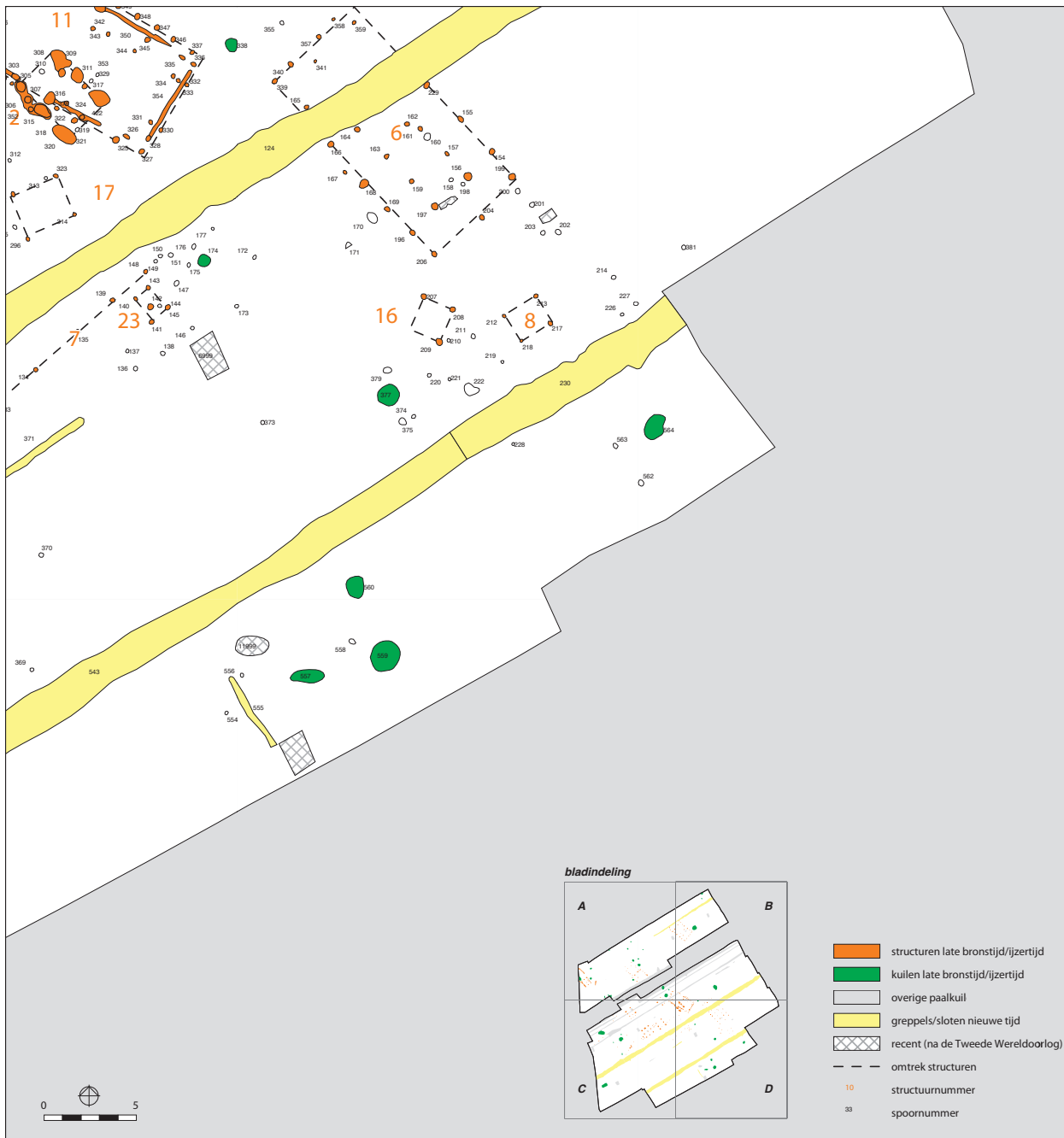
B. Alle-sporenkaart noordoostelijk deel opgravingsterrein. Schaal 1:350.

TE

C. Alle-sprekenkaart zuidwestelijk deel opgravingsterrein. Schaal 1:350.

TE

D. Alle-sporenkaart zuidoostelijk deel opgravingsterrein. Schaal 1:350.

TE

VONDSTNUMMERINVENTARIS VAN AFGEBEELDE VOORWERPEN

figuur	vondstnummer	figuur	vondstnummer	figuur	vondstnummer
5.1:1	59	5.3:1	64	5.6	48
5.1:2	45	5.3:2	141	5.7	48
5.1:3	55	5.3:3	143	5.10	305
5.1:4	59	5.3:4	27	5.11	100 en 101
5.1:5	45	5.3:5	27	5.12	120
5.1:6	59	5.3:6	98	5.13	120
5.2:1	13	5.3:7	253	5.14	151
5.2:2	26	5.3:8	189	5.15	33
5.2:3	13	5.4:1	4	5.16	18
5.2:4	13	5.4:2	17	5.17	143
5.2:5	152	5.5	43		

|

In het Betuwse gedeelte van de gemeente Nijmegen wordt de Waalsprong gerealiseerd. Voorafgaand aan de nieuwbouw worden terreinen van archeologische waarde onderzocht. Dit rapport toont de resultaten van een opgraving op een terrein in het deelgebied Laauwik, ten noorden van de bestaande kern van Lent.

Op een zwakglooiend 'plateau' in het Lentseveld, opgebouwd uit zandige beddingafzettingen van een prehistorische meandergordel, zijn de resten blootgelegd van een agrarische nederzetting uit de eindfase van de late bronstijd en het begin van de vroege ijzertijd (900–750 v.Chr.). Op hoger gelegen delen van het terrein bevonden zich de paalsporen van vier hoofdgebouwen, dertien bijgebouwen, zes palenrijen en enkele tientallen kuilen, greppels en losse paalsporen, die minstens vier erven representeren. Het gaat hoogstwaarschijnlijk om verschillende fasen van één of twee erven die in de loop van de tijd zijn verplaatst. De korte afstand waarover ze zijn verplaatst, vertoont meer gelijkenis met het nederzettingspatroon in de late bronstijd en vroege ijzertijd in de kleinschalige dekzandgebieden ten noorden van de grote rivieren dan met dat op de Brabantse dekzandplateaus.

Vooraf uit kuilen zijn relatief veel vondsten verzameld. De grootste groep wordt gevormd door het handgevoormde aardewerk, dat grotendeels nog uit de late bronstijd lijkt te dateren. Metaal uit de bewoningsperiode is uitermate schaars. Daarom is de vondst van een conische hanger, gemaakt van een koperlegering, opmerkelijk. De hanger kent parallellen in Zuid-Nederland en België. Onder het determineerbare botmateriaal zijn in ieder geval resten van runderen en schapen/geiten. Verkoolde resten van gerst, tarwe, pluimgierst, huttentut, wikke en vlas verschaffen inzicht in de verbouwde gewassen. Na het verlaten van de nederzetting werd het onderzochte terrein niet meer bewoond, maar gedurende diverse perioden en uiteindelijk tot vlak voor de opgraving vrijwel uitsluitend als agrarisch gebied gebruikt.

Uitgave:

G E M E E N T E

Afd. Stadsontwikkeling
Bureau Archeologie en Monumenten
Postbus 9105
6500 HG NIJMEGEN